

Prejeto plačilo mesečno 26 Din, in
izposredstvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Kranjska ulica 8. Telefon 1107,
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 18. Telefon
št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon 119.
Rokopis se ne vrača. — Oznaki po tarif.

JUTRO

Upravištev: Ljubljana, Prešernova ul. 84
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Izdatni oddelki: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 18. Telefon št. 455
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2
Telefon št. 190
Računi pri pošti: Ček zavodih: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.160; Wien
Nr. 105.241

Ljubljana, 10. avgusta.

Spor za katoliško akcijo v Sloveniji se nadaljuje. Glasilo mladih ideologov »Križu«, ki je posvetilo zadnje številko v glavnem temu vprašanju, odgovarja v najnovejšem zvezku »Časa« vodilni ideolog Mahničeve struje dr. Aleš Ušeničnik. Spor poteka v strogo akademski formi, misel se kreše ob misli, vendar se »Čas« že boji, da ne bi v dvomih mnogim upadel pogum in da se bo v zmedli le malokdo veselo lotil težkega dela.

Naš list se je že bavil z vprašanjem katoliške akcije in s sporom, ki je poprijel ob nje ustanovitvi precej ostre oblike. Ostaja nam vloga opazovalca. Pri tem se zavedamo dvojnega: Historična delitev Slovencev v dva tabora, v tabor svobodno opredeljenih, progresivno mislečih in v tabor izrazito versko opredeljenih, bo ostala slej ko prej. Ločitev duhov, ki jo je izpeljal s tako samozavestjo pokojni Mahnič, se je pri nas tako zakoreninila, da je tudi zmaga mladosturjarjev v katoliški akciji ne bi mogla odstraniti. Zato bi bilo napačno, če bi si kdo delal odvisne iluzije. Dalje: Kontroverzam med mladimi ideologi in zastopniki Mahničeve orientacije ne kaže pripisovati večjega pomena niti sklepati, da značijo oslabitev gibanja, ki si nadeva katoliško ime. Za velik del Slovencev značijo ti spori toliko kot za krojača prekrojevanje stare obleke.

Vzlic temu gre v tem sporu za vprašanja, ki bi utegnili prinesiti neko olajšanje v naravnem boju med obema taboroma. Ves spor se suče prav za prav okoli laizacije katoliškega gibanja. Mladosturjarji hočejo duhovnika vrniti cerkvi in strogo verskemu delu, da bi si tako katoliška cerkev pridobila nekdanji ugled, sijaj in avtoriteto. Oni polagajo na izraz »katoličan« več nego je formalna pripadnost »katoliški« politiki. Zahtevajo, da naj katoliška miselnost tako promikne človeka, da se bo po vsem delanju in nehanju razlikoval od nekatoliško mislečih ali indiferentnih ljudi.

Razlike med eno in drugo strujo so večidel formalne. »Stari« so gledali realistično na položaj. Hoteli so zmagati za vsako ceno, s sredstvi, ki jih je, naj so bila še tako nelepa, v njihovih očeh vedno očiščeval in posvečal končni cilj. Zato so se zelo dobro živeli v praktični materializem našega časa. Postali so na politični areni bojevniki, ki se jim ni prav nič poznalo, da bi imeli religiozno in pravno strožja načela nego njihovi tekmeči. Prav tako so pokazali lep talent za gospodarsko eksploatacijo. »Katoliški« program jim je dal to prednost, da so lahko v kritičnih trenutkih odgnili svoje plašče in pokazali križe na prsih, opozarjajoč na sveto, večnostno poslanstvo Cerkve na zemlji, na neizprosna verska in pravna načela.

Taka politika, ki je dobila etiketo klerikalizma, je uživala vso podporo vatiškanskih krogov, dokler je bila kje oportuna. Njeni predstavitelji imajo lahko mirno vest, in če jim sedaj mladi berejo levite, češ da so škodovali Cerkvi, je sigurno, da krivcem radi tega ni treba moliti več očenašev za pokoro nego jim molijo vsak božji dan. Vloga Cerkve v sodobnem življenju je vedno prilagojevanje in večno reševanje njene notranje integritete in nedotakljivosti. Zato je ta vloga na raznih mestih ob istem času formalno različna. V Jugoslaviji je položaj danes tak, da cerkveni krogi neumorno proučujejo, kako bi se najlažje in za ceno najmanjših, tudi formalnih žrttev prilagodili novi situaciji in rešili vse svoje bistvene interese. Vprašanje jezika v liturgiji, konkordata in vsa druga vseh vprašanja so v zvezi z njihovim tihim proučevanjem položaja.

Ali novosturjarji, ki bi radi ločili Cerkve od praktične politike in katoliško akcijo kolikor moči laizirali, razodevajo bodočo vlogo katoliške Cerkve v naši državi? Ali se blizimo likvidaciji dosedanjega klerikalizma, ki bo nadomeščen kdaj v bodočnosti z neko novo javno formacijo, katera bo brez neposrednega sodelovanja duhovščine branila stvarne interese, ki jih ima Cerkve kot svetovna organizacija v naši državi?

Vsako ugotovitev o tem je prezgodnja. Dr. Ušeničnik že danes priznava, da so se v katoliški politiki vršile zlorabe vere — stvar, ki jo je napredna javnost tolikokrat zamenjala. V omenjeni razpravi v »Času« pravi na str. 392: »Če bi bil n. pr. namen stranke predvsem političen, recimo, avtonomističen ali federalističen ali kaj takega, a bi stranka v volilnem boju naglašala predvsem to, da je stranka katoliških načel (ki nimajo z onimi težnjami malo ali nič opravka), bi se res agitacija za politične cilje vršila z zlorabo vere, kar je nedopustno.« Ni treba imeti posebno dobrega spomina, da si obudimo neštet zlorabe tega značaja. Toda to si je gospoda med seboj že zdavnaj odpustila.

Mladi ideologi skušajo za bodočnost

Kriza haaške konference vlad Snowden vztraja na svoji zahtevi in grozi z odhodom iz Haaga — Nastop angleškega delegata se splošno obsoja

Pariz, 10. avgusta a. V Haagu je bilo danes objavljeno naslednje službeno poročilo: Rumunski delegat Popovici je obrazložil težko situacijo Rumunije in rumunskih državnih financ ter zahteval oni del reparacij, ki jih ima Rumunija prejeti od Avstrije, Madžarske in Bolgarije.

Angleški delegat Graham je obrazložil angleško stališče, da nasprotuje reparacijam v naturi. Graham smatra, da je prehod na doba 10 let predolga in kritizira temelje Youngovega načrta in poročila strokovnjakov ter je mnenja, da nasprotujejo interesom britanske trgovine.

Francoski min. financ Chéron je opozoril na izjave britanskih delegatov, ki so jih dali po konferenci v Spa in opozarja na finančno žrtev Britanije, Zedinjenih držav in Francije zavoljo Balfourjeve note. Dodal je, da se razdelitev odstotkov, kakor je bila dogovorjena v Spa strogo izvaja in da gre postopoma anuitet v korist Anglije, a na škodo Francije, ki je dobila mesto tega samo neka obvezna zagotovila. Chéron je na koncu izjavil, da je Francija pripravljena pristati na rešitev vprašanja, tako da bi se varovali interesi Anglije, vendar se nadeja, da Anglija zavoljo par milijonov mark ne bo ogrozila vprašanja mira.

Snowden je na kratko repliciral, da ne bo odgovarjal Chéronu in da vztraja pri svoji izjavi, zahtevajoč razpravo o svojih predlogih. Prihodnja seja finančnega odbora bo v ponedeljek ob 10. dopoldne.

Pariz, 10. avgusta a. Agencija Havas poroča iz Haaga, da so ostre besede angleškega ministra financ Snowdena na seji finančne komisije haaške konference povzročile ogromno iznenadenje. Splošno se obsoja tak način diskusije. Prevladuje naziranje, da se pod takimi okolnostmi ne more misliti na mirno razpravo Youngovega načrta, še manj pa na kak uspeh konference. Pojavilo se je mišljenje, da bi se dale sedanje težave premestiti le z odložitvijo haaške konference in s tem osigurati bodočnost.

Besedni dvoboj med Briandom in Snowdenom Na pomirljive besede Brianda odgovarja angleški delegat skrajno ostro in ironično

Pariz, 10. avgusta a. Agencija Havas poroča iz Haaga, da je Briand v svojem intervjuju delal med drugim, da ni mogoče misliti na to, da bi haaška konferenca, ki jo spremljajo toliko upi za mir v Evropi in v celnem svetu, končala z neuspehom. Zatem je Briand podal zgodovinski razvoj mednarodnih dogodkov od septembra 1928, ko je 6 velisel sklenilo, da stavi posebni komisiji večšakov v dolžnost, da protivi vprašanje definitivne ureditve reparacij. Briand je zatem poudaril, da je od 6 velisel 5 pristalo na Youngov načrt brez vsakršne izpremenbe. Položaj je resen, je pripomnil Briand, a ne obupen. Francija je tesno vezana na idejo mira. Briand je zavrnil svojo izjavo z besedami: »Zaman bi iskali francoskih pleč, ki bi bile voljne

Haag, 10. avgusta o. a. Položaj na reparacijski konferenci je zaradi nepopustljivosti Angležev še vedno zelo napet, tako da pesimisti celo napovedujejo prelom konference.

Optimisti pa zopet sodijo, da še položaj ni tako brezupen, ker se je včerajšnja popoldanska seja politične komisije vršila v najlepšem sporazumu, tako da je bil sprejet Briandov predlog po ustanovitvi posebne komisije juristov, ki bo proučila juridično stran vprašanja izpraznitve Porenja. Proti ustanovitvi te podkomisije sta sicer protestirala nemška delegata dr. Stresemann in dr. Wirt. Na njune proteste je odgovarjal predsednik Briand, opozarjajoč na velike naloge konference, na katero gledajo vsi narodi z največjimi nadami in v se ne sme onemogočiti s formalističnimi, narodom povsem nerazumljivimi spori. Po njegovem govoru sta pristala nemška delegata na ustanovitev podkomisije pravnikov. Glede govora predsednika Brianda pa splošno smatrajo, da je bil naslovljen na angleškega zakladnega kancelarja Snowdena, ki grozi z razbitjem konference.

Poleg oficijelnega poročila o poteku dopoldanske seestanka finančne komisije se doznava, da je prišlo na seji do ostrih spopadov med angleškim finančnim ministrom Snowdenom in francoskim finančnim ministrom Chéronom v vprašanju stvarna reparacij. Ob tej priliki je izjavil minister Snowden, da ne more soglašati s kakršnokoli številko, ki ne bi bila v skladu s pogodbo o reparacijskih kvotah sprejeto v Spa. Dodal je, da je tomlačenje francoskega ministra financ nesprejemljivo, narkar je končal svoj govor z besedami: »Nimam namena, da bi svoj čas zapravljval v Haagu, meni se anudi, da se vrnem čimprej domo.

Navzlic temu pa smatrajo, da je že ugoden znak za izboljšanje položaja dejstvo, da angleški delegati niso razbili sestanka finančne komisije ter da so prisostvovali seji do zaključka.

prevzeti odgovornost za primer, da bi se mišle nade, ki se stavljaajo v konferenco v Haagu.

London, 10. avgusta g. Reutersjev urad javlja iz Haaga: Obstoj samo malo izgleda, da bi prišlo do sporazuma. Ko je Snowden slišal o vsebini včerajšnjih izjav Brianda napram žurnalistom, je izjavil, da Anglija gotovo ne bo kriva, ako bi se haaška konferenca izjalovila. Ako je Briand dejal, da je od šestih držav 5 proti Britaniji, ne izhaja iz tega, da je pravica na strani 5 držav. Ko so Snowdenu sporočili, da prevladuje v francoskih krogih še vedno mišljenje, da on le navidezno tako ostro nastopa, je odgovoril z ironičnim nasmeškom: Ako tako mislijo, naj rajši odpotujejo.

Iz univerzitetne službe Iz prometa umaknjeni koleki

Zagreb, 10. avgusta, a. Na predlog uprave državnih monopolov je minister javnih del podpisal sklep, s katerim se koleki po 500 in 1000 Din sedanje mislje puščajo v prometu samo do 14. avgusta t. l. Od 15. avgusta naprej ti koleki ne bodo več predstavljali takšnih vrednosti, a se bodo mogli zamenjati še v roku 20 dni od 15. avgusta dalje po doležbah, ki veljajo za take zamenjave.

Pogreb kapetana Heruca

Beograd, 10. avgusta. Š. Danes dopoldne je bil svečan pogreb kapetana Jurija Heruca, ordonančnega oficirja Nj. Veličanstva kralja, ki je predsmotnojem nenadoma umrl na potovanju med Subotico in Veliko Kikindom. Pogreba so se udeležili poleg sodnikov vsi oficirji kraljeve garde, dve častni četi in godba garde ter mnogoštevilno beograsko meščanstvo.

Še vedno vpisi delnic PAB

Beograd, 10. avgusta. p. Čeprav je že zaključen vpis akcij Privilegirane agrarne banke, se še vedno javljajo novi vpisniki. Tako je bilo v Bečuju te dni vpisanih 1200 novih delnic pri zagrebški podružnici Državne hipotekarne banke pa je prijavljen vpis 900 delnic.

Naši oficirji na Poljskem

Varšava, 10. avgusta. a. Agencija Pat poroča, da je delegacija jugoslovenskih oficirjev dospela v Zakopane. Pri znanem jezcu »Morsko oko« so jugoslovenski oficirji prisostvovali večbi poljske lovske čete. Zvečer so jugoslovenski gostje odpotovali iz Zakopan.

Herriot v Beogradu

Beograd, 10. avgusta. p. Nocoj ob 9. je prišel v Beograd bivši predsednik francoske vlade Herriot.

Bakrena ruda v Srbiji

Beograd, 10. avgusta. Š. V okolici Zajezarja so odkrili nove sloje bakrene rude. V tem okraju obratuje že več bakrenih rudnikov, ki spadajo v vrsto največjih rudnikov v vrste v Evropi in igrajo zelo važno ulogo v našem gospodarskem življenju.

Svečan pogreb dr. Arhibalda Reissa

Slovo jugoslovenske prestolnice od velikega borca za naše osvobojenje in ujedinjenje

Beograd, 10. avgusta p. Jugoslovenska prestolnica je danes spremila na zadnji poti velikega prijatelja in dobrotnika našega naroda dr. Reissa. Kralja je zastopal polkovnik Zlatenović. Pogreba so se udeležili člani vlade s predsednikom generalom Živkovićem na čelu. Številne druge ugledne osebnosti, predstavniki skoro vseh nacionalnih udruženj in ustanov, generaliteta in oficirski kor ter ogromno število meščanstva. Ob 4. popoldne so rezervni oficirji položili krsto pokojnega dr. Reissa s katafalka v oficirskem domu na lafeto, nakar se je od pokojnika poslovil v imenu ministrstva vojske in mornarice polkovnik Antić. V svojem govoru je očrtal svetle strani pokojnikovega življenja in njegove zasluge za naše osvobojenje in ujedinjenje. V imenu udruženja rezervnih oficirjev in bojevnikov se je od rankega poslovil rezervni polkovnik Milan Milosavljević.

Nato je sprevod krenil po Masarykovi ulici na ulico Miloša Velikega. Pred poslopjem ministrstva notranjih

del je govoril generalni inspektor tega ministrstva Aleksander Kuzmanović, pred vilo pokojnega dr. Reissa pa v imenu Narodne Odrbane g. Svabić. Nato je bilo truplo prepeljana na topičersko pokopališče. Tu so govorili še zastopniki Saveza jugoslovenskih dobrovoljcev in predstavniki drugih organizacij, katerim je pokojnik pripadal in ki so proslavljali njegove zasluge za naš narod in za našo državo. Na vsej poti je tvorilo občinstvo gosti spalir.

Patrijarhovo sožalje

Arandjelovac, 10. avgusta. a. Ob smrti dr. Reissa je Nj. Svetost patrijarh Dimitrije izrazil svoje sožalje z naslednjo brzojavko:

Jako tugujemo za našim dobrim prijateljem dr. Reissom, s katerim smo se seznanili že pred vojno v Lausanni in ki je bil še sedaj najboljši prijatelj našega naroda. Molili bomo k Bogu za njegovo dušo. Naj mu bo lahka srbska zemlja, ki jo je toliko ljubil. Ohranimo mu večni spomin. Srbski patrijarh Dimitrije.

Razkropljeni evropski zračni tekmovalci

Prvi tekmovalci so že preko Bukarešte in Dunaja na Češkem, zadnji še v Zagreb niso prispeli

Zagreb, 10. avgusta, Š. Tekom današnjega dne so prišli v Zagreb nadaljnji tekmovalci na mednarodnem krožnem poletu malih letal po Evropi. Prihajali so po naslednjem vrstnem redu:

Ob 7.29 francosko letalo »Potez F 6«, pilot Maurice Sinet, spremljevalec Comini; letalo je nadaljevalo ob 11.28 pot proti Beogradu.

Ob 13.34 švicarsko letalo »Klemm S 2«, pilot Wirth, spremljevalec doktor Goldmann, odhod ob 14.45.

Ob 14.30 švicarsko letalo »Klemm S 1«, pilot Burger, spremljevalec Mühlmann, odhod ob 16.

Ob 14.52 italijansko letalo »Breda M 4«, pilot Ferrari, spremljevalec Giulio, odhod ob 15.39.

Napovedana so bila še tri letala, dve francoski in eno nemško, ki pa niso pri-

spela. Vsi letalci so bili izredno zadovoljni z organizacijo sprejema, ki je izbornu funkcionirala. Letalci so prejeli vse potrebno, da so mogli brez zaprek nadaljevati pot v Beograd.

Dunaj, 10. avgusta. s. Od letalcev, ki se udeležujejo evropskega krožnega poleta, so danes kot prvi prispeli semkaj Charberry, miss Spener. Kirch in Broad. Broad je nadaljeval svoj polet ob 11.2, Kirch pa ob 11.4. Francoz del Mot je startal ob 16.5 za Brno. Sustar ob 16.38, Celmetti pa ob 17.48. 11 letal je ostalo na Dunaju ter bo startalo jutri.

Brno, 10. avgusta. s. Letalci Broad, miss Spener in Charberry so prispeli semkaj ob 11.48, odnosno 12.4 in 12.24. Broad je ob 12.30, miss Spener pa ob 12.37 nadaljevala vožnjo proti Pragi.

„Zeppelin“ postavil na povratku nov rekord Porabil je za obratni polet le 55 ur 25 minut — Polet je potekel gladko brez incidentov

Friedrichshafen, 10. avgusta o. Nekaj minut po 12. uri so opazili opazovalci zrakoplovnega letališča v Friedrichshafenu na obzorju prve obrise prihajajočega zrakoplova, ki se je blizil z veliko brzino. Točno ob 12.15 minut so vrgli z zrakoplova vrvi, ki so jia takoj zagrabili pripravljeni delavci in v nekaj minutah izvršili brezhibni pristanek zrakoplova.

Na letališču je bila zbrana več tisočglava množica, ki je oduševljeno pozdravljala zrakoplov in posadko. Takoj po izkrcanju so obdali številni novinarji kapetana dr. Eckenerja, ki je jedva utegnil odgovorjati na množičevilna vprašanja. Po njegovi izjavi je vozil zrakoplov iz Lakehursta do Friedrichshafena 55 ur in 25 minut. S tem je potekel svoj prejšnji rekord, ki ga je postavil na zadnji vožnji preko Oceana. Pri tej priliki je opozoril dr. Eckener nato, da je rabil angleški vojaški zrakoplov

R 34, ki je prvi preletel Atlantik za pot v Ameriko 118 ur in 108 za povratek. Nič boljše se ni izkazal tudi »Zeppelin« pri svojem lanskem povratku iz Amerike, ko je vozil 111 ur.

Zrakoplov »Groß Zeppelin« je zašel knalu potem, ko je preletel Azorske otoke, v megljo in deževje, ki ga je spremljalo skor na 300 milj dolgi prog. Prvotno je mislil leteti preko Londona, pozneje pa si je premislil in je letel naravnost proti Parizu, ki ga je dosegel danes zjutraj ob 7. uri. 4z Pariza je plul v vzhodni smeri proti Ojionu, Baslu in Bodenskem jezeru, kamor je dospel točno ob 12. uri.

Na tem poletu »Zeppelin« ni dosegel samo hitrostnega rekorda, nego tudi rekord v številu prepeljanih oseb in tovarov. Tako je znašalo število oseb, ki so se vozile sedaj 42 mož posadke in 22 potnikov.

Pomembna nemška iznajdba v letalstvu

Polet težko obloženih letal bo omogočila raketa — Poskusi so se obnesli izvrstno

Dessau, 10. avgusta. a. Vodstvo velikih nemških tovarn za gradnjo Junkersovih potniških letal objavlja, da se mu je posretilo zgraditi raketo letalo, ki je bilo preskušeno v največji tajnosti. Poskusi so se vršili s težko obloženim potniškim letalom tipa »Bremen«, ki ga je električno vzgana raketa v nekaj sekundah vrgla visoko posev v zrak in omogočila, da je nato

z motorji nadaljeval svoj polet.

Ravnatelj Junkersovih tovarn je izjavil ob tej priliki, da bodo pričeli v kratkem izdelovati težka letala, ki bodo lahko nosila breme do 5000 kg, ki bodo startala s pomočjo raketnega starta in nato nadaljevala polet z motorji, ki sicer niso v stanu izvesti start tako obloženih letal.

„Črni petek“ na newyorški borzi

Newyork, 10. avg. o. Zaradi nepričakovane dviga diskontne mere newyorške Zvezne rezervne banke od 5 na 6 odst., je doživela večer newyorška borza črni petek. Na prodaj so bile vržene ogromne množice delnic, kar je povzročilo velik padec tečajev. Poznavalci cenijo, da je znašala izguba pri padcu tečajev do 1 milijarde dolarjev.

Pričakovati je, da bodo zaradi tega katastrofalnega padca tečajev akcij na newyorški borzi pričele padati tudi akcije na evropskih borzah, posebno v Berlinu, na Dunaju in v Budimpešti.

Zagonezna smrt učitelja

PPodgorica, 10. avgusta. Š. Sreško noglavarstvo v Podgorici je obvestilo okrožno sodišče, da so v planini Ponikvici v bližini samostana Oetrova našli ubitega učitelja Radomirja Vučiča. Poleg njega je ležala lovska puška. Sodna komisija ni mogla ugotoviti, ali gre za samomor ali morda za zločin.

V 25 minutah v obeh smereh preko Kanala

London, 10. avgusta. d. V nekaj dneh bo izgotovljen novi motorčni čoln »Miss England II«, s katerim bo polkovnik Segrave v marcu prihodnjega leta poskusil postaviti nov hitrostni rekord. Motorni čoln bo opremljen z motorjem, ki bo razvil do 5100 k. s. S tem čolnom bo mogoče prevoziti Kanalski preliv med Dovrom in Calajem v obeh smereh v 25 minutah.

Demisije uglednih španskih politikov

Madrid, 10. avgusta. a. Grof Romanones je podal ostavko na svoj položaj v španski skupščini. Temu koraku sta se pridružila tudi bivši ministrski predsednik markiz Allinas in bivši predsednik skupščine grof Bugalia. Vsi trije so označili kot povod ostavke nezadovoljstvo z načrtom nove španske ustave, ki ga je izdelal general Primo de Rivera. Ta korak uglednih španskih politikov je vzbudil v Španiji veliko pozornost.

Nov uspeh dr. Vidmarja

Porazil je Thomasa in ostal sam na 2. mestu, ker je Capablanca dosegel le remis

Karlov Vary, 10. avgusta h. V središču splošnega interesa je bila danes partija dr. Euwe-Capablanca. Dr. Euwe je bil v premoči, napravil pa je napako, ki je omogočila Capablanci, da je partija končala z remijem po 54. potezu. Dr. Vidmar je porazil Thomasa ter je sedaj samo še za pol drugo točko za Spielmanom. Bogoljubov je premagal Gilga, dr. Becker pa Mattisona. Remi so ostale partije dr. Treybal-Niemcovič, Spielmann-dr. Tartakower, Rubinstein-Colle, Marshall-Yates in Canal-Sämisch. Partiji Menšikov-Grünfeld in Maroczy-Johner sta bili prekinjeni.

Po 9. kolu je stanje naslednje: Spielmann 6, dr. Vidmar 6 in pol, Capablanca 6, Bo-

goljubov, Euwe, Niemcovič, Rubinstein 5 pol, Mattison 5, Grünfeld, Johner, dr. Becker, Canal, Sämisch 4 in pol, Gilg, Marshall 4, Colle, Tartakower, Yates 3 in pol, dr. Treybal 3, Maroczy 2 in pol, Thomas 2, Menšikov 1.

Jutri se igra samo do 13. ure. Vršile se bodo naslednje partije: Capablanca-Treybal, dr. Vidmar-Rubinstein, Spielmann-Thomas, Gilg-Canal, Colle-Bogoljubov, Maroczy-dr. Tartakower, Sämisch-Yates, Marshall-Menšikov, Grünfeld-Becker, Mattison-Euwe, Johner-Niemcovič. Jutri, v nedeljo, se odpre v Brnu zasedanje osrednje zveze češkoslovaških šahistov in se prične turnir za prvenstvo republike.

na je bila že tako močna in tako globoko vsidrana v narod, da je niti levičarski niti desničarski nasprotniki niso mogli več zrušiti. Po desetih letih weimarske ustave lahko Nemčija z zadovoljenjem motri svojo notranjo konsolidacijo in s samozavestjo stopa v drugi deceniji svoje nove zgodovine.

Jugoslovenska plavalna olimpijada

Juniorski rekord 4×50 m trikrat izboljšan — Spličanke izboljšale svoj lastni rekord 4×100 m — Senzacionalna zmaga Bulata nad Senjanovićem — Na prvem mestu je splitski Jadran, na drugem ljubljanska Ilirija

Dopoldanski rezultati

1500 m, prosto, seniorji, finale:

1. Senjanović (Jadran) 23:14, 2. Bulat (Bob) 23:16,4, 3. Roje (Jadran) 23:56,4, 4. Bibica (Jug), 5. Doležal (Jadran).

Najzanimivejša točka dopoldanskega tekmovanja, ker se je vršila ostra borba med Senjanovićem in Bulatom. Sicer je Senjanović vodil skozi vso progo, toda Bulat se mu je posebno na zadnjih 100 m opasno približal ter je prišel na cilj le pol drug meter za prvim.

Časi Senjanovića na posameznih 100 m so: 100 m 1:13, 200 m 2:44, 300 m 4:17, 400 m 5:57, 500 m 7:35, 600 m 9:07, 700 m 10:41, 800 m 12:17, 900 m 13:54, 1000 m 15:31, 1100 m 17:06, 1200 m 18:38, 1300 m 20:13, 1400 m 21:48, 1500 m 23:14.

Stanje po točkah je: Ilirija 20, Jadran 19, Primorje 9, Bob 8, Viktorija 3.

200 m, prosto, seniorji, finale:

1. Birimiša (Jadran) 3:13, 2. Fabris (Jug) 3:14,2, 3. Midžor (Jadran) 3:20, 4. Matičević (Jug), 5. Sever (Ilirija), 6. Brković (Jadran).

Na 100 m so prišli na obrat Fabris, Sever in Matičević. Na 150 m prevzame drugo mesto od Severja Midžor. Sever pade na tretje mesto, vedno bolj popušta. 10 m pred ciljem prevzame Birimiša vodstvo in zmaga.

Stanje: Jadran 38, Ilirija 22, Jug 14, Primorje 9, Bob 8, Viktorija 3.

400 m, prosto, seniorke, finale:

1. Roje (Jadran) 6:51,4, 2. Godina (Jadran) 7:22, 3. Zupan (Viktorija) 7:29,4, 4. Wohlfart (Ilirija) 7:55, 5. Surić (Jadran) 7:57,5, 6. Treo.

Pri 50 m je vodil Rojetova, ki preplava 100 m v 1:26,4. Wohlfartova in Troova sta peta in šesta. Rojetova vodi dalje in doseže na 200 m 3:13, na 300 m 5:05. Na 300 m je Wohlfartova še peta, vendar ji uspe tik pred njo zmazati 4. mesto. Treova je prvala zelo ležerno in se sploh ni trudila, da bi dosegla boljši placement.

Stanje: Jadran 62, Ilirija 25, Jug 14, Primorje 10, Viktorija in Bob 8.

4 × 50 m, prosto, juniorji, semifinale:

Zelo zanimiva točka, pri kateri je bil trikrat izboljšan jugoslovanski rekord, ki znaša 2:08,5. Najprej ga je potisnila I. stafta Jaga na 2:07,2, Viktorija I. na je plavala 2:08,3. Novi rekord Jaga pa ni postal star. Že v II. skupini ga je I. stafta Jadrana izboljšala na 2:05,6.

I. skupina: 1. Jug I. 2:07,2 (nov rekord), 2. Viktorija I. 2:08,3 (boljši od rekorda), 3. Jadran II. 2:14,9, II. stafta Ilirije, ki izpade, je v času 2:20,7 dosegla peto mesto. II. skupina: 1. Jadran I. 2:05,6 (nov rekord), 2. Jug II. 2:18,4, 3. Jadran III. 2:19,2. Stafta Primorja in I. stafta Ilirije sta zasedli peto, odnosno šesto mesto. Lev uspeh je dosegel Jadran, ki je plasil vse tri prijavljene stafta za finale.

Stafti, ki sta izboljšali rekord, sta bili sestavljeni nastopno: Jug I. Dabrovič, Grbić M., Cvijetković, Samardžić. Jadran I. Ivanišević, Birimiša, Marović, Brainović.

50 m, prosto, juniorke, finale:

Ker stert ni bil prazen, se bo točka ponovila. Tekmovalke pa niso bile opozorjene, naj se vrnejo na start ter se vse priplavale na cilj.

200 m, prosto, seniorke, finale:

1. Wohlfart (Ilirija) 3:39,2, 2. Sever (Ilirija) 3:50, 3. Mateljan (Viktorija) 3:51, 4. Škulj R. (Ilirija) 3:53, 5. Richtmann (Viktorija), 6. Veramenta (Jug).

Wohlfartova, ki je zmagala sigurno, je takoj prevzela vodstvo. Sedli sta ji Severja in Škuljeva. Na prvih 100 m so bile torej na prvem drugem in tretjem mestu Ilirijanke. Mateljanova pa je prehitela Škuljevo ter skušala Severjevi v ostri borbi odvzeti drugo mesto, kar ji pa ni uspelo.

Stanje: Jadran 62, Ilirija 49, Jug in Viktorija po 15, Primorje 10, Bob 8.

100 m, hrbtno, juniorji, finale:

1. Grbić (Jug) 1:25,8, 2. Mini (Viktorija) 1:29, 3. Sturm (Primorje) 1:32,2, 4. Birimiša (Jadran) 1:33,1, 5. Šušteršič (Ilirija), 6. Kolacio Z. (Viktorija).

Grbić prevzame vodstvo že od vsega začetka ter ga obdrži do konca. Sturm je bil z Birimišo v ostri borbi za tretje mesto ter je uspel.

Stanje: Jadran 65, Ilirija 51, Jug 28, Viktorija 24, Primorje 15, Bob 8.

4 × 200 m, prosto, seniorji, semifinale:

I. skupina: 1. Viktorija II. 11:27, 2. Jadran III. 11:33,2, 3. Jug II. 12:47,1.

Pri prvih 100 m vodi Viktorija I., kateri sledi Jadran III. in Jug II. Ta vrstni red je ostal do konca. Stafta Ilirije je oršila na cilj kot peta. Zelo lepo je plaval Jenko.

II. skupina: 1. Jadran I. 11:04,2, 2. Jug I. 11:28,8, 3. Viktorija II. 11:52,6.

Borba v tej skupini je bila bolj napeta kot v prvi. Stafta se večkrat menjavale mesta. Zlasti ostra in lepa je bila borba

Mesec zdravnikov na Jadranu

Sušak, 10. avgusta. a. Glede izleta 150 madžarskih zdravnikov, ki prispejo septembra meseca na našo jadransko riviero, je določen definitivni program. Madžarski zdravniki prispejo 9. septembra na Reko. Proti večeru istega dne se napotijo madžarski zdravniki na Sušak, kjer bodo prenočili. Prihodnji dan odpotujejo na Rab. Nato nadaljujejo pot v Split, kjer ostanejo dva dni, da si ogledajo mesto, okolico in starine v Solinu. Iz Splita bodo madžarski izletniki napravili izlet v Trogir. 12. septembra se odpeljejo v Dubrovnik, kjer ostanejo do 17. septembra. Nato odpotujejo v Šibenik. Iz Šibenika bodo napravili dvodnevni izlet do slapov Krke. 1. septembra bodo madžarski zdravniki v Crikvenici. Tu ostanejo do 22. septembra, nakar se vrnejo preko Sušaka z vlakom v Budimpešto.

Septembra meseca prispe na našo riviero tudi večja skupina nemških zdravnikov, ki bo štela 120 do 150 izletnikov. Daje je najavljen še prihod nemških zdravnikov iz Češkoslovaške. Ta skupina bo štela 300 udeležencev. Končno bodo obiskali jugoslovanske riviere še zdravniki, ki se bodo udeležili kongresa jugoslovanskih zdravnikov v Zagrebu od 16. do 18. septembra.

Hrvoje Macanović

plinov jugoslovenskega plavalnega sporta in trener plavalne ekipe splitskega Jadrana.

II. skupina (3 tekme): 1. Subić (Jug) 1:47,8 2. Jerina (Primorje) 2:04, 3. Richtman (Viktorija) 2:04,8.

50 m prosto, juniorji, finale: 1. Smokvina D. (Viktorija) 30,4, 2. Brainović (Jadran) 30,5, 3. Marović (Jadran) 30,8, 4. Birimiša (Jadran) 31,1, 5. Dimitrijević (Sava), 6. Samardžić (Jug).

Skraino napeta borba od starta do cilja; razlika med tekmovalci je bila na cilju minimalna.

Stanje: Jadran 107, Ilirija 62, Viktorija 42, Jug 34, Bob 21, Primorje 17, Sava 2.

4 × 50 m prosto, juniorke, semifinale:

1. skupina (3 štafete): 1. Jadran II. 3:05,4 2. Jug I. 3:37,4. V tej skupini je priselja štafta Primorja kot druga na cilj, bila pa je diskvalificirana, ker je nastopila z neverificirano plavalke.

II. skupina (5 štafet): 1. Jug II. 2:51,3, 2. Jadran III. 3:00,2, 3. Viktorija 3:08. Neplasilana je ostala štafta Ilirije.

100 m hrbtno, seniorji, finale:

1. Marčeta (Viktorija) 1:23,8, 2. Grbić (Jug) 1:24,2, 3. Fabris (Jug) 1:29, 4. Mirković (Jadran) 1:29,2, 5. Čulić (Jadran) 1:31, 6. Ratković (Jug).

Napet boj med prvimi in drugimi. Juniorski rekord na 100 m hrbtno Marčeta je v finalu težko zmagal. Jadrana Mirković, ki ima rekord v tej disciplini, je zasedel 4. mesto.

Stanje: Jadran 112, Ilirija 62, Viktorija 55, Jug 48, Bob 21, Primorje 17, Sava 2.

4 × 100 m prosto, seniorke, semifinale:

I. skupina (4 štafete): 1. Jadran III. 6:07,2 (nov jugoslov. rekord), 2. Jug III. 6:29,2, 3. Jadran I. 6:35, štafta Ilirije je došla kot zadnja na cilj. Jadran je postavil v svojo tretjo štafta najboljša plavalke, isto tako Jug. Stari rekord je imela tudi Jadrana štafta s 6:10.

II. skupina (4 štafete): 1. Primorje 7:13, 2. Jadran II. 7:14,2, 3. Jug II. 8:08.

Lep uspeh primorjske štafete, katere plavalke so plavale vse prsi stil in so kljub temu premagale svoje konkurentinje, ki so »scrwale«. Zmaga Primorja je vzbudila splošno navdušenje.

100 m prosto, seniorji, semifinale:

I. skupina (6 tekme): 1. Marović (Jadran) 1:10, 2. Marković (Jug) 1:10,4, 3. Popović (Bob) 1:12, izredno ostra borba.

II. skupina (4 tekme): 1. Gazzari (Jadran) 1:11, 2. Smokvina D. (Viktorija) 1:11,2, 3. Barać (Jadran) 1:12,2. V tej skupini iz nerazumljivega vzroka ni nastopil Jenko (Ilirija), ki bi se plasil po časih, doseženih pri treningu najmanj na 3. mesto.

III. skupina (5 tekme): Matić (Jug) in Senjanović (Jadran) mrtvi tek 1:07,5, 3. Golob (Viktorija) 1:10,4. Najtežji predtek! Tekmovalci so bili sami najboljši sprinterji v državi. Presenetil je Matić, ki bo v finalu najopasniji konkurent Senjanoviću. Bulat je ostal neplasilan. V finalu pridejo oba prva dva v vsaki skupini in Golob (Viktorija) kot najboljši tretji.

Waterpolo

Viktorija : Primorje 3:0 (1:0)
Viktorija: Pavešić, Smokvina V., Seiler, J. Matković, V. Matković, Venturini, D. Smokvina.

Primorje: Jančigaj, Sancin D., Sketelj, Kolar, Erbenič, Gaberšek, Šramel.

Viktorija je zmagala zaradi boljše tehnične izvežbanosti, v plavalnem oziru sta bili močvirni enakovredni. Primorje je igralo prav dobro, le podajanje je netočno. Za Viktorijo je dosegel vse 3 gole Venturini. Gaberšek ni izbral za Primorje povsem sigurne šanse. Sodnik g. Zigmund slab.

Jadran : Sombor 7:0 (3:0)

Obe moštvi sta nastopili v istih postavah kakor na dopoldanskih tekmah. Sodnik g. Popović ni imel preveč težke naloge. Igralo se je večinoma na polovici Sombora, pri katerem se je izkazal vratar. Pri Jadranu je, kakor navadno, briljiral Mirković in srednji krilec Roje.

Jug : Bob 4:1 (1:0)

Jug: Fabris, Dabrovič I., Cvjetković, Braida, Dabrovič III., Dabrovič II., Matić. Bob je nastopil v isti postavi kakor dopoldne. Do polovice drugega polčasa je bila igra povsem odprta. Igra je bila izmed vseh doseženih najzanimivejša. Splošen vtis so pokvarili le zopetni surovi izpadi igračev Boba in pa povsem nemogoč sodnik Lugumerski iz Sombora. Dabrovič II. doseže tik pred odmorom vodstvo za Jug, takoj po odmoru izenači Popović, nakar prične Jug z generalno ofenzivo in doseže še tri gole. dva po Dabroviču II. in enega po Dabroviču III. S to zmago je premagal Jug svojo poleg Jadrana največjo oviro in bo skoro gotovo ponovno prvak v waterpolu.

V petek in v soboto dopoldne in popoldne je Jadran zasedel 4 prva, 3 druga, 4 tretja, 3 četrta, 3 peta in 1 šesto mesto, Ilirija 2 prva, 2 druga, 1 tretje, 3 četrta in 3 peta mesta, Viktorija 2 prva, 1 druga, 3 tretja, 1 četrto, 1 peto in 1 šesto mesto. Jug 1 prvo, 2 drugi, 1 tretje, 3 četrta, 1 peto in 3 šesta mesta, Bob 1 prvo in 1 drugo mesto. Primorje 1 drugo, 1 tretje, 1 četrto in 2 šesta mesta.

V 10 minutah preplavala Helespont

Atene, 10. avgusta. o. Tri Američanke so preplavale Helespont. Prva plavalka je preplavala morsko ožino v 9 minutah in 40 sekundah.

Sportni laik ali sportna „lajha“?

Strašen dan včeraj — najstrašnejši bo danes. Če se vreme ne prekune, če bo še taka vročina in če nas bo še danes tresla tako grozna mrzlica, tedaj nas novine po končani ljubljanski olimpijadi ne bodo več proglašale za sportne lajhe, marveč za sportne „lajhe“, kakor se to po domače pravi v Ljubljani. Prečudno se je namreč izkazalo, da je biti gledalec včasih večje mučeništvo kakor biti tekmovalce.

Ne rečem, v tako presunljivih momentih ko gre za fenomenalno zmago domače štafete, je trud vrlih plavalcev v bazenu in navdušenje tribune brez razlike stamu, spola in kluba v očarljivem skladu. Te naše ljube Primorke se trudijo, da v prsnem plavanju posekajo kravljajce z morja in jim uspe — katerega ljubljancina ne bi ščipalo pri žilicah in dvigalo k zmagoslavnemu vpitju? To se je hvala Bozu izvršilo v polni meri in taki trenutki ostanejo do nadaljnjega nepozabni.

Pekel za publiko pa navadno postajajo tekme v waterpolu. Lanko onim, ki se guncajo v vodi in se preganjajo kakor somi, grabeže za noge in tunkajoč drug drugega, kakor smo vsi že včasih znali. Lahko nim — neverjeten živčni in fizični napor pa za publiko, ki mora paziti na vse skrivnostne foule pod vodo in povrhu še na sodnika, zraven pa vselej iz duška protestirati in burno odobravati vsak gol. Vse to na suhem in na žgočem solncu — bratje, če danes ne bo nevihte s severa in juga Evrope, ki je glasom novim že na poti tedaj nam bodo danes popokale strune in živci. Mogoče je edino še ta obrat, da bodo waterpolisti danes vsaj za las skromnejši kakor včeraj. Bobovci proti Jugovcem, ali pa, da se hitro razpišejo še tekme za prvenstvo vztrajnostni med najhujšimi drukarji in drukaricami. Vse kakor se spodobi semifinale, finale in srčna kap ali živčni šok ali eventualno še — za starejše seniorje — razlize žolta. Seveda, kakšne nagrade bi se lahko razpisale povrh. Morda mali megafoni, ženski končniki in v usnje vezani vokabularji z vsemi sportnimi litanijami, stenografsko zabeleženimi na vrhu tribune. Samo nekaj fragmentov:

Sodnik piska. Krivica očitna. Urnobesno škandaliziranje.

— Tale sodac je pa nekaj boljšega! meni čisto povaljevo neki mladič.

— Kapelne naj gre sodit, ne pa take some! povzame bolj vzvišeno njegov desni.

— Kakšni somi! odreže levi. — Biskoborba!

— Na, na, kar pogled: za vrat ga tičeš, za mogo ga vleče kakor žabo. Sudaac... piskaj!

Sodnik piska. Zda je krivica na drugi strani.

— Sta je ovo? Kakav il tudac! Sprdnja od igre.

Končno eksplozija: — goll! tre-tre-trese se... In Splitčani vsi zbrani na spodnjem delu tribune dvignejo alarm: gol, gol, gol — zdravo, zdravo, zdravo: tri!... Nato vsi po tri ali štiri ali pet prstov v zrak, kakor h priresi.

To pa seveda le tedaj, če nim konvencije. Če na primer gre za njihove ali za kogarkoli — proti Jugu. Zgodilo se je, da je spodnja tribuna skoro popolnoma utihnila. Jugovci so začeli Beograščanom stresati mrežo... Objemale so jih devojke, ko so splezali kot močni zmagovalci iz bazena. Tekme so bile končane, nadaljevala pa se je življenje. V svojih šotirih prepevajo zmagovalci, male trobente in saksofoni trobijo klubske himne, vse le zopet v redu in skladu — edini pa, ki se še prepirajo, so Slovenci...

— Kua pa drukaš za une?

— Men vse glih, jest sem zmiram za sport.

— Na, maj se reče, kar če: Jug je pa le najbolj fair.

— Že prov, Jadran pa narboi ta boljši! Pa sej boma juter videl!

Juter, — se pravi — danes bomo pa res videli, kar bo. Ni treba, da bi se vreme prekucnilo in da bi se približala nevihta z juga ali severa. Prestali bomo mučeništvo poslednjega velikega navdušenja in drukanja za slavno zmago kogarkoli, sportnemu referentu »Jutra« pa nataknihi krono s trnjevim zobci.

Ilirija na Dunaju

Dunaj, 10. avgusta. g. Danes se je vršil nogometni turnir Nicholsona, katerega so se poleg prireditelja udeležili ljubljanska Ilirija, Sportklub in BAC. Ilirija je bila porazena z 8 : 2 (3 : 1), vendar je napravila dokaj ugoden vtis.

Ilirijani so predstavljali zelo hitro moštvo, ki je dobro kombiniralo, vendar pa je podleglo rutinarjem moštva Nicholsona. Poleg tega je dočela odlovedal srednji krilec Unterreiter, ki je že po prvih minutah opešal. Zaradi tega je nastala velika vrzel v krilski vrsti. Kljub osim golom je bil mladi vratar Urbančič zelo dober, vendar pa proti naravnost neverjetno ostrim strelom Nicholsonovega napada ni mogel več opraviti.

Od branilcev je bil Verovšek boljši od Bergleza. V krilski vrsti se je odlikoval Zupančič, ki je moral mnogokrat podpirati srednjega krilca. Krilec Varšek je izgledal slabše, upoštevati pa se mora, da je imel pred seboj močnejše krilo Nicholsonovega napada. V napadu se je Doberlet izkazal kot talent, ki je v drugem polčasu vodil napad, ker Košak, ki je stopil na to mesto, ni bil kos svoji nalogi. Oman se je izkazal le s svojim golom, ki pa je bil res krasen. Desna stran napada Vihar — Venko je dobro vigrana, vendar sta premalo straljala. Pri Dunajčanih sta se odlikovala zlasti napadalec Titch in Weiss, srednji krilec Cernic I. in branilec Uridil. Za Dunajčane so scortali Weiss in Titch 3, Cernic II. 2, za Ilirijo Oman in Doberlet.

Sedil je g. Beck.

Zbor sodnikov JLAS. Za predsednika lahkoatletskih sodnikov pri lahkoatletskem mitingu SK Ptuj v četrtek 15. t. m. imenujem g. Danilo Sancina. — Predsednik

V počaščenje spomina dr. Gregorja Žerjava

Šest tednov je že minilo, odkar smo izgubili dr. Gregorja Žerjava. Vedno bolj občutimo to veliko izgubo; vedno bolj vemo in vidimo, kako bolešno sta osirotela ves naš narod in celokupna naša domovina.

Velik človek se je poslovil od nas, blag tvorec rodovitnih dobrin. On, ki je bil v moških letih ustvarjajoč pokretnik naprednega Slovenstva, neumorni delavec na kulturnem, socialnem in političnem polju. On, po čigar zaslugi je napredno in svobodoumno Slovenstvo postalo živ in delaven organizem, nezlomljiv v zmagonosni utrjeniosti svojih vodilnih idej!

Neumrli raniki je kot borec in poveljnik v boju za jugoslovensko idejo, za katero je živel in trpel, neizbrisno vklesal svoje svetlo ime v zgodovino našega osvobodjenja in ujedinjenja.

Bil je silen, odločen bojevnik za edinstvo naroda in države, ustvarjajoč politik in državnik, skratka eden tistih, na katerih so stale naše nade v boljšo bodočnost, neprekosljiv upravitelj in odlični parlamentarec. Bolj dostojno in z večjo pravico nego on, ne bi bil mogel nihče predstavljati naprednega Slovenstva v jugoslovenskem narodu in njegovi državi.

Ta mož, čigar življenje je bilo tako brezizjemen in kristalno čist izraz ljubezni do naroda in domovine, on, ki je tako nesebično žrtvoval svojo osebnost za obči blagor —

on, ki nam je postal tako bleščeč in posnemanja vreden vzor narodne in državljanske kreposti —

on, zasluži,

da mu rojaki Slovenci in Jugoslovenci postavimo spomenik, znak svojega neminljivega spoštovanja in globoke, večne hvaležnosti za vse, kar nam je tako bogato dal v svojem prekratku, brezprimer-no delavem življenju.

Skromen, kakor je bil skromen veliki pokojnik vse svoje dni, naj bo ta spomenik, vendar vzvišen in silen, vreden simbol njegovih idej in njegovih del.

Spomenik dr. Gregorja Žerjava naj bo lep, kakor so bili lepi in svetli njegovi cilji in vzori.

Zedinili smo se, da nabiramo darove pokojnikovih prijateljev in spoštovalcev, njegovih soborcev in somišljenikov — tako da bi se čimprej, vsaj pa za obeltnico njegove smrti dvignilo v naši sredi to umetniško dostojno znamenje naše hvaležnosti in ljubezni, naše vidno in vekotrajno oddolžilo spominu dr. Gregorja Žerjava.

V LJUBLJANI, 10. avgusta 1929.

Odbor za počaščenje spomina dr. Gregorja Žerjava

DR. ALBERT KRAMER

predsednik

Ravnatelj ANTON JUG

poslovodni podpredsednik

DR. STANE RAPE

tajnik

FRAN MARN

blagajnik

Člani odbora

Ambrožič Josip, trgovec in tovarnar, Ljubljana.

Dr. Bajtič Stojan, tajnik ZKD, Ljubljana.

Bajželj Jakob, trgovec, Strazšice pri Kranju.

Dr. Benedičič Fran, zdravnik, Senovo pri Rajhenburgu.

Benedičič Ivan, šolski upravitelj v p., Višnja gora.

Betrian Božidar, šolski upravitelj, Kočevje.

Dr. Bohinjec Joža, direktor, Ljubljana.

Bolha Pavel, predsednik Zveze jugoslovenskih in podpornih društev, Bottrop-Westfalsko.

Dr. Boštjančič Leopold, odvetnik, Maribor.

Božič Anton, posestnik, Radislavci pri Mali Nedelji.

Dr. Brezgar Milko, Ljubljana.

Breznik Josip, profesor, Ljubljana.

Dr. Brezovnik Vladimir, zdravnik, Beograd.

Cepuder Leo, srezniki šolski nadzornik, Dol. Lendava.

Cimperšek Karl, lesni industrijalec, Sevnica.

Černe Boris, trgovec in posestnik, Gorje pri Bledu.

Dolene Franc, lesni industrijalec, Skofja Loka.

Fabijan Ignac, krojaški mojster, Višnja gora.

Faleš Alojzij, kmet, Rače pri Mariboru.

Dr. Fetič Oton, odvetnik, Ljubljana.

Ing. Fetič Viktor, Črna pri Prevaljah.

Fortič Valentin, nadzornik, Ljubljana.

Gangl Engelbert, oblastni šolski nadzornik v pok., Ljubljana.

Dr. Goršek Milan, odvetnik, Sv. Lenart v Slov. gorah.

Gregore Anton, železniški uradnik v p., Ljubljana.

Gosak Anton, posestnik in mlinar, Ziče.

Gorup Josip, šol. nadzornik, Ptuj.

Grmek Anton, šolski upravitelj, Ježica pri Ljubljani.

Dr. Grošelj Pavel, profesor in vseučiliški docent, Ljubljana.

Hajdinjak Anton, kovač, Beltinč.

Hari Janez, posestnik in trgovec, Križevci v Prekmurju.

Horvat Izidor, šolski upravitelj, Hotiza.

Dr. Hrašovec Juro, odvetnik, Celje.

Ivane Evgen, župan, Sodražica.

Jelinek Fran, ravnatelj tvornice štapova Jezeršek Janko, posestnik in župan, Fužine v Bregani.

Dr. Jerala Fran, odvetnik, Skofja Loka.

Jeran Fran, profesor, ravnatelj Akad. kolegija, Ljubljana.

Jereb Rado, notar in župan, Konjice.

Jeriček Blaž, trgovec, Rajhenburg.

Juvan Rudolf, predsednik NSZ, Ljubljana.

Dr. Kalan Ernest, odvetnik, Celje.

Dr. Karba Rihard, lekarnar, Kamnik.

Kolenc Franc, veleposestnik, Juvanje pri Ljubnem.

Kavčič Fran, šolski upravitelj v p., Devica Marija v Polju.

Kavzer Janko, rudniški nadzornik, St. Janž na Dolenjskem.

Kefar Ivan, višji inšpektor drž. žel. v p., Maribor.

Dr. Klepec Josip, odvetnik, Ljubljana.

Dr. Komljanec Josip, gimnazijski ravnatelj, Ptuj.

Dr. Klor Fran, odvetnik, Kozje.

Koder Anton, notar, Murska Sobota.

Likožar Anton, šol. upravitelj v p., Ljubljana.

Lindner Robert, davčni nadupravitelj v p., Radeče pri Z. m.

Dr. Lavrič Josip, odvetnik, Slovenjgradec.

Dr. Lipold Franjo, podžupan in odvetnik, Maribor.

Lončar Ivan, župan, Tržič.

Lošin Evgen, ravnatelj »Rude in Kovine«, Ljubljana.

Lubišnik Stanislav, Jarenina.

Inž. Mačkovec Janko, gradbeni nadsvetnik, Ljubljana.

Majcen Ciril, restavratorec v hotelu, Celje.

Malgaš Tone, ekonom, Zibika p. Pristava.

Malešič Ivo ml., trgovec, Metlika.

Mayer Karl, poštni kontrolor v p., Vrhnik.

Matjan Josip, posestnik, Vižmarje pri St. Vidu n. Lj.

Mihelič Ivo, šolski upravitelj, Selca nad Skofjo Loko.

Mohorič Ivan, tajnik Zbornice za TOI, Ljubljana.

Mravljak Fran, profesor, Celje.

Mravljak Peter, trgovec, Vuhred ob Dravi.

Dr. Novak Fran, odvetnik, Ljubljana.

Dr. Olip Janko, odvetnik, Beograd.

Omladič Josip, posestnik in župan, Braslovce.

Pojbič Josip, kem. barvar in posestnik, Murska Sobota.

Pavlič Rado, profesor, Ljubljana.

Pavlin Vinko, trgovec, Trbovlje.

Peče Ivan, župan, Ptuj.

Dr. Pestotnik Pavel, profesor, Ljubljana.

Petelinšek Fran, posestnik, Oplotnica.

Petrič Franc, rudniški nadzornik, Mežica pri Prevaljah.

Petrovar Lovre, posestnik, Ivanjkoval.

Pire Ciril, župan, Kranj.

Dr. Pivko Ljudevit, profesor, Maribor.

Pivko Pavel, Sv. Marko pri Ptuj.

Dr. Plemelj Josip, univ. profesor, Ljubljana.

Dr. Potokar Ivo, odvetnik, Kamnik.

Prekoršek Ivan, Celje.

Prosenec Ivan, rudniški nadzornik, Loke pri Zagorju ob Savi.

Pšeničnik Ivan, Studenci pri Mariboru.

Dr. Puc Dinko, župan, Ljubljana.

Dr. Pušnik Josip, odvetnik, Slov. Bistrica.

Pustoslavsek Rado, predsednik Vodni-kove družbe, Ljubljana.

Rebek Josip, ključ. mojster, Ljubljana.

Ribnikar Adolf, načelnik v p., predsednik konzorcija »Jutra«, Ljubljana.

Ribarčič Simon, posestnik, Unec pri Raketu.

Dr. Romih Tomaž, ravnatelj, Krško.

Rušja Ivan, župan in odvetnik, Laško.

Rupnik Franjo, uradnik, Ljubljana.

Rus, Ivan st., lesni industrijalec, Loški potok.

Rihtaršič Fran, strojevodja, Velenje.

Rustja Ivan, žel. v p., Dobindol-Bubnarc.

Sajovic Janko, trgovec, Kranj.

Dr. Senčar Dušan, notar, Prevalje.

Dr. Senčar Matej, odvetnik, Ptuj.

Serav Anton, trgovec, Semič.

Servnik Lovoslav, notar, Ormož.

Seidl Ferdo, profesor in vladni svetnik, Novo mesto.

Smoliš Stanko, župan in pos., Stara cesta pri Ljutomeru.

Svetlin Joško, uradnik, Koroska Bela.

Dr. Stanjko Marko, odvetnik, Ljutomer.

Strašek Franc, kleparski mojster, Kostanjevica.

Supan Igo, župan, Brežice.

Schell Hinko, šolski upravitelj, Konjice.

Schiffner Egidij, šol. upravitelj, Breznica.

Gorenjsko.

Sentjere Ferdo, ravnatelj, Slov. Gradec.

Šumer Hinko, šolski upravitelj, Šmarje pri Jelšah.

Spicar Jakob, ravnatelj, Radovljica.

Spindler Vekoslav, Maribor.

Sorg Josip, posestnik, Pobrežje.

Tavčar Franc, spediter, Raket.

Tavčar Ivan, uradnik, Ljubljana.

Tavces Fran, notar, Gor. Logatec.

Tratar Marjan, učitelj, Križevci.

Turk Josip, posestnik in podjetnik, Ljubljana.

Urban Miroslav, tovarnar in trgovec, Ljubljana.

Vagaja Ludvik, ravnatelj, Murska Sobota.

Vrankovič Spiro, lekarnar, Ormož.

Veselič Ivan, trgovec in župan, Ormož.

Vindiš Ignac, posestnik, Breg pri Ptuj.

Virant Stanko, glavni urednik »Jutra«, Ljubljana.

Vrbič I., šolski upravitelj, Stična na Dolenjskem.

Werli Anton, župan in posestnik, Cerklja pri Raketu.

Zalar Matko, posestnik, Šoštanj.

Dr. Zalekar Alojzij, profesor, ravnatelj ženske bolnice, Ljubljana.

Dr. Zdobšek Josip, odvetnik, Brežice.

Zemljak Jakob, župan in posestnik, Slatina Radenci.

Zrime Anton, krojaški mojster, Cikava pri Grosupljem.

Dr. Zirovnik Janko, odvetnik, Ljubljana.

Dr. Žižek Branko, okrožni zdravnik, Velenje.

*

Prispevki za spomenik naj se pošiljajo na naslov Uprava »Jutra« Žerjavov fond, Ljubljana. Osebnostne vplačila se lahko izvršijo tudi pri blagajni Tiskovne zadruge, Ljubljana, Prešernova ulica, ter pri podružnicah »Jutra« v Mariboru in Celju. Prispevki se bodo izkazovali v »Jutru«. Dopise je adresirati na »Odbor za počaščenje spomina dr. Žerjava«, Ljubljana, Kazino II. nadstropje, pisarna ZKD.

Žrebanje srednješolskih nagrad

Včeraj se je nadaljevalo žrebanje za srednješolske nagrade in sicer iz skupine B razpisa: nagrade za posamezne zavode. Komisija je razdelila vseh 1421 prijavljenih po posameznih zavodih in sicer v dve skupini: za višje in nižje razrede. Najprej se je vršilo žrebanje po posameznih zavodih za višje razrede. V smislu razpisa se je za vsak zavod, s katerega se je prijavilo k tekmovanju vsaj 10 dijakov (dijakinj) z dobrim ali boljšim uspehom, določilo najmanj po eno nagrado, za močnejše zavode po največ do štiri. Zavodi, s katerih se ni prijavilo vsaj 10 dijakov (dijakinj) z dobrim ali boljšim uspehom, niso prišli v poštev. Nagrade so se razdelile z žrebanjem. Pravico do izžrebanih nagrad so imeli samo oni prijavljenci, ki niso dobili nobene nagrade izmed splošnih nagrad. Nagrade za višje razrede so se razdelile tako-le:

Drž. realna gimnazija v Celju: 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« v zlati vezavi — Anžlovar Viktor, VIII. razred, 2. nagrada: risalno orodje — Valenčič Dušan, VI. razred in 3. nagrada: 3 knjige (Podlimbarski I., Angelin Hidar in Celjska kronika) — Brinar Franc, V. b razred.

Drž. realna gimnazija v Kranju. Ena nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Lovše Anton, V. razred.

Drž. realna gimnazija v Kočevju. Ena nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Kump Peter, V. razred.

I. drž. hum. gimnazija v Ljubljani. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Frantar Svetozar, VIII. b razred, 2. nagrada: Album slovenskih književnikov — Oražem Ivan, VII. a razred.

II. drž. realna gimnazija v Ljubljani. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — (prvotno je bil izžreban Pavlič Marjan, V. razred. Ker pa je bil izžreban za splošne nagrade, nima več pravice do nadaljnjih nagrad za posamezne zavode, zato je bil izžreban za to nagrado drugi dijak, in sicer: Aljančič Zdenko, V. a razred, 2. nagrada: fotoaparat — Lenčič Peter, VII. b razred, 3. nagrada: risalno orodje — Jeran Milan, VI. a razred in 4. nagrada: 3 knjige (Podlimbarski I., Knjiga o Japonski in Kapetanova hči) — Kranjc Vilko, V. b razred.

III. drž. realna gimnazija v Ljubljani. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Juvanec Vlastimil, VIII. razred, 2. nagrada: Album slovenskih književnikov — Arnejc Nekomir, V. razred.

Drž. realna v Ljubljani. 1. nagrada: Smučarska oprema — Pust Ivan, V. b razred, 2. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Železnik Dušan, VII. b razred, 3. nagrada: risalno orodje — Kržan Hugo, VI. a razred in 4. nagrada: Album slovenskih književnikov — Kulak Tatjana, VII. b razred.

Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. 1. nagrada: Album slovenskih književnikov — Podgornik Breda, VI. razred, 2. nagrada: Kopalna obleka in čepica, 1 pullover — Česnik Milica, V. a razred, 3. nagrada: album Slovenije v bakrotisku in razkošni vezavi — Žerjav Nana, VI. razred.

Tehnična srednja šola v Ljubljani. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Gorjanc Ivan, II. letnik, strojni odsek, 2. nagrada: risalno orodje — Dolhar Stefan, 1. letnik, elektrotehnični odsek in 3. nagrada: 3 knjige (Testament, Ulenspiegel in Bon ton — Vozel Bogomil, IV. letnik, elektrotehnični odsek.

Drž. ženska učiteljska v Ljubljani. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Felč Stefanija, III. b letnik, 2. nagrada: 6 parov flor-nogavic, 1 ročna torbica — Robida Marija, I. a letnik, in 3. nagrada: kopalna obleka in čepica in 1 manikura — Gaber Alenčica, III. a letnik.

Drž. moško učiteljska v Ljubljani. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Otrin Maksimiljan, IV. letnik, 2. nagrada: 3 knjige (Jugoslavija I-II, Umirajoče duše) — Soklič Ivan, I. letnik, 3. nagrada: dežni plašč, turist. sraica, kapa, 1 par nogavice, 1 kravata in 1 palica — Stante Jurij, II. letnik.

Drž. ženska učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet«, Ančič Milena, II. letnik.

Zasebno učiteljske šolske sester v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Zorec Eleonora, III. letnik, 2. nagrada: Album Slovenije v bakrotisku — Košir Fanika, II. letnik.

Drž. ženska učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: Album književnikov — Lah Danijela, III. a letnik, 2. nagrada: smučarska oprema — Rostohar Helena, II. b letnik, 3. nagrada: 6 parov flor-nogavic in 1 ročna torbica — Jur Helena, I. a letnik, 4. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Klemenčič Mara, IV. letnik.

Drž. moško učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Ančič Milena, II. letnik.

Zasebno učiteljske šolske sester v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Zorec Eleonora, III. letnik, 2. nagrada: Album Slovenije v bakrotisku — Košir Fanika, II. letnik.

Drž. ženska učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: Album književnikov — Lah Danijela, III. a letnik, 2. nagrada: smučarska oprema — Rostohar Helena, II. b letnik, 3. nagrada: 6 parov flor-nogavic in 1 ročna torbica — Jur Helena, I. a letnik, 4. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Klemenčič Mara, IV. letnik.

Drž. moško učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Ančič Milena, II. letnik.

Zasebno učiteljske šolske sester v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Zorec Eleonora, III. letnik, 2. nagrada: Album Slovenije v bakrotisku — Košir Fanika, II. letnik.

Drž. ženska učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: Album književnikov — Lah Danijela, III. a letnik, 2. nagrada: smučarska oprema — Rostohar Helena, II. b letnik, 3. nagrada: 6 parov flor-nogavic in 1 ročna torbica — Jur Helena, I. a letnik, 4. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Klemenčič Mara, IV. letnik.

Drž. moško učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Ančič Milena, II. letnik.

Zasebno učiteljske šolske sester v Mariboru. 1. nagrada: 4 knjige »Življenje in svet« — Zorec Eleonora, III. letnik, 2. nagrada: Album Slovenije v bakrotisku — Košir Fanika, II. letnik.

Drž. ženska učiteljska v Mariboru. 1. nagrada: Album književnikov — Lah Danijela, III. a letnik, 2. nagrada: smučarska oprema — Rostohar Helena, II. b letnik, 3. nagrada: 6 parov flor-n

Domače vesti

* **Josipa Jurčiča rojstna hiša na Muljavi** je popravljena, toda poprave in obnove, žal, niso poplačane, kar je za slovensko javnost pravo žalostno dejstvo. Da se to popravi, bo na praznik 15. t. m. v rojstnem kraju na Muljavi pri Stični slavnostna predaja obnovljene rojstne hiše našega slavnega pisatelja in politika ter pri tej priliki vesela zveza za ljudsko tombolo. Zavedo narodno občinstvo iz bližnjih in oddaljenih krajev naj bi se udeležilo te prireditve v kar največjem številu. Prav posebno ugoden izlet je to za ljubljane, ki imajo svoje avtomobile ali druga motorna vozila. Izletnike opozarjamo na velike starinske umetnine v muljaviški cerkvi, posebno na veliki oltar in freske. Za prekrasni oltar je svoječasno pred vojno ponudil londonski muzej 24.000 goldinarjev.

* **Za inženjerje arhitekto in stavbene tehnikarje.** Oblastna samouprava mariborske oblasti sprejme takoj v začetno službo dva inženjerja-arhitekta za dobo dveh let proti mesečnemu honorarju, ki bi se določil po dogovoru. Prosimi za ti mesti morajo dokazati, da so strokovno popolnoma usposobljeni, in morajo priložiti priložni kratek curriculum vitae. Istočasno se odda mesto stavbenega tehnikarja, ki mora poleg strokovne usposobljenosti dokazati, da ima najmanj tri leta prakse. Prosimi za ta mesta je vložiti najkasneje do 31. t. m. pri komisariju oblastne samouprave v Mariboru.

* **Kazenski zakonik za kraljevino SHS** je pravkar izdal v slovenskem jeziku Knjižarna Tiskovne zadruge v Ljubljani. Devetindvajseti snopič Zbirke zakonov obsega namreč zakon s katerim se uveljavljajo in uveljavljajo kazenski zakonik, zakon o sodnem kazenskem postopanju in zakon o izvrševanju kazni na prostosti, dalje Kazenski zakonik za kraljevino SHS, potem Zakon o pobijanju zlorab v službeni dolžnosti in novi Zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Za praktično uporabo zakonov bo izvršno služilo stvarno abecedno kazalo, ki zaključuje 175 strani obsegačo knjigo. Knjiga velja za poštino vred 31.50 Din.

* **Kmečki praznik na Krškem polju** bo letos 18. t. m. Ob 8. uri otvoritev konjske in živinske razstave, ter premovanje konj in goveje živine. Ob 11. zbiranje slavnostnih skupin konjenikov, narodnih noš in okrašenih vozov v drevedu pri farni cerkvi v Krškem. Opoldne krene sprevod z godbo na čelu na Krško polje skozi Leskovec. Ob 3. popoldne bo konjska dirka, katere se udeležijo najboljši kmetje iz Dolenjske. Po končani dirki bo velika ljudska veselica s petjem, plesom in srečolovom. Zveza kmečkih fantov in deklet priredi tudi kolesarsko dirko kmečkih fantov okrog Krškega polja. Pričetek dirke je ob 8. zjutraj od mostu pri Krškem polju. Kolesarji morajo biti pripravljeni ob pol 8. zjutraj točno pred gostilno Vanič pri Krškem mostu, kjer bodo dobili vsa potrebna navodila. Polovična vožnja po vseh železniških progah je zaprosena. Iz Krškega bodo vozili na Krško polje vozniški po izredno nizki ceni. Izkaznice za polovično vožnjo se bodo dobile na razstavnem in veseljenem prostoru.

* **Proslava v Slovenski Kraljini.** Odbor za proslavo desetletnice osvobodjenja Slovenske kraljevine je razposlal po Sloveniji posebne plakate z vabilom na udeležbo slavnostnih dni in prosi vse tiste občine, ki so plakate prejele, da jih nabijejo na vidna mesta.

* **Dar za Rdeči križ.** Na zabavi, ki jo je priredil gostilničar v Rogu pri Toplicah g. Oremović, se je nabralo pri šaljivi pošti 547 Din. Za nabrani znesek se je zavezati predvsem kočevskim damam in gospodom. Znesek je poslal g. Oremović na »Jutro«, ki ga je izročilo Rdečemu križu.

* **V zavezi zakasnitve plačila prejemkov nastavljenom učiteljski v Mariboru** nam je poslala finančna direkcija v Ljubljani naslednje obvestilo: Zaradi zakasnitve izplačila osebnih prejemkov za mesec avgust 1929 nastavljenom drž. učiteljski v Mariboru ne zadene finančne direkcije v Ljubljani nikakrva krivda. Ministrstvo prosvete ni otvorilo za učiteljska zadostnega kredita, zato je prosvetni inšpektor v Mariboru vpisal finančni delegaciji še le 8. t. m. plačilni nalog za državno moško učiteljske, katerega je izvršil oddelek za državno računovodstvo in proračun dne 9. t. m. dočim bo pa prosvetnemu inšpektorju mogoče izdati plačilni nalog za žensko učiteljske še le tedaj, ko bo ministrstvo otvorilo v to potreben kredit. V splošnem pa prosim direkcijo, naj se v bodoče vsakdo ki ima prejeti iz državne blagajne kako izplačilo, obrača z eventualnimi urgencami predvsem na svojega pristojnega nakazovalca, ki je v prvi vrsti poklican pojasniti morebitne zapreke.

* **Hydrografska raziskovanja na našem Krasu.** Društvo za raziskovanje jam v Ljubljani namerava v prihodnjih tednih proučevati zveze med posameznimi kraškimi potoki in gorenjem toku Ljubljanske. Raziskovanja se vrše na ta način, da se voda, ki izginja v požiralnikih in zemljo, barva s primernimi barvili in da se pri nižje ležečih studencih opazuje, kje priteka barvana voda na dan. Barvilo, ki ga bo društvo uporabljalo (uranin), je za človeka, živino in vodne živali popolnoma neškodljivo, na kar izrečno opozarjamo. Ugotoviti se dá že v silno majhnih količinah, ker daje vodi zelo močan zelenkast sijaj (fluorescenco). Če en gram omenjenega barvila obarva sto tisoč litrov t. j. sto kubčnih metrov vode tako močno, da se barva in debelejši plasti vode, n. pr. v daljši cevi še prav lahko spozna. Na ta, proučevanja opozarjamo prebivalstvo Notranjske, t. j. v okolici Loža, Cerknice, Planca, nadalje na robu Ljubljanskega barja od Vrhanke do Preserja. Kdor bi opazoval pojav barvane vode se vljudno naproša, da zaiame in shrani v čisti steklenici prosl. pot. litra vode in

na o tem takoj obvesti na naslov: Društvo za raziskovanje jam, t. j. županstvo občine Stari trg, pri Rakeku. O poteku in izidu raziskovanj bomo javnost obveščali.

* **Ameriški izletniki na povratku.** Pred pisarno Francoske linije Havre-Newyork v Kolodvorski ulici 35 (zastopnik Ivan Kraker) v Ljubljani so se v petek ves dan zbirali ameriški izletniki, ki so se pripravljali na povratek. Hitro jim je potekel pičlo odmerjen čas oddiha; dolžnost jih je pozvala na delo — nazaj čez morje v kraje, ki so jim dali nove domove. Videli smo jih v spremstvu staršev, bratov in sester, sorodnikov in prijateljev, čijih navzočnost jim je grenila ločitev. Morski velikan »Ile de France« jih bo v torek povedel iz Havre nazaj v novo domovino. Glinivo je bilo zvečer na kolodvoru, kjer so se poslavljali ob odprtih vagonih drugega in tretjega razreda, katere jim je na prošnjo g. Ivana Krakerja preskrbela železniška uprava; marsikatera solza je kanila ob klicanju: »Na svidenje! Čez nekaj let se vidimo zopet!« Brzovlak je zapiskal in odhitel proti Jesenicam. Odpeljali so se nastopni naši rojaki. Železnik Janez in Ivana, Šušteršič Ivana iz Chicaga, Rihtar Jožef, Mary in hčerka iz Babertona, Atchison Louisa in Florence iz Flooschinga, Ferencak Frances iz Plauenfelda, Juvan Maks iz Caunerer Wiominga, Bene Jožef in Helena iz Newyorka, Jerak Mary, Kovač Jožef in Mary, Jirt Ignacij in Jemše, Pikš Mihael in Frank, Kotar Anton, Peterlin John in Eva, Zupančič Ivana, Janc Jakob in Mary, Hribar Matevž, Planinšek Anton, Cevka Mary, Kostanišek Anton in Tereza iz Clevelanda, Antolich Mary, Zlate Ciril in Jože iz Bridgeporta, Krasovec Mary iz Brooklyna, Keržič Mary iz Newyorka, Dreflak Mary, Frank in hčerka iz Indianopolisa, Zaretič Rozalija iz St. Michela, Panjam Steven iz Calumeta, Tkalič Peter, Jarich Josefina, Juršič Mina, Marija in hčerka iz Riltona, Dušak Frank, Senica Frank in Karolina iz Oglesby, Tomazič Mary iz Jollieta, Melle Jože iz Verone, Ferencsek Aurew iz Dunellena.

* **Od Kostanjevca do izvira Krke.** Proješli smo: V ponedeljek 5. t. m. ob štirih zjutraj se je napotila družba treh Kostanjevčanov g. Franca Rabuse, Stefana Tančaka in Joška Jankovića na lesenem čolnu po Krki navzgor do njenega izvira. Ekspedicija, bogata na lepih vtisih in doživljajih, je trajala s povratkom v Konstanjevo štiri dni in se je završila brez vsake neizgode. To so bili prvi izletniki na čolnu, ki so se podali na to nevarno ali izredno zanimivo pot in po velikih naporih dosegli svoj cilj. Podrobnosti tega zanimivega potovanja po Krki navzgor in navzdol bodo pozneje objavljene s slikami.

KINO »IDEAL« Premijera!!
BUCK JONES
in naša lepa rojakinja
EVA NOVAK
v filmu vratolomnih senzacij
Dirka skozi oblake
Prvič v Ljubljani!
Ob 3., 3/6., 6., 3/8., 9. Din 2, 4, 6, 8.

* **Tuji na Bledu.** Po statistiki zdraviliške komisije je Bled od 1. maja do 31. julija obiskalo 10.215 oseb. Lani so bili v isti dobi samo 7204 obiskovalci. Med gosti je bilo največ Jugoslovenov (4341), za njimi pridejo Nemci (2213), potem Avstrijci (1515), Čehoslovaki (1142), Madžari (558), Italijani (130), Amerikanci (59), Angleži (57), Rumuni (51), Poljaki (43), Francozi (24), Danci (10), druge narodnosti pa so zastopane za manjšimi številkami. Lani v isti dobi pa je bilo izmed tujcev največ Avstrijcev (1307) potem Čehov (1171), Nemcev (1106), t. j. Največ gostov je bilo 26. julija (2709), lani istega dne pa 2390.

* **Otvoritev planinskega doma na Mirni gori.** Podružnica SPD v Črnomlju bo otvorila 18. t. m. na Mirni gori v Beli Kraljini novozgrajeni planinski dom. Spored: I. v soboto 17. t. m. pri domu kres z umetnim ognjem. II. v nedeljo 18. t. m.: 1.) ob 6. zjutraj odhod iz Semiča k domu (došle goste pričaka na kolodvoru v Semiču pri obeh prvih jutranjih vlakih ob 5.12, oziroma 5.35 delegat podružnice; 2.) ob 4. pešodhod iz Črnomlja do doma; 3.) ob 10. v cerkvi sv. Frančiška pri domu sv. maša, po maši blagoslovitev doma in slovesna otvoritev; 4.) popoldne prosta zabava ob sodelovanju črnomeljske mestne godbe. Za primerna topla jedila in pijače je preskrbljeno. Vsi prijatelji planinstva in Bele Krajine vabljeni. — Odbor.

* **Ključ za Esperanto** (slovnica in slovarček) je izšel. Uporabljati ga more že perfektni esperantisti, začetniki kakor tudi neesperantisti. Zaradi nizke cene si ga more nabaviti vsakdo. Naroča se pri Klubu esperantistov v Ljubljani, Narodna kavarna. Cena 3 Din. Po pošti posamezni komad v znamkah po 3.25 Din. Knjižarne 25% popusta.

* **Kopalnice Aleksandrovo.** Prejeli smo: Vrnivši se zopet vmeleglo Ljubljano se z veseljem spominjam prestatih lepih dni v Aleksandrovcu. Krasno, najmodernejše urejeno kopalnice Aleksandrovo nudi obiskovalcu vse udobnosti. Predvsem pa moram pohvalno omeniti, da sem bil s svojo obitelji dobro postrožen v restavraciji in kavarji Orlić, kjer smo imeli ves konfor in zelo dobro ter obilno hrano po nizki ceni, tako da sem kot državni uradnik prebil svoje počitnice z zmernimi stroški. Gostov je sedaj tam zelo veliko. Največ Slovencev in Avstrijcev.

* **Starši pazite na otroke!** Pišejo nam: Gostilničarjeva žena na Trebelnem je kupila kozarec octove kisline in jo je pustila na mizi, rama pa je odšla za delom. Ki-

slo je medtem iztaknil otrok in jo pil. Ker domača zdravila niso učinkovala, so nosili otroka po 14 urah k zdravniku, a otrok je med potjo domov umrl. — Štefan Kalčič iz Pravatine na Hrvaškem živi po cigansko s ciganko Rozo Hudorovičev. Pri Perudini sta sotorila in odšla oba v vas po opravih. Med tem se je vnela hčerki Rozi obleka in je otrok zaradi opeklin kmalu umrl.

* **Ob bolgarski meji.** Koljak, ki služi v Carovem Selu ob bolgarski meji, nam piše: Življenje v naših krajih ima sicer mnogo težav, a tudi dosti lepih strani in obilo dobrih nad za bodočnost. V prosvetnem oziru se mnogo dela. Sedaj ni več niti najmanjše vasi, ki bi bila — kakor še pred leti — popolnoma odcepljena od osnovne šole. Dela se na vseh koncih in krajih za kulturni napredek. Nam Slovincem je najpriljubljenejšo štivo »Jutro«, ki nas v duhu veže z našo prelopo Slovenijo. Ne najde se tu niti ena postojanka, kjer ne bi služboval kak Slovenec, ki je naroden »Jutra«. Vročina, ki je zadnje tedne dosegla svoj višek, že ponehava. Malaria nam letos bolj prizanaša, kakor lani. — I. V.

15. avgusta vsi na žrebanje v Ponovovas pri Grosupljem

Obi 20 letnici Cerknice v nedeljo, dne 11. avgusta.

* **Dom je zapustil 18 letni posestnikov** sin Ivan Junger iz Sv. Vida nižje Ptuja. Pogrešajo ga že od 4. t. m. Fant je vitke postave in podolgatega obraza. Zadnje tedne je kazal znake slaboumnosti. Njegova roditelja Mihael in Marija Junger sta zanj v velikih skrbih in prosita vse, ki bi kaj vedeli o njem, da jima to sporoče.

* **Žrtve loterije.** V Novem Sadu se je obesil prodajalec srečk Beno Bajzer. Nesrečnik je žrtve loterijske strasti. Pred dobrim letom je bil premožen in ugleden krojaški obrtnik in tedaj je po nesreči v loteriji zadel 100.000 Din. Ta dobiček ga je tako prevzel, da je obesil krojaštvo na klin ter se začel baviti z raznimi špekulacijami. Te so pobrale lep del dobička. Tudi razni stav se je udeleževal, a sreča mu ni bila mila. Ker se k svoji obrti ni hotel več povrniti, je postal razpečevalec raznih srečk.

* **Golob pismošča ustreljen v Dobovi.** Pišejo nam: Zaletel se je v Dobovo italijanski pisemski golob. Ze ujet je po nesrečem naključju ušel, a ga je kasneje ustrelil upokojeni orožnik g. Cvetko. Oni, ki so imeli pri ujetju in pregledovanju goloba posla so se morali zagovarjati pri sodišču. Ki jih je oprostilo, ker golob ni imel nikakega pisma

Primarij dr. Demšar
Šelenburgova ulica 4
ne ordinira do 2. septembra.

ZOBOZDRAVNIK MED. UNIV.
dr. Lojz Kraigher
specialist za zobne in ustne bolezni
sprejema od 8.—12. in od 3.—6. ure
— v Ljubljani, Krekov trg 10. —

Dr. Slivnik Anton
od 12. do 31. t. m. ne ordinira.

Röntgenolog
dr. Josip Hebein
ordinarij Radiološkega inštituta
splošne ženske bolnice v Ljubljani
ordinira
v sanatoriju Leonišče
redno od 2—4.

* **Večna luč povzročila požar.** Takozvana »večna luč« pred svetili podobami, ki je v nekaterih kmečkih hišah še v navedi, je postala udelepnost za kmeta Djerinovića v Zaječaru. Po nekem naključju se je leščerba pred sveto podobo ponoči prevrgla ter zažgala najprej neke zavese in šopke pred podobo, potom njih na vso ajšo. Stanovalci so rešili le golo življenje.

* **Potehuh s štirimi imeni.** ki hoče biti Slovenec, Beogradska policija je prejela nekega sumljivca, o katerem ne more dognati, kako se imenuje in odkod je doma. Potehuh navaja, da mu je ime Mitar Adilović, drugi zopet, da je Dimitrije Ivanović, tretji, da je Marjan Mustapić, pri sebi pa ima krstni list z imenom Stefana Jedniaka, rojenega 1907. v Sloveniji. Potehuhova zunanost seveda kaže, da mora biti star najmanj nekaj nad 30 let, a on vendar uporno vztraja na tem, da je Slovenec, dasi govori le neko čudno mešanico kajkavskega narečja ter slovensčine in češčine. Policija preiskuje, ali ne izvirajo dokumenti z imenom Stefana Jedniaka od onega nesrečnega, čigar truplo brez glave je bilo nedavno najdeno v Nišu.

* **Prekmurski delavec utonil v Osijeku.** V petek se je zgodila v Kolarjevi opekarni v Osijeku huda nesreča. Delavci so se popoldne po delu kopali v neki opekarniški jami, polni vode in mestoma globoki do 4 metre. Med kopalci je bil tudi 30 letni delavec Franc Titlen iz Markovca pri Murški Soboti. Dočim so se ostali delavci držali bolj plitvih mest, je Titlen brodil po

vodi in naenkrat zašel v globino. Ker ni znal plavati, je takoj izginil pod vodo. Na klice delavcev je prihitel lastnik opekarnice Kolar, ki je izvel ponesrečenca iz vode, toda Titlen je bil že mrtev.

* **Dve veliki havariji pri železnih vratih.** Zaradi velike suše se je Dunav v zadnjih tednih v Dierdapu zelo poplavljal in to je povzročilo dve precej veliki neizgodi. Nedavno je vlačilec »Trajan«, ki je proti toku vlekel tank s petrolejem, zadel pri Jedisu ob čer. Tank je dobil občutno poškodbo. Komaj so ga še privlekli do Drenkova in spravili na obalo. Škoda se ceni na pol milijona dinarjev. Enako nesrečo je imel remorker »Srbins«, kateremu se je v Dierdapu poškodoval tank, natovorjen s pšenico. Pravočasno pa je prišla pomoč, da so šlep privlekli do Golubinja in ga rešili pred potopom. Škoda je navzile temu znatna.

* **Po 11 letih obsoljeni zločinci.** Sodišče v Srem. Mitrovici je zaključilo proces proti razbojniški tolpi, ki je v prevatna dne 1918. pod masko srbskih komitov ropala in požigala v Sremu. Dva člana te tolpe sta dobila po 6 let, druga dva pa po 8 mesecev težke ječe. Vsi morajo noki svoji žrtvi plačati 56.000 Din odškodnine

* **Očetomorilec.** Sodišče v Petrinji je razpisalo razpravo proti trgovcu Davidu Friedu, ki je obdolžen umora svojega očeta Marka Frieda. Za razpravo vlada v mestu veliko zanimanje.

ITO — zobna pasta najboljša!

* **Ant. Rud.** Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru (odobren od ministrstva trgovine in industrije v Beogradu). Lastni internat, letni izpiti in izpicevala pod državnim nadzorstvom. Prospekti in vpisovanje v trgovini Ant. Rud. Legat & Co. Maribor, Slovenska ulica 7. Natančnejše v inseratnem delu.

* **Obleke kemično čistil, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

* **Christofor učni zavod, Ljubljana,** vpljuje še ves avgust in september na Domo-branski cesti 7-1. Vpisnina 10 Din. mesečna šolnina 120 Din; revni in pridni gojenci imajo popust. Šolsko leto se bo pričelo 1. oktobra. Zavod preskrbuje službe. 1039

* **Zupanova jama.** 15. t. m. bo velika veselica na vrtu Jos. Permeta v Ponovi vasi pri Grosupljem s pričetkom ob 13. uri, združena z igro »Čarodejna brivnica«. Ob pol 16. bo žrebanje efektne loterije »Zupanove jame«, nato strelšče, šaljiva pošta, prosta zabava itd. Pri veselici bo igrala godba na pihala. Za dobro kapljico in jedila preskrbljeno. Na železniški postaji Grosuplje bodo ob vlakih vozovi in avtobus na razpolago. Pridite! 1053

* **Novo avtobusno podjetje Ljubljana-Moravce-Moravce** vozi ob delavnikih: Moravce 7., 13.; Ljubljana 12. in 17.30. Ob nedeljah Moravce 5.30, 11., 18.; Ljubljana 7., 17. in 19. 1054

* **Darujte Podpornemu društvu slepih v Ljubljani.** Wolfova ulica 12. 186

* **Opozorjamo na inserat otvoritve za Bežigradom.** 1055

Iz Ljubljane

u— **II. kolonija mestne občine Ljubljane** v Velesovem se vrne v sredo 14. t. m. ob 12. v Ljubljano. Starši se pozivajo, da jia pričakujejo ob 12. pred Mestnim domom u— **Nesrečna vožnja.** Nespretna razvada, da jemljejo kolesarji spremeljalce k sebi na kolo, je zopet zahtevala žrtve. Včeraj med 16. in 17. je vozil delavec Mahkovec na svojem kolesu delavko Marijo Prašnikar. Na Šentpeterski cesti je ta padla ter si prizadela težke notranje poškodbe. Rešilni voz jo je odpeljal v bolnico.

u— **Neroden veseljak.** Cevlar Stefan J. je bil prednočnim na obisku pri svojem bratu v mestni okolici. Domov grede se je ustavljal po raznih gostilnah in si privoščil nekaj četrtnik čez mero. Slednjič se je veseljak znal okrog 2. ponoči na Zaloški cesti, kjer pa ga je že tako hudo metalo, da ga je slednjič res vrglo. Padel pa je tako nesrečno, da je obležal in sicer z zlomljeno desno nogo. Na tleh ležečega je našel patruljaajoči stražnik, ki je odhitel na stražnico ter telefonično obvestil o zadevi rešilno postajo. Cevlarček, ki se ga je prav zares držala smola, je moral v bolnico.

u— **Vlom v podstrešje.** Sluga v hotelu »Slon« France Kuglič, stanujoč v mestni hiši za Bežigradom, je opazil te dni, prišedši v podstrešje, da sta dva njegova kovčega odprta. Takoj nato se je prenilchal, da je bilo v kovčega vlomljeno. Neznani storilci so pobrali iz kovčgov več knjig ter razne dragocenosti. Med drugimi so odnesli tatovi tri zlate prstane, zlato iglo ter nekaj srebrnih petkronskih tolarjev. Kuglič, ki je vkom prijavil policiji, je oškodovan za okrog 500 Din vrednosti.

u— **Če je mitniški paznik vesten v službi.** Prednočnim okrog 21.15, ko je imel mitniški paznik Gregor Vavpotič nočno službo na mitnici na Kodeljevem, sta pripeljala po cesti v smeri proti mestu dva voznika gnojnic. Ker imajo paznik od občine strog nalog, da ne smejo puščati voznikov gnojnic v mesto pred 22. uro, je hotel Vavpotič oba voznika, seveda zadržati. Ta dva pa se za njegove besede nista zmenila in sta nalašč udarila po konjih, ki sta pričela drijati. Vavpotič, ki ju je hotel zadržati, se je oprjel v naglici za prvi voz ter prišel pri tem po nesreči pod voz, ki ga je vlekel kakih 50 metrov s seboj. Ko so prihiteli drugi ljudje, je moral voznik, po imenu France A., voz ustaviti in spraviti težje poškodovanega Vavpotiča pokonci. Tedaj šele se je pokazal voznikov pogum v pravi luči. Prišel je vzdioavati, kaj bo sedaj, in ponujati ranjenemu mitničarju nekaj kovačev ter vrečo krompirja, če zadeve ne naznani oblastvom. Seveda se mu poskus podkupovanja ni obnesel in bo moral nositi vse posledice svojega sirovega in nepremišljene ga ravnanja.

u— **Pod vlak je hotel.** Bilo je prednočnim okrog 19.30, ko so ugledali ljudje nasproti kolonije »Stam in dome« ob tržaški progi nekega moškega, ki se je majal po progi, nakar se je vlekel, pričakujoč vlaka, da ga raztrga. Opazovalci so takoj uvideli,

Kino Ljubljanski dvor!

Telefon 2730

Monumentalni vefilmi

Kraljica sužnjev

po znanem romanu. V gl. vlogi

Marija Corda

Ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

da gre za pijanega človeka, zaradi česar so skočili na progo in baš še pravočasno spravili samomorilnega kandidata v kralj. Hip nato je privozil vlak. Okrog obupanca ki je močno dišal po pijači, so se zbrale cele množice, kmalu pa je prišel tudi stražnik, ki ga je odvedel za čas, da se mu izkadi pijača iz možganov na stražnico. Bil je to neki okrog 40 letni delavec Janez T. z Glinc, ki pa pozneje ni znal navesti vzroka, čemu je šlil v smrt.

u— **Odvetnik dr. Josip Jerić** se je preselil v Dalmatinovo ulico št. 3., prvo nadstropje. 1067

u— **Danes popoldne vsi v Zgornjo Šiško,** kjer bosta žegnanje in velika gasilska slavnost. 1066

Iz Celja

u— **Sokolska akademija v Rogaski Slatini** preložena. Velika akademija celjskega Sokolskega društva, ki bi se morala vršiti drevi v Rogaski Slatini, je zaradi tehničnih zaprek preložena na praznik v četrtek 15. t. m. ob 20.30. Udeležili se je bodo v prvi vrsti lahko okoličani in prijatelji Sokolstva iz Grobelna, Šmarja, Št. Jurja itd., ki bodo imeli pri povratku zelo ugodno zvezo z domom potom celjskega avtobusa, ki odhaja iz Rogaske Slatine ob pol 23.

u— **Današnja avtobusna zveza z Laškim.** Ker je odpadla nocojšnja akademija celjskega Sokola v Rogaski Slatini, se bo nedvomno vse sokolski ideji naklonjeno občinstvo podalo danes popoldne v prijazno Laško, kjer bo praznoval tankiškni Sokol 10 letnico svojega obstoja na najsvečanjši način. Da pa ne bo vsak vezan je na železniško zvezo, bo vozil iz Celja v Laško tudi mestni avtobus v obratni smeri izpred prireditvenega prostora v Laškem ob 20. in 21. u. potrebi pa tudi še pozneje. Cena je 1 Din za 1 km.

u— **Tudi primeren nedeljski izlet.** Prostovoljno gasilno društvo v Vitanju pri Celju bo priredilo danes popoldne ob 15. pred Društvenim domom v Vitanju veliko ljudsko veselico v svrhu nabave moderne motorne brizgalne. Izletnike društvo opozarja na to prijetno ugodnost nedeljskega razvedrila in računa na veliko udeležbo.

u— **Nov obrat v Novi cerkvi pri Celju.** Posestnica Antonija Jankovičeva v Novi cerkvi pri Celju je zaprosila pri tukajšnjem škreskem načelnstvu za obrtno-oblastveno odobrenje za otvoritev nove restavracije v svoji hiši št. 21. Koncesionalna poizvedba in obravnava bosta na licu mesta v sredo 14. t. m. ob 12.30.

u— **Huda nesreča pri karambolu avtomobila z vozom.** V petek popoldne je peljal 42 letni hlapec celjske zveze ljubljanske pivovalne »Union« Franc Kaiser z enovprežnim vozom več soščkov in zabojev piva v Tremarje pri Celju. Okrog 10.30 se je vračal počasi z vozom proti Celju. Na ovinku ceste, kakih 400 metrov oddaljeno od Buconove gostilne v Tremarjih, je nenadoma pridrvel za njim z nepopisno brzino neki avtomobil iz ljubljanske oblasti, ki ni na nevarnem ovinku oddal predpisane signala s hupo. V naslednjem trenutku pa se je avtomobil zaletel v konja, ki je preplašen divje odskočil v obcestno ograjo in potegnil voz za seboj. Kaiser je padel pod voz, ki ga je povozil čez desno nogo levo roko in križ. Obležal je z velikimi ranami na obrazu in glavi v nezavesti. Nekaj mimo vozeči voznik ga je prepeljal v celjsko bolnico. Avtomobilovo številko so neke priče videle in jo javile policiji. Kaiserjevo stanje je resno.

Iz Maribora

u— **Dva odlična znanstvenika v Mariboru.** Te dni pride v Maribor oziroma v mariborsko okolico naš odlični rojak, vseučiliški profesor v Angliji dr. Janko Lavrin, ki si je s svojimi znanstvenimi in esetičnimi deli pridobil v inozemstvu velik ugled in je tudi stalen sodrudek »Ljubljanskega Zvoznika«. Na povratku iz Splita in Ljubljane, kator je prispel s kongresa JČ lig v Sarajevu, pride v Maribor obenem tudi ravnatelj studijske knjižnice v Olomucu, dr. Bohuslav Vihvarj, znani prevajalec slovenske književnosti. Dr. Vihvarj, ki je prevedel doslej že okrog 20 naših del na češki jezik, se bo mudil več dni v Mariboru in Slovenci goričani.

u— **Razne neizgode.** Pri sekanih drev se je vsekval v levo roko 25 letni Josip Kacijan iz Zg. Voličine. Na špearskem trgu se je globoko vrezal v desno dlan 18 letni špehar Gašpar Redl iz Dolgoš. — Enaka neizgoda se je pripetila 29 letni Tereziji Kahl, ki si je pri rezanju mesa poškodovala levo roko. — S kolesa je padel v Tatenbachovi ulici 14 letni Fr. Lukež, ki si je pri padcu zvil desno roko v členku. — Vsem ponesrečenem je nudil rešilni oddelek prvo pomoč.

u— **Zdravnik dr. Vilko Marin** ordinira od 12. avgusta naprej zopet redno od 10.—12. in 14.—16. ure v Razlagarjevi ulici 15. tel. 205.

u— **Smrtina kosa.** Včeraj je umrla v Mariboru v 57. letu starosti ga. Marija Bundschuh, vdova po sprevodniku drž. železnice. Pogreb bo v ponedeljek ob 16. iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Pobrežju. V Rad vanju pa je umrla v 71. letu starosti soproga upravitelja na velepospestvu pokojnega barona Rossmanntha ga. Elizabeta Polančič. Blag jima spomin!

u— **Vlom v Oplotnici.** V noči od petka na soboto so doslej še neznani vlomilci vlomili v trgovino ga. Ane Leskovar in odnesli za 80.000 Din manufakturnega blaga. Tatovi so izvršili svoje delo neopaženo.

Naši kraji in ljudje

Nov planinski dom na Pohorju

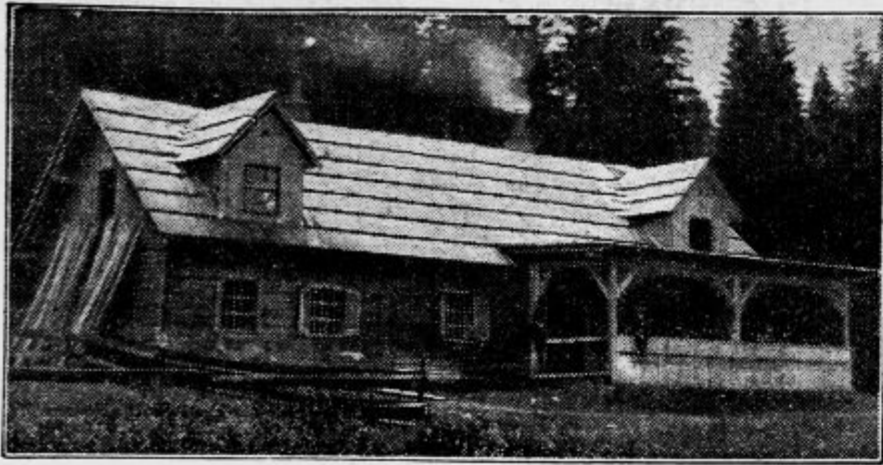
Konjice, 10. avgusta.

Naša ožja domovina se skriva polno biserov, ki se potniku le slučajno odkrijejo in pa zadivijo. Zeleno Pohorje je tudi takšen, a malo poznan biser, ki ga vse malo posečemo. Res ni tukaj gorskih velikih belih snežnikov, globokih prepado, blestečih gorskih jezer, a vendar imajo na Krkonosih svoje krasote.

Bistri potoki žubore v doline in v hladni senci smrekovega gozda si popotnik prijetno odpočije; brez truda stopa ves dan

pridev v treh urah od žumet Radolnji in Plešči preko Petelinjke in Brvi do koč. Pot vodi ob divje romantični strugi gorenjih potokov, ki šumita preko ogromnih granitnih skal v Dravo.

Se lepši je odhod iz Konjic po gorenji Dravinski dolini preko Sv. Kunigunde, dravnega kraja pokojnega prof. Janeza Koprivnika, ki je kot navdušen Pohorec spisal monografijo Pohorje. Od Sv. Kunigunde se nudi turistu obširen razgled na Ptujsko polje, Haloze ter daleč notri v Slov. go-

po mehke zabojem se mahu med vitkami in orjaškimi jelkami in smrekami, ki nam nudijo prijetno senco. Iz golic in planjav na lahko opazuje pohorske domove, ki so se ohranili svoj narodni slog. Z gostoljubnim Pohorcem postaneš takoj prijatelj, ko spoznaš njegovo odkrito dušo. Navzlic težkemu vsakdanjemu delu ga ne zapusti dobra volja.

Po vojni se je sicer povečalo zanimanje za ta del naše domovine, za kar gre največja zasluga Slovenskemu planinskemu društvu. Najbolj neznani je še ostal doslej južni del Pohorja.

V svrhu spoznavanja tega kraja se je osnovala v Konjicah leta 1927. podružnica SPD, ki po dveletnem obstoju postavlja svojo planinsko postojanko na Pesku pod Roglo v višini 1382 m, na križišču potov v Dravsko, Dravinsko in Mislinjsko dolino. Podružnica bo to koč otvorila 15. avgusta.

Dohodi do koč so vsi dobro markirani in opremljeni z orientacijskimi znamenji. Iz dravske doline vodi najbližja pot iz trga v St. Lovrenc na Pohorju, odkoder

rice. Strma, a najkrajša je pot skozi vas Resnik s cerkvico sv. Jakoba, ki stoji v sredini mesecnega gozdička. Tretja pot vodi skozi vas Skomarje, ki leži v višini 944 m. To je rojstni kraj pohorskega pesnika Jurija Vodovnika, ki je prepeval tod v letih 1791 do 1858. V zvoniku ima vzdano spominsko ploščo, njegovemu grobu pa se posveča premočno skrb. Ta pot vodi skozi Lužo z lepim razgledom po Dravinski dolini, ki jo zapira strmi Boč. To je najpoložnejša pot na Pesek, ki je sicer nekoliko daljša.

Iz Vitanja prideš do koč v dobrih treh urah ob potoku Hudinji in mimo cerkvice sv. Vida, po kateri ima tudi trg Vitanje svoje ime. Ta pot se združuje z ono iz Skomarja. Nadaljni dohodi so še ob električni železnici Bergerja iz Mislinje proti Kragulju. Ta slednja pot sicer ni markirana, ali je tako dobra, da ni mogoče zaiti. Iz vasi Oplotnice vodi pot skozi Kamenolom, Cezlak in drvarsko naselje Lukanja ob potoku Oplotnica, ki goni na razdaljo 6 km preko 40 žag in mlinov preko Hudega vrha do koč ves čas po senci.

Velik uspeh slikarja Jakca

Cleveland, 20. julija.

Akademski slikar Božidar Jakca, ki je pred meseci odstopoval na študijsko potovanje v Ameriko, je priredil v Clevelandu razstavo svojih del v Eastman-Boltonovi galeriji. O razstavi so poročali vsi važnejši clevelandski angleški dnevniki, kakor »The Cleveland Press«, »Plan Dealer«, »The Cleveland News« itd. »The Cleveland News«, eden najuglednejših tujakšnih dnevnikov, je objavil o razstavi izpod peresa svojega umetnostnega referenta:

»Razstava risb in pastelnih slik mladega jugoslovenskega umetnika Božidara Jakca tvori pomembno senzacijo Eastman-Boltonove galerije. Eden najbolj pozornost vzbujajočih elementov Jakcove umetnosti je priprava in neposreden način, s katerim

Nedavno se je vršil v Slovenskem narodnem domu slavnostni banket, ki ga je priredil Ameriško-jugoslovanski klub v čast jugoslovanskemu poslaniku v Washingtonu dr. Leonidu Pitamicu in prof. Jakacu. Poleg Slovencev sta bili lepo zastopani tudi hrvaška in srbska naselbina v Clevelandu. Po pozdravnem govoru predsednika Ameriško-jugoslovenskega kluba g. Antona Grdine je imel globoko zasnovan govor clevelandski mestni župan William R. Hopkins. Izjavil je, da so izvajale skupine tujezemskih naselencev, med njimi tudi jugoslovenska, mogoč vpliv na politiko Zedinjenih držav tekom novih državnih tvorb, ki so zrastle na razvalinah Avstrije in Ogrske, med njimi tudi Jugoslavija, v veliki meri rezul-

Slikarja Jakca in Perušek

slikar izraža svoja čustva. Njegovo ustvarjanje se odlikuje z enostavnostjo linije in oblike in vtis je stvarjen, da pove mnogo z majhnim trudom.

Njegovi portreti (etchings) so dobre karakterizacije in kažejo risarja, ki pozna vrednost konstrukcije. V slikah iz narave doseže znotraj vtis globline, lastnost, ki je odločno drugače vrste kakor vtis daljave. Pri njegovih pastelnih so barve podrejene in njihova sestava je posebno dobro prilagojena predmetu. Tudi v teh doseže veliko globline. Eden njegovih izrednih umetniških efektov je poudarjanje linije.

O Jakcu so objavili daljše članke tudi vsi ameriški slovenski listi. Akcijski odbor, obstoječ iz predstavnikov Slovencev, Hrvatov in Srbov: Antona Grdine, znanega slovenskega dolarskega milijonarja, Johna Roglja, dr. Jamesa W. Malija, J. B. Mihaljevića, M. S. Cerrežina in Nikodina Stejakovića, samih veleuglednih jugoslovenskih naselencev, je s svojim stremljenjem, da Jakca seznani z ameriško publiko, popolnoma uspel. Mnogo je k temu pripomoglo tudi Meštrovičeve priporočilno pismo, s katerim ga je mojster nad vse tople priporočil svojim številnim prijateljem v Ameriki.

Sedaj, ko je Jakca z »bussinesom«, v tem primeru s pripravi terena za svoj uspeh, končal in mu je zagotovljena sreča v vseh ameriških mestih, kjer namerava razstavljati svoja dela, se je začel pripravljati z veliko energijo za razstavo v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu. Razstava njegovih slik bo zelo pestrá. Zastopani bodo trije kontinenti: Evropa — Afrika — Amerika. Poleg Jugoslavije bodo bogato zastopane tudi druge države, v katerih se je gnil »večni popotnik« g. Jakca,

ki vedno naskrivoma pobegne iz domovine, a se vrača domov bogat in preizkušen kakor demant.

Dr. Pitamic je govoril v slovensčini in deloma v hrvaščini, zaključil pa je v gladki angleščini. G. Jakca ni govoril — kot umetnik je prepuštil besedo svojim umotvorim, ki jih bomo v kratkem gledali v razstavnih dvoranah narodnega doma. V imenu Slovencev je govoril dr. Kern, v imenu Srbov g. Stojaković, v imenu Hrvatov pa g. Mihaljević. Navzoča sta bila tudi konzul češkoslovaške republike v Clevelandu g. dr. Kuška in rumunski konzul g. Popović. Češkoslovaški konzul se je v svojem govoru spominjal prijateljskih odnosov, ki vladajo že od nekdaj med jugoslovanskim in češkoslovaškim narodom, izrazil je željo, da bi se tudi tu v Clevelandu Čehi in Jugoslaveni čim pogostje sestajali in utrdili medsebojno vez prijateljstva.

Upamo, da bo slikar Jakca še dolgo ostal v naši sredi. V kratkem se je seznanil z vsemi našimi kulturnimi delavci, med njimi s slikarjem Peruškom in pesnikom Ivanom Zormanom. Nekatere slovenske družine tekmujejo med seboj, katerega bo bolj sprejela v svojem domu. Nad vse presrečno sprejema je bil Jakca deležen na farmi dr. Malija, katerega žena — Slovenka, je talentirana slikarica. Na povratku v domovino, ki se bo vsakega zavlekel za več mesecev, bo obiskal g. Jakca Japonsko, kjer ima več uglednih prijateljev, ki mu že pripravljajo teren, nadalje Kitajsko, Indijo in Malo Azijo. Prepotoval bo tako sčasoma vso zemeljsko oblo.

Dober vzgled ljubljanskega mestnega fizika

Pred par dnevi smo spremljali k Abrahamu ljubljanskega župana, ki mora skrbeti za vse, jutri pa bo šel k očaku v avdienco naš mestni fizik, ki mora v Ljubljani skrbeti za najpotrebnejše: za higijeno in zdravstveno blaginjo mesta in meščanov. Mestni fizik dr. Mavricij Rus je pri petih križih lahko zadovoljen sam s seboj, mi pa z njegovim vzgledom: zdrav in čvrst je kakor fant od fare.

Močna natura prístnega Krašovca. Doma je namreč iz Matenje vasi, študiral pa je v

Ljubljani in medicino na Dunaju. Po več letih službovanja v ljubljanski splošni bolnici je 1909. stopil v mestno službo ter od 1921. dalje vodi mestni zdravstveni oddelk. V pomoč je vsakemu humanitarnemu društvu, je šef-zdravnik reševalne postaje in gasilcev. Kjer ne more delovati z dejanjem deluje z besedo in peresom. Dal nam je in bo še dal izvrstne poľudno-znanstvene knjižice o prvi pomoči in zdravju mladine, slovit je kot predavatelj in prirevalatelj zdravstveno-poučnih tečajev. S svojimi delovanji si je pridobil popularnost v Ljubljani in vsej slovenski javnosti. Zdrav nam naj ostane, tak, kakršen je. Vse drugo je odveč za iskreno čestitko!

„WEEKEND“

ki ga priredi Aeroklub »Naša krila« oblastni odbor Ljubljana

v sredo 14. t. m. ob 5. uri popoldne na Sportnem kopališču »Ilirija«.

Sportne akrobacije. Družabne igre.

Planiranje najlepših kopačk za natečaj naslova »Miss Ilirija«.

Beneška noč. Zabava in ples.

Sodeluje godba Dravske divizijske oblasti in prvovrsten jazz-orkester.

Vstopnina za osebo 15 Din.

K proslavi dvajsetletnice Udrženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev

V zadnjem poročilu o proslavi dvajsetletnice obstoja organizacije narodnih železničarjev, ki se vrši v dnevi 7. in 8. septembra, smo navedli, kakšnega pomena je bilo društvu pred vojno za naše železnice in kakšno veliko delo so izvršili slovenski železničarji ob prevratu, ko so z največjim požrtvovanjem in vztrajnostjo prepeljali razbito avstrijsko armado preko naših pokrajin.

Danes pa bomo na kratko opisali, kakšne zasluge imajo slovenski železničarji in njih narodna stanovska organizacija za konsolidacijo prometa in razmer na jugoslovenskih železnih v zadnjih desetih letih obstoja države.

Znano je, da so bili po hrvaških železnih pred prevratom zaposleni največji Madžari ali pa madžaroni.

Po prevratu pa so madžarski železničarji zapustili železnice na Hrvaškem ter prešli na Madžarsko. Slovenski železničarji so bili tisti, ki je zasedel postojanke na hrvaških železnih ter vzpostavil sicer zasteljen a vendar zadosten promet. Še danes je na stotine slovenskih železničarjev raztresenih po raznih železniških postojankah Hrvaške, Banata, Srema, Bačke itd., kjer vrše službo pod najtežjimi okoliščinami.

Tudi v območju beograjske dirkočije, v generalni direkciji in v ministrstvu so bili slovenski železničarji tisti, ki so z vsemi močmi delovali pri obnovi prometa.

Slovenski železničarji so zavzeli vodilna ali področna mesta; povsod so se izkazali kot strokovnjaki in odlični delavci v železniški službi.

Disciplina in red ter razvoj prometa na slovenskih železnih pa je bil vsa leta vzor vsem drugim pokrajinam.

Stanovska železničarska organizacija Zveza sedaj Udrženje je pošiljala svoje voditelje in agitatorje po vseh pokrajinah: Hrvaški, Bosni, Hercegovini, Banatu, Slavoniji, Bački, Srbiji, Macedoniji itd., da so organizirali železničarje od najvišjega do najnižjega v edinstveno samostojno organizacijo t. j. v Udrženje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev. Ta organizacija je bila prva v državi, ki je šla z idejo ne oziroma se na plemensko pripadnost, ne oziroma se na politično pripadnost posameznika, po vsi državi ter ustvarjala združen in edinstvo med železničarji.

V 10. letih tega težkega in plemenitega dela

Pilot Turko in njegovo letalo

Iz Jugoslavije bi se moral udeležiti evropske letalske tekme znani naš pilot, letalski poslovodja Ernest Turko, ki je že pri več tekmah pokazal svoje sposobnosti in je posebno tudi na letalskem mitingu v Ljubljani zadivil občinstvo s svojimi akrobacijami. V Pariz se je odpravil s sportnim letalom »Sivi Sokol«, ki ga je izdelala tvornica »Ikarus« v Novem Sadu. Na pozdravni večerji v Parizu je francoski minister za letalstvo iskreno želel našemu pilotu najboljši uspeh, — toda komisija je naslednji dan izrekla sodbo, da letalo »Sivi Sokol« potrosi več bencina, kakor je predpisano za sedanjo tekmo in tako je bil g. Turko izključen od tekmovanja tudi izven konkurza

so se dosegli po prevratu uspehi na organizatorjem polju in vseh pokrajinah.

Kar se upravi ni posečilo, da bi navedla emotne predpise, pravilnike itd. za vršenje službe na vseh progah, je Udrženju z žilavostjo in energijo uspelo, da so se organizirali železničarji po celi državi v masah v to Udrženje, ki je vzniklo iz Slovenije in je sad dela in truda slovenskih železničarjev.

Ti žilavi in vztrajni Udrženjaši obhajajo 7. in 8. septembra dvajsetletnico obstoja društva ter praznujejo obem letnico dvajsetletnega organizatorjega, gospodarskega in kulturnega dela med jugoslovenskimi železničarji in neizprosne borbe, ki jo vodi to društvo za pravice in za zboljšanje gnetnega položaja jugoslovenskih železničarjev.

Narodni železničarji se nadejajo, da jih bo naša javnost moralno in gnetno podprla v dnevih proslave.

V domovini močnik

Kranjska gora, 10. avgusta

Borovška vas se je v zadnjem času praslavlila med svetom zaradi svojega letovišča. Naša javnost jo pozna samo od te strani in zaradi gora. A po vsej pravici bi morala biti znana tudi od druge strani — kot domovina onega sadeža, ki v obliki kompota tako dobro dne človeškemu želodcu. Ta sadež se premmogim samo znan pod nemškim imenom »Preiselbeeren«, dasi nosi v svoji domovini lepo slovensko ime — močnice.

Prav zdaj se pričena sezona močnik. Visoke zagorske jase postajajo vse rdeče; tih, z rušiem le redko porastli brežulki se koplejo v vročih žarkih in tolste, sočne jagode se kar vidoma debele v njihovi toploti. Srne hodijo med njimi in najmanjše srnice jih slastno ližejo v ranem jutru, ko so še vse polne nočne rose. Pravijo, da srnice prav zaradi tega naglo rastejo in postajajo močne. Vsaka gorska stvar ima svojo čudežno moč in zakaj bi je močnice ne imele? A ne samo zverjad, tudi ljudje se plazijo in smukajo okrog teh slastnih jagod, ki imajo menda to lastnost, da te glava boli, če se jih preveč nabolješ. Po gozdovih okrog Borovške vasi zaslišiš vsepovsod polno žensk, ki jih še nikoli nisi yidel doli v vasi; daleč so tam od Jesenice, Bleda, Kranja in tudi od Ljubljane. Z debelimi košarami in okroglimi jerbasi se potikajo ves dan po gorskih gozdovih in se težko obložene vračajo v dolino k vlakcu. Te tuje se poslužujejo čudnih grabljic, s katerimi spretno smukajo močnice v posodo, pa jim še malo mar ni, če so močnice zrele ali zelene. Kako jih v mestu pordeče in rdeče spravijo na trg, mi je še danes uganka.

Vse pogorje okrog Borovške vasi je bilo nekoč bogato s tem blagodejnim sadežem, ki je v zadnjem času zaradi brutalnega izkoriščevanja prišel pešati. Kot glavni producent najlepših in najsosnejših močnik je slovel nekoč Vitranec, prekrasna gora, ki se dviga tik nad Borovško vasio in s svojimi zelenimi pleči zaslanja vso zgornjo savsko dolino in jo brani pred strupenimi severnimi vetrovi. Sicer Vitranec se dandanes bogato obrodil, a ti sadovi niso več taki kakor pred leti, ko še niso hodile tuje ženske z okroglimi jerbasi in čudnimi grabljami po njegovih jasad in brežuljih. To je borovška gora v pravem pomenu in to goro so častili še prastari Borovci skor po božje, dasi so bili vedno verni krščani. Vedeli so dobro, kakor vedo še danes, da jih hladi poleti, a pozimi prijetno greje. Zato so jo pa krstili s skrivnostnim, a vendar jasnim imenom, ki ga pa dandanes ne morejo rešiti naši mestni imeno-slovci.

V zadnjem času se je na Vitrančevem podnožju ugnezdila ljubka, skoro bi rekel srčkana kavarna, ki je naravno izhodišče za vse ovčje in kozje staze, ki vodijo na Vitranec in po Vitranču. Prave in pripravne markirane poti ne najdeš nikjer in moraš hoče—noče zameriti borovškemu planinskemu društvu, da še do sedaj ni izpeljalo vsaj deset različnih staza, ki bi vodile po tem prekrasnem svetu, ki bi bil lahko letoviščarjem vsakdanji sprehod, ker je v resnici prelesten in veličasten in obenem tako lahak, da ga zmoglo najnebogljenejšo mestno dete. Izpred kavarne se ti do-zvede, da je gora nizka, ker različno vidiš vsako skalo pod njegovim levim vrhom in v jasnem zraku celo zapaziš samotnega jastreba, ki obletava strme pečine, a vendar dosega njegov najvišji vrh višino 1631 metrov in se strmo in grozno prevali v sotesko Male Pišence.

Nekakšna pot je sicer izpeljana od vojne-ga kopališča, in ta pot vodi gor proti Krivemu plazu, ki se v veliki vijadi vije od samega vrha med prostimi skalami: a ta pot je nezanesljiva, ker je včasih vidiš, a še večkrat se ti pa izmakne. Najudobnejša in najzanesljivejša pa je še staza, ki te tik za kavarno privede skozi nizko rušje do levega plazu in se tik ob plazu nagne do pečin. Preko skalovja se vije nedolžna kozja staza, ki na strani Krivega plazu krene do naravne »prostore« votline, znane pod imenom Črna plava. Ta votlina je nekaj posebnega in vredna, da si jo človek ogleda. Sicer zdaj služi samo gorski zverjadi kot

varno pribežališče ob hudi uri, a ima pestro zgodovino in je slovela posebno za časov ubežnikov in rokovnjačev. Poslednji se je skrival v nji zaradi hudomušnega, norčavega delikta stric Jožef, zadnji borovški orjak. Skrivnosten in nekoliko plašen je ves ta kraj in ni čudno, če so nekoč pripovedovali, da so se vršili tod čudni misteriji, ki pa jih ni razumel nihče. Če človek stoji v tej tihoti votlini, mu je vsekakor žal, da nima pri sebi krampa in lopate, da bi kopal, ker je prepričan, da bi našel na čudne, prastare reči.

Da je izpeljana turistovska staza, bi človek od tod igraje dosegel vrh. Tako pa se mora prerivati med rušiem in skalovjem in se pošteno upeha, preden stopi na greben. Severna Vitrančeva stena je strmo presekana in visi divje v Planico. Razgled je krasen, da Vitranec s polno pravico zasluži, da ga Borovci čim prej napravijo za prvovrstno razgledišče, kamor bodo vsak dan romale trume letoviščarjev. Odtod se odpira pogled naravnost v divje gorsko kraljestvo, bodisi že v Jalovčevem, Priskankovem ali Spikovem rajonu, bodisi v živem zelenju koroških smejočih se gor; širi doline se stiskajo ob njegovem podnožju in se boječe vežejo z najširšo, s savsko, ki se izgublja tam doli nekam daleč za zeleno smrečje.

Najbolj divja in romantična je pač dolina Male Pišence, ki je erarična last in je ljudem zaprta. Tu se vrsti galerija za galerijo, samota se razpreda vseokrog; le gorski potok bobni čez slapove in tu in tam zaokroži orel visoko nad gclimi pečini — vsa slika je prav taka, kakor jo vidimo na risbah, ki so potekle izpod čopiča največjih planinskih slikarjev. Ker se Mala Pišenca po sedanjih računih državi doslej ni prav nič rentiral in jo samo obremenjuje, bi bilo dobro in skrajno umestno, da Borovci razmislijo, kako bi dosegli, da se Mala Pišenca proglasi za nacionalni park in se odre občinstvu. Za borovsko letovišče bi bilo to naravnost velika atrakcija in bi se od države zaradi skrajne nerentabilnosti terena doseglo z največjo lahkoto. Ker so Borovci res podietni in še bolj uvidevni, mislim, da se bodo lotili tega dela in s tem ustregli želji naše javnosti.

Josip Vandot.

Tatinsko cigance

Ljubljana, 10. avgusta

Kakor smo že poročali, je izvršil te dni mlad, okrog 15-letni ciganček drzno tatvino v Mostah pri posestniku Francetu Sušteršiču na Zaloški cesti. Tatib je zlezel ob času, ko so bili domači na polju. Znotraj odprto okno v sobo, odprl predale mize ter odnesel za okrog 6500 Din vrednosti. Policija se je na oškodovančovo prijavo pričela zanimati za mladega uzmovčika, vendar se ji doslej še ni posrečilo prijeti ga. Nasprotno: tatib je postal po svojem velikem uspehu v Mostah še objektivnejši in podietnejši. Včeraj popoldne se je pojavil gibčni tat v Kosezah.

Družina posestnika Ivana Zupanca se je nahajala popoldne pri delu na polju, ko se je nenadoma priljuzil od nekdod do hiše mladi postopač. Gibčen kakor verveca se je povzpnel na bruno pri hiši in v trenutku dosegel odprtino, skozi katero je zlezel v podstrešje. Tam je vse prebrskal za plem. Kmalu za tem pa je prišel do Zupančeve hiše in to čisto slučajno po nekem opravku sosed Anton Mrhar. Ker ga je tat na podstrešju slišal, se je zbal in skočil pri odprtini na tla, nakar jo je pobral, noseč s seboj nabasan nahrbtnik čez drn in strn. Mrhar ga je opazil že bežečega od hiše. Tat je bežal nekaj časa čez njive, nato pa je zavil spet na cesto. Mrhar je hitel za njim in opozarjal ljudi na njivah, naj ga primejo, vendar se jim to ni posrečilo. Kmalu zatem je podvezel zasledovanje v Kosezah stanujoči orožniški narednik Franc Ahlin in sicer na kolesu. Dohitel je bežečega tatibca ob glavni cesti, takrat pa je ta odvrgl nahrbtnik in skočivši čez cesto ubral pot zonet na polje v smeri proti Klečam. Orožnik je zasledovanje opustil in pobral nahrbtnik, ki ga je izročil na stražnici v Šiški.

Kakor se je pozneje ugotovilo, ni ciganček pri Zupančevih ničesar odnesel. Kje pa je ukradel stvari, ki so se nahajale v odvrženem nahrbtniku, še ni znano. V nahrbtniku se je nahajalo več metrov finega blaga za žensko obleko, kompletna dečja obleka, več finega perila, nekaj prtov in več razne drobnarije.

Policija je pričela sedaj intenzivneje zasledovati nevarnega ciganka, ki ga poči-lja na krajo brčkone njegova družina, ki kampira po vsej priliki v hosti kje v bližini mesta.

Vsi na sokolsko vireditve v Grosulje danes 11. t. m.

Velika molitev za ozdravljenje očesa

V oblastno bolnico v Valjevu so pred mesecem pripeljali 30-letnega kmečkega sina Dragomira Kotarca iz Zgornje Bukovice, ki si je po nesrečnem naključju s kosom železa oporno ranil levo oko. Šef očnega oddelka dr. Milivoj Milenković je poškodovancu posvetil vso nego in izvršil tudi malo operacijo, da prepreči gnojenje. Tekom lečenja pa je nekdo dopoldne prišel v bolnico svecenik Miladin Tašić, spremljan z ženo in materjo bolnika. V prisotnosti bolniškega osebja in bolnikov je začel pacijentu Kotarcu čitati »veliko molitev«, da bi ozdravil gnojno oko, in je za ta sveti opravke prejel honorar 20 Din. Čim je to doznal zdravnik dr. Milenković, je pri duhovniku ostro protestiral, češ, da ne dopušča, da bi se brez njegovega dovoljenja s molitvami zdravila vnetja, ker je to nesmisel.

Ostri nastop zdravnika je imel hude posledice. Udrženje svecenikov valjevške oblasti se je zbralo k posvetovanju in javno obsojilo dr. Milivoja Milenkovića, navajajoč v svojem sklepu: »Ta primer jasno kaže težnje brezbožnikov, ki se nekaj časa že naglo širijo med našim narodom. Dr. Milenković je s takšno gesto žali vse duhovništvo cerkve, zakon in kánone... Končno so sveceniki sklenili še to, da bo do dr. Milenkovića obtožili kot verolomnika.

Ta nenavadni religiozno-medicinski konflikt je vzbudil v javnosti tem večje zanimanje, ker se je v beograjskih novinah razvila ostra polemika. Z zadevo se bo pečala tudi zdravniška zbornica.

Zgodba o zajčji pojedin

Zagorje, 10. avgusta.

▼ Zasavju so izsedišili Nimroda, ki je bil že davno časa osamljen, da brez dovoljenja vrši lovotape obseke v tuji lovski revirji. Da je samovoljno zgodba o zajčjem lovu in pojedin prišla v javnost, je tega krivla le Nimrodova gosposoba, ki je pri težkem delu v jamskem rovu bratovsko delil pečenko divjega zajca s svojimi tovariši. Ko so opravili šit in pojedino, so se Nimrod Nestl ter njegova tovariša France in Jože podali v gostilno, kjer so z dobro klapčico zalili okusno divjega zajca. Izvratno razpoloženi so v gostilni načeli pogovor o zajčji pojedin in pri tej priliki se je Nimrod malo preveč glasno potoval:

— Pri moji veri, sedel sem na hrustli in pogledal zajca s puško, ki mi jo je posodil prijatelj Janca.

Za ta zanimivi prjeteljski razgovor so že naslednji dan izvedeli orožniki in se začeli zanimati za lovske podvige Nimroda Nestla. Zaslišali so ga in je takoj priznal, da je priredil zajčjo pojedino v rovu, odločno pa je tajil, da bi bil zajca ugonobil s puško. Takoj, pravi, da je v resnici bilo:

— Ko sem se nedavno v mesečni noči vračal s dela domov, začujem v grmovju začje ovijanje. Strašno radoveden stopim za drevo in poslušam in gledam, kaj se bo prikazalo. Začuden uzmem, da nese lisica v gobcu zajca, ki je zakostno lical na pomoč. »Pusti siromaka!« sem tedaj zavpil — in lisica je prestrašena res ubogata ter zbežala, nakaš sem jaz prijel zajčka. Še Bogu sem hvalež, da mi je poslal dolgočasa, na, sedaj bom imel pa sitnosti... Doma sem zajca s vrel vodo poparil in oskubil, saj kar nisem utegnil dajati ga iz kože. Nekaj sem ga gluhal, zadnje dele pa spekel...

Tako je torej svoj nenavaden lovski doživljaj razložil Nestl orožnikom. Dali so ga na protokol, a ker je vendar možno, da se je lov odigral drugače, bodo Nestl in tovariši poklicani še pred sodnika. V rudniškem revirju je dogodek vzbudil mnogo smeha in vse je radovedno, kako se bo ta zagonetna zadeva zaključila.

Iz Kamnika

ke—Blagoslovitev nove kapele na Kravcu. V nedeljo, 18. t. m. bo ljubljanski pomožni škof g. dr. Rožman slovesno blagoslovil novo planinsko kapelo na Kravcu v Kamniških planinah. Spored planinske slavnosti bo naslednji ob 11. dopoldne blagoslovljen Kriške planine in novo zgrajenih stanov, ob pol 12. blagoslovljen kapele, govor g. dr. Rožmana, cerkveno darovanje za kapelo in sv. maša. Po maši razni nagovori. Blagoslovljen kapele se bo izvršila ob vsakem vremenu.

Iz Škofje Loke

šl—Gradba novega poslopja za meščansko in deško osnovno šolo se bliža uresničenju. Kakor čujemo, je gradbena direkcija v Ljubljani že odobrila osnutek, ki ga je izročil ing. Hus. Bo to veličastna stavba, ki bo v ponos mestu in okolici, da ne govorimo o koristi, ki jo bo imelo od šole prebivalstvo mesta in obeh dolin.

šl—Kolonija dijaškega FS, ki je bila nastanjena v prostorih deške in dekliške osnovne šole, je 6. t. m. prekinila svoje letovanje. Vodil jo je poštrenovalni učitelj Jelo Janežič. Člani in članice kolonije so se rekrutirali skoro iz vseh večjih mest naše države.

šl—Tujci-letovističarji so tudi letos obiskali naše mesto v lepem številu, mnogo pa jih je zaradi pomanjkanja stanovanjskih sob moralo oditi in si poiskati drugje primernih prostorov. Ali bi ne bilo mogoče temu opomoči? Kakor čujemo, namerava s prihodnjim letom odpreti neki ljubljanski članovo restavracijo s tujskimi sobami, ki bo prav gotovo dobro uspevala. Ločani, zdramite se!

šl—Kopališče Olepševalnega društva je tudi letos dobro obiskano. Vroče sonce, trajno ugodno vreme in buffet ustvarjajo zdravo ter veselo razpoloženje med gosti

in domačimi kopalcji. Kopališče bo treba prihodnje leto razširiti, ker zlasti ob nedeljah primanjkuje kabin.

šl—Poslovilni večer je priredil svojim sosedom in prijateljem g. Rihteršič Jože, posestnik v Stari Loki, v restavraciji Vincarje. Odhaja te dni zopet nazaj v Ameriko, kjer si je tekom svojega 20letnega bivanja ustanovil lepo domačijo. Obilo sreče!

Iz Kranja

z—Tombola. Danes popoldne se bo koncentriralo vse v Stražišcu na prijaznih Pan-tah, kjer bo velika tombola z veselico... Vstopnine k veselici ni. Za udobnost pri tomboli in na veselici je že vse pripravljeno, istotako tudi za dobro jedajo in pijačo. Kdor hoče za 3 Din poskusiti srečo in dobiti krasen dobiček, naj pride sigurno danes v Stražišče ter naj si pravočasno preskrbi tablice. Tu se ni še nikdar vršila tombola s tako lepimi in dragocenimi dobitki. Vabimo vse domačine kakor tudi vse okoličane in sosedo, da se sigurno udeležijo te vrreditive.

Z Jesenic

z—Bratovske skladnice bodo gradile okrevališče na Jadrani. Glavna bratavska skladnica v Ljubljani je obvestila krajevno bratovske skladnice, da se bo v doglednem času gradilo okrevališče za bolehe člane in njihove sivojce. V ta namen se bo ustanovil pri glavni bratovski skladnici osrednji fond, v katerega bodo vplačevale vse krajevne bratovske skladnice v Sloveniji po 2 Din mesečno za vsakega člana. Ta sklep je rudarsko glavarstvo za Slovenijo že odobrilo. Z odtegotvanjem prispevkov se je na Jesenicah že pričelo ter se v ta namen odteguje vsakemu delavcu mesečno 1 Din; prav toliko pa prispeva za vsakega delavca tudi podjetje.

z—Kubanski kozaki na Jesenicah. V sredo proti večeru so se na pohodu iz Ljubljane na Bled ustavili na Jesenicah kubanski kozaki. Brez vsake prave reklame so privabili na svoj jahalni nastop, ki se je vršil na sokolskem telovadišču v Kurji vasi, preko tisoč gledalcev. Nastopalo je 8 jahačev v originalnih kozakiških uniformah, ki so s svojimi drznimi in vratolomnimi vajami, ki vse gledalce v najhujšem diru, zadivili vse jedalce. Po krasno uspehah jahalnih produkcijah, so lepo zapeli nekaj ruskih narodnih pesmi, na kar so nastopili posamezno s krasnimi in izredno težkimi narodnimi plesi.

z—Ustanovitev Akademskoga krožka na Jesenicah. V torek 6. t. m. se je vršil v gostilni g. Davorina Tancarja ustanovni občni zbor akademskoga krožka na Jesenicah. Izvoljen je bil naslednji odbor: pred sednik medicince Bogataj Jože, tajnik montanist Peklar Adolf, blagajnik teolog Lamo Lado, odbornik jurist Stolcer Kristo, revizor jurist Gorup Stane in medicince Tancar Avgust.

z—Gradba Sokolskega doma na Jesenicah lepo napreduje. Te dni bo stavba do-zidana že do vrha ter se bo začel sestavljati že strešni stol. Zidarska dela izvršuje solidno ljubljansko gradbeno podjetje Slokan-Svetina, tesarska dela tvrdka Fran Ravnar iz Ljubljane, mizarska dela so prevzeli združeni domači mizarski mojstri, kleparska dela je dobil g. Neuman, klesarjavničarska pa g. Fr. Šmajdek, oba z Jesenic. Dela za napeljevanje elektrike in vodovoda so pa še v razpisu. Vsa stavba je 47 m dolga in na najširši strani 34,50 m široka ter bo popolnoma dograjena še to jesen, tako da se bo lahko že v novih prostorih vršila sredi novembra proslava petindvajsetletnice obstoja Sokola na Jesenicah. Poleg telovadnice, ki bo 22 m dolga, 12 m široka in 7 m visoka, bo še gledališki oder, 12 m širok in 10 m globok, ter več večjih in manjših sob za razne odseke in stanovanje za hišnika. Na zunaj pa stavba ne bo nikakoli vidna, da se dvignila za dve nadstropji, ki jih predvideva prvotni načrt. Društvo za gradbo doma gospodari zelo uvideno in izvršuje pri gradbi le to, kar društvo prostorov nujno potrebuje za nemoteno delovanje, in to v popolnem skladu s sredstvi, ki jih ima na razpolago in z onimi, ki so jih in jih bodo prispevali rodoljubi v Sloveniji. Ko bo dom popolnoma dograjen, bo to impozantna stavba, v kateri bodo imela prostore lahko vsa narodna društva na Jesenicah. Predvsem bo lep utis napravilo poleg doma obširno letno telovadišče, ki bo eno največjih na Gorenjskem in na katerem bo lahko nastopilo do 500 telovadcev.

Iz Novega mesta

z—Porčni primeri za jesensko zasedanje. V ponedeljek 2. septembra: Bizjak Martin zaradi zločina težke telesne poškodbe; v torek 3. septembra Ahlin Albin zaradi zločina uboja; v sredo 4. Koricky Marija zaradi zločina uboja; v četrtek 5. in v petek 6. Jakopin Ignacij, Kolenc Franc, Mali Martin, Mali Avgust in Vrhovšek Ivan, vsi zaradi zločina ropa in tatvine. Po potrebi se bo obravnaval ta primer tudi še v soboto 7. septembra.

z—Piščanec s 4 nogami. V Smolenji vasi pri posestniku Sladku je izvalila koklja več piščancev, med njimi piščanca s 4 nogami. Prečuden stvor hodijo gledat kmetje od blizu in daleč.

z—Gasilska prireditve v Bršlino, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo gasilskih, oziroma rešilnega avtomobila, je zelo lepo uspevala. Za uspeh gre zahvala funkcijonarjem društva gg. Jevščuk, Fr. Reitzu, Jos. Bergmanu ml. in drugim.

z—Na tukašnji gimnaziji se obetajo velike spremembe. Kakor izvemo, bo več

profesorjev prestavljenih na druge zavode. Prof. M., o katerem smo poročali, da je bil obsojen na 2 meseca ječe, se je pritožil zaradi previsoke odmerjene kazni na Stolskemorice, ki pa mu je proti vsakemu pričakovanju povišal kazen na 2 leti.

Iz Zagorja

z—Himen. Poročil se je na Brezjah industrijec in posestnik g. Mirko Weinberger z gđ. Vido Trefaltovo iz Ljubljane. Najiskrenejše čestitke!

z—Nova trafika. V lopi poleg občinske pisarne je prišel te dni s prodajo plenin invalid Miha Drnovšek. Dobil je tudi trafiko invalida Köselna, ki se je preselil v Trbovlje. V trafiki se prodaja »Jutro«, na kar opozarjamo občinstvo.

z—Subkolavdacija občinskega vodovoda. V sredo in četrtek se je vršila subkolavdacija občinskega vodovoda po zastopnikih tvrdke »Slograd« in županstva. Komisija je preskušala vse rezervuarje in napeljevanje vodovoda pri zajetju. Vode je dovolj za uporabo v gospodinjstvu in v industriji, vendar se občinstvo naproša, da stedi z vodo.

z—Lep uspeh tombole. Tombole gasilnega društva zadnje nedelje se je udeležilo izredno mnogo občinstva, tako da mnogo ljudi ni več dobilo srečk. Večje tombole dobitke so dobili: učenka ljudske šole Gorislova spalno opravo, kuhar delavcev

tvrdke Dukić kuhinjsko upravo in garnituro, soproga posestnika Drnovška kolo. Tudi ostali dobitki so prišli v posest gnotno šibkejšim osebom. Po tomboli se je razvila ljudska veselica in je orkester Glasbenega društva razveseljeval občinstvo.

z—Sraka ustavila obratovanje rudnika. Pred dnevi se je pripetil izredni primer, da je sraka ustavila skoro za 3 ure obratovanje rudnika. Sraka je namreč v bližini Sv. Urha sedla na izolator in s tem povzročila kratki stik.

z—Koča SPD na Sv. Planini se odda v najem. Pododbor SPD v Zagorju odda planinsko kočjo na Sv. Planini v najem gostilničarju, ki ima potrebno koncesijo. Interesenti dogle pojasnila pri pododboru SPD v Zagorju.

Iz Šoštanja

z—Ureditev ribolova v Paki. Po starih listinah imajo vsi občani našega mesta pravico, da lovijo en dan v tednu v Paki, seveda samo na teritoriju mestne občine. Te pravice se je posluževalo staro in mlado, slednje pa še posebno v taki meri in na tako načine, da je moral proti temu nastopiti občinski odbor, ki je sklenil, da se dovoli ribolov samo odraslim vsak četrtek, in to samo na trnek. Poleg tega se mora vsak ribolovec še izkazati z občinskim dovoljenjem. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Gospodarstvo

Kmetijski oddelek na razstavi „Ljubljana v jeseni“

Program kmetijskega oddelka jesenske prirreditve Ljubljanskega velesejma »Ljubljana v jeseni«, ki se bo vršila od 31. t. m. do 9. septembra, je naslednji:

1.) Mlekarski sejem bo obsegal prodajo sira, masla in drugih izdelkov, obsegal pa bo tudi propagando za uživanje mleka, ki se po drugih krajih čim dalje bolj širi in ki zasluži, da ga tudi pri nas uvajamo, ne le iz ozirov na zdravstvo, ampak tudi iz splošno gospodarskih ozirov s posebnim pogledom na napredek naše živinoreje. Na sejmu se bo prodajal sir na debelo in na drobno, prav tako se bodo prodajali tudi razni mlečni izdelki.

2.) Vinski sejem bo obsegal prodajo vina, in sicer namiznega, ki se bo točil v sodčkih in buteljškem. Vinski sejem bo nudil obiskovalcem priliko, da se pouče o kakovosti raznih domačih vin. Na sejmu bodo zastopana vina iz najboljših dolenskih in štajerskih vinskih gor. Vina se bodo za poskušnjo točila v malih kozarcih. Kupčija na debelo se bo lahko sklepala na licu mesta.

3.) Sejem za med, čebelarji bodo postavili na trg svoje letošnje prideleke in bo dana vsakemu prilika, da se o pravem času preskrbi s potrebno količino tega božjega daru, ki igra tako važno vlogo pri naši prehrani, zlasti z zdravstvenega stališča. Med in mleko sta bila v davnih časih visoko cenjena prideleka, ki pridobivata danes ponovno čim dalje bolj na svoji vrednosti in veljavi.

4.) Sejem za kmetijske stroje in gospodarsko orodje. Ta del sejma bo obsegal različne stroje, ki jih rabimo danes za obratovanje poljedelstva, mlekarstva, vinarstva in drugih gospodarskih panog. Na sejmu bo lahko vsak izbral in kupil stroje za svoje potrebe, pa tudi za potrebe podružnice in drugih gospodarskih organizacij. Stroji bodo na licu mesta tudi obratovali, da se interesi prepišta o njihovi delazmožnosti in pouče o njih sestavi.

Naša trgovinska bilanca s posameznimi državami

Dodatno k statistiki o zunanji trgovini za prvo polletje je generalna direkcija carin objavila sedaj tudi statistiko naše zunanje trgovine glede na udeležbo posameznih držav v našem uvozu in izvozu.

V našem izvozu stoji tudi letos na prvem mestu Italija, kamor smo izvozili 29,8 % vsega našega izvoza (lani 29,6 %), na drugem Avstrija z 14,2 % (17,9 %), na tretjem Nemčija z 11,4 % (12,2 %), na četrtem Madžarska z 8,5 % (8,7 %), na petem Grčija s 6,0 % (5,7 %) in šele na šestem Češkoslovaška s 6,0 % (7,1 %).

Na drugi strani pa vidimo, da je v našem uvozu na prvem mestu Češkoslovaška s 16,8 % (17,3 %) vsega našega uvoza, potem sledijo Avstrija s 16,8 % (16,6 %), Nemčija s 14,5 % (13,4 %), Italija z 11,5 % (13,1 %), Anglija s 6,3 % ter Madžarska s 6,3 %. Če zasledimo razvoj naše zunanje trgovine s posameznimi državami v zadnjih letih, tedaj dobimo naslednjo sliko:

Italija. Italija je prej ko slej ena izmed naših rečnih držav, s katero imamo močno aktivno trgovsko bilanco. V prvem polletju zadnjega let se je naša trgovinska bilanca z Italijo gibala naslednje (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	
I. polletje 1927	813,8	461,9	+ 351,9
I. „ 1928	796,2	502,4	+ 293,8
I. „ 1929	890,3	421,2	+ 469,1

Naš izvoz v Italijo, ki je od 1162 milijonov v prvem polletju l. 1926 konstantno padal, se je letos zopet, čeprav neznatno dvignil. Zaradi istočasnega zmanjšanja uvoza se je aktivnost naše trgovinske bilance z Italijo povečala na skoro 470 milijonov Din.

Avstrija. Zaradi strogo agrarno - protekcionistične avstrijske trgovinske politike je naša trgovinska bilanca z Avstrijo od leta do leta slabšaja, kar je najbolj razvidno iz naslednje tabele (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	
I. polletje 1927	623,0	688,5	— 65,6
I. „ 1928	481,1	693,5	— 152,4
I. „ 1929	424,9	617,4	— 192,5

Naš izvoz v Avstrijo stalno nazaduje ter je od 784,4 milijona Din v I. polletju 1925, odnosno 680 milijonov Din v I. polletju 1926 padel že na 424,9 milijona Din v prvem polletju tek. leta. Seveda tudi uvoz iz Avstrije stalno nazaduje, toda ne tako naglo, zato pa se je pasivnost naše trgovinske bilance z Avstrijo povečala na skoro 200 milijonov Din. Pa tudi za bodočnost so iz-gledi zelo slabi. Pravi te dni se avstrijska vlada znova pripravlja, da poveča agrarnem carinsko zaščito.

Češkoslovaška. Tudi v Češkoslovaško stojimo v naši zunanji trgovini dalje slabo, čeprav se je pasivnost v trgovini tem prometu s to državo nekoliko zmanjšala. Razvoj trgovinske Li-

lance je bil zadnja leta nastopen (v milijonih Din):

	izvoz	uvoz	
I. polletje 1927	399,3	640,0	— 240,7
I. „ 1928	190,9	660,8	— 459,9
I. „ 1929	180,3	618,6	— 438,3

Naš izvoz v Češkoslovaško nazaduje leto za letom, deloma zaradi tega, ker ne moremo priti s to državo do sporazuma glede tarifnega dela bodoče trgovinske pogodbe. Pasivnost naše trgovinske bilance s Češkoslovaško je sicer letos padla za 12,6 milijona Din, vendar pa znaša še vedno 438,3 milijona Din in skoro povsem eliminira aktivnost naše trgovinske bilance z Italijo.

Nemčija. Tudi z Nemčijo imamo dalje močno pasivno bilanco. Naš izvoz je znašal v I. polletju t. l. (v oklepajih podatki za odgovarjajoča razdobja l. 1928. in 1927.) 339,8 milijona Din (328,3, 264,2), naš uvoz pa 532,2 milijona Din (513,9, 402,1). Ker uvoz iz Nemčije hitreje narašča kakor izvoz v Nemčijo, se je pasivnost naše trgovinske bilance s to državo povečala od 137,9, odnosno 185,6 milijona Din v I. polletju 1927, odnosno 1928 na 192,4 milijona Din v I. polletju tek. leta.

Madžarska. V Madžarsko izvažamo vsako leto več. Letos smo izvozili za 253,4 milijona Din (lani 232,8), uvozili pa za 230,3 milijona Din (lani 260,2), tako da smo od lanskoletne pasivnosti od 27,4 milijona Din dobili letos za 23,1 milijona Din aktivno bilanco.

Od ostalih držav imamo precej aktivno bilanco še z Grčijo. Izvoz v to državo (189,6 milijona Din) presega uvoz (87,9) za 101,7 milijona Din. Z drugimi državami pa imamo povečini pasivne bilance, in sicer z Anglijo za 185 milijonov, z Brazilijo za 100 milijonov in z Zedinjenimi državami za 147 milijonov.

Rekordno stanje čekovnih vlog pri Poštni hranilnici. Iz izkaza Poštna hranilnice za julij je razvidno, da so čekovne vloge pri tem zavodu dosegle novo rekordno stanje od 770,8 milijona Din napram 753,5 koncem junija, 651,6 koncem maja in 492,2 koncem aprila (lani so koncem julija znašale 606,7 milijona Din). Povečanje odpade predvsem na centralo v Beogradu, kjer so čekovne vloge dosegle že 293 milijonov napram 279 v juniju in 173 v maju, ter je deloma v zvezi z naložbami vplačil na delniško glavnico Prilegirane agrarne banke.

Taksiranje prošnji za kolikovanje trgovskih knjig. Finančna direkcija v Ljubljani je poslala vsem davčnim upravam okrožnico, ki se nanaša na kolikovanje trgovskih knjig. Za plačilo takse za potrditev trgovskih knjig (tar. post. 167.) predlagajo stranke navadno trgovske knjige, ne da bi vložile prošnje za potrditev. Določbo čl. 145. točka 4. pravilnika, ki določa, da se za prošnjo, s katero se zahteva potrditev knjig, plačuje za vsako knjigo takso 5 Din po tar. post. 1., pa tolmači večina davčnih uprav tako, da je treba kolek za vlogo vedno plačati, tudi če stranka ustmeno prosi za potrditev. Ker pravilnik v sličnem primeru (pripomba 6. k tar. post. 42.) določa, da se za zahtevo prepisa »mora vložiti prošnja, v zgoraj označeni točki pa tega ne pravi, temveč le reče »za prošnjo, je jasno, da v primeru plačila takse za trgovske knjige stranka ni prisiljena vložiti prošnje.

V bodoče je zato od strank, ki plačajo takso za potrditev trgovskih knjig po tar. post. 167. takse tarife, zahtevati kolek po tar. post. 1. samo, ako vložijo pismeno prošnje za potrditev knjig. Vse eventualne prejšnje odredbe, ki bi temu nasprotovale, se razveljavijo.

Stanje helmjskih nasadov v Jugoslaviji. Helmjsko društvo za Slovenijo poroča 9. t. m.: Dež, ki smo ga imeli 27. in 29. min. meseca in 2. in 3. t. m., je bil našim nasadom, ki se nahajajo na prehodu v kobile, dobrodošel in tudi nujno potreben. Stanje vseh nasadov se sedaj lahko označi kot prav dobro in človeško oko z radostjo opazuje s kobilami bogato obložene, popolnoma zdrave rastline s svojimi okraski. Prav sigurno smemo letos pričakovati blago najboljše kakovosti tako glede barve in velikosti kobil, kakor tudi glede množine lupulina. Obče obiranje se bo pričelo 16. t. m. Kljub ugodnemu stanju bomo letos pridelali manj kakor lani in se cenil ves letošnji pridelek na 48-50.000 starih stotov. Posamezni nakupovalci so že došli, drugi so pa napovedali svoj prihod... Iz Petrovca poročajo, da se helmj v Vojvodini zelo lepo razvija. Zadnje dni pa se je pojavil rdeči pajek, ki pomeni nevarnost za nasade. Zadnji dež je prav ugodno vplival na razvoj rastline. Inozemstvo se je že pričelo zanimati za letošnji helmj. Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, so nemške pivovarne že dale nalog za nakup večjih količin.

Promet v izvozni sezoni. V zvezi z težkimi v našem prometu, ki se bodo z nastopom izvozne sezone še povečale, je Centrala industrijskih korporacij poslala vsem svojim članom okrožnico, v kateri opozarja na predvidene težkoče v jesenski izvozni sezoni, zlasti v Bosni in Hercegovini zaradi težkoče prekladanja v Bosanskem Brodu ter poziva svoje člane, predvsem lesno industrijo, da pospešijo odpremo blaga še pred potekom izvozne sezone.

Nemčija je dovolila posetnikom velesejske prirreditve »Ljubljana v jeseni«, ki se bo vršila od 31. t. m. do 9. septembra, 25% popust na vseh svojih železnih. Olajšava velja na podlagi sejske legitimacije za vožnjo v Ljubljano od 26. avgusta do 5. septembra t. l., za povratek pa od 31. avgusta do 13. septembra t. l.

Dobave. Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe glede dobave 100 parov kolek št. 43, 120 parov št. 44, 80 parov št. 45 in 50 parov št. 46; do 19. t. m. glede dobave 60 m široga platna, 800 kg železne pločevine, 150 kg železne pocinkane pločevine, 800 kg železne pločevine v snopih, 100 kg železne žice, 70 kg jeklene žice, 970 kg bakrenih cevi, 5 m² medene mreže, 2500 komadov acetijskih gorilcev, 50 komadov gorilcev za gor. olje po vzorcu, ki je na vpogled pri strojnem oddelku, in 50 komadov gorilcev za petrolej; do 20. t. m. glede dobave 800 komadov lopat za premoč, 400 komadov lopat za kurjenje in 400 komadov lopat za sneg, raznih hruskinih, lipovih, orehovitih in jelševih desk, 75 kg stena, 500 kilogramov jelševne bombaževine in glede dobave 25 kg švedske litine v št. izlozlatih palicah; gradbeni oddelek pa do 19. t. m. ponudbe za napravo stranskega poslopja na postaji Lesce. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 19. t. m. ponudbe za dobavo 250 m gonilnega jermenja, 400 komadov električnih žarnic, 50 kg kositrja, 120 komadov kovinskih žaglic in 2000 komadov zatičev. Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOL.

Položaj na naših borzah

Ljubljana, 10. avgusta. Na ljubljanski borzi je bil pretekli teden devizni promet dalje slab. Znašal je 14,9 milijona Din napram 13,8, 15,5, 21,4 in 19,2 v zadnjih štirih tednih. Potrebo je dalje po večini krila Narodna banka. Glede deviznih tečajev nam je pretekli teden prinesel nekaj pomembnejših sprememb. Deviza na Newyork se je okrepila od 56,845 na 56,875, deviza na Dunaj pa od 8,0247 na 8,0263. Na drugi strani pa sta devizi na Pariz in London tekot tedna nekoliko popustili.

Na zagrebškem elektnem tržišču je bilo ves teden zelo mirno, le na tržišču državnih papirjev je včeraj nastopilo nenačeto oživiljenje ter je prišlo do večjega prometa. Poštna hranilnica je v Vojni škodi Intervencije v ponedeljek in četrtek. Tečajji so se gibali ves teden na višini 405 — 406, v soboto pa so se zaradi večjega privatnega povpraševanja brez vsake intervencije dvignili na 407 za promptno blago in 421 za december. Investicijsko posejilo se je zaradi večjega povpraševanja precej okrepilo, in sicer od 86,5 na 88, agrarne obveznice pa so se dvignile od 51,5 na 52,25 denar.

Na tržišču zasebnih vrednot je vlatalo ves teden popolno mrtvilo. Drava, ki je v ponedeljek popustila na 380, se je sredi tedna zopet okrepila na 400. Tudi Trboveljska, ki se je koncem zadnjega tedna trgovanja po 40, se je okrepila na 455 — 459. Slavonska je dalje slaba ter se je koncem tedna nutila po 130. Med bančnimi papirji je omeniti krepitev Narodne banke na 87,40 do 8400 brez prometa.

Devize in valute. Ljubljana. (Prosti promet.) Bertin 13,5775, Curih 1095,9, Dunaj 8,0263, London 27,622, Newyork 56,875, Pariza 168,60, Tret 297,81. Curih. Zagreb 9,1275, London 25,20675, Newyork 51,995, Pariz 20,34, Milan 27,18, Berlin 123,80, Dunaj 73,23, Pariza 15,3825, Bukareta 3,0825, Budimpešta 90,75.

Iz življenja in sveta

Resnični Tarhan-bej

Vsi Tarhan-beji, po poklicu fakirji, ki so v zadnjih letih obiskovali evropska velenja in jih zabavali s požiranjem šivank, ognja in mečev ter z začasnimi ležanjem pod zemljo v hermetično zaprtih krstah,

vsi Tarhan-beji so bili navadni separeji, separeji ki so si brez dovoljenja in tudi brez zadostne sposobnosti prilagajali tuje ime, ime pravega Tarhan-beja. To govori edini resnični Tarhan-bej, ki je prispel pravkar iz Indije v Pariz, potem ko je že večkrat prej grozil po svetovnih listih, da pride in da razžene nečedno tolpo, ki mu dela po Evropi pod njegovim lastnim imenom sramoto. In seveda je prišel tudi zato, da pokaže, kaj zna pravi Tarhan-bej in da v njegovem znanju ni sence ne laži ne goljufije.

Prišel je v času, ko so šance za fakirje in fakirstvo do skrajnosti neugodne. Vsi se spominjamo, kako je še v zadnji zimi tega indijskega blagoslova mrgolelo kakor lista in trave. Vsak drugi tujec se je izdajal za fakirja in trdil, da tičijo v njem skrivnostne zmožnosti, kakršnih svet še ni videl. Dokler ni prišlo do grozovitega poloma.

Pred 10.000 ljudmi v »Pariskem cirkusu«

se je zgodil ta polom. Pariški novinar Paul Henze (takrat smo o tem poročali) je bil napisal knjigo proti fakirizmu, v kateri se je povzpelo do trditve, da je vse skupaj groba sleparija, ki se da narediti povsem naravno, brez pomoči kakšnih nadnaravnih sil. Tarhan-bej (seveda po vsej priliki eden izmed lažnivih Tarhan-bejev) ga je pozval, naj te svoje trditve javno dokaže. In Paul Henze je prišel in je dokazal. Brez vsega fakirskega hokusa pokusa je plesal z golimi stopali po mečih, vbadal si je šivanke in žeblice v mišice, kakor da gre za blazinico za šivanke, žrl je ogenj in se dal končno celo zapreti v krsto in živ pokopati.

Malo je manjkalo, da ni razbesnela množica fakirja raztrgala, tako so vplivala nanjo ta neovrgljiva razkritja o ozadju modernih čudodelcev. Samo močne čete policistov so ga rešile kakor preroka Danijela iz jame rjovečih levov. Od tedaj je fakirska epidemija kar na lepem ponehala. Nič več ni bilo slišati o njej. Seveda, levje jame so levje jame in nihče ne bo tako nespameten, da bi se podajal vanje, pa čeprav bi se ponašal z nadnaravnimi silami.

Šele sedaj se je pojavil spet eden, ki trdi, da je pravi. Suhljat človek z mrtvaško bledim obrazom, črnimi oč-

mi in črnimi lasmi. Hoče se proizvajati najprvo pred pariškimi zdravniki, učenjaki in novinarji, predno se poda — v levjo jamo. Med drugim hoče postaviti svoj medij

gdi. Fakaro za pol ure v veliko posodo, napolnjeno z vodo.

Dovoljuje v naprej, naj ga takoj aratirajo kot morilca, če ne bi utopljene gospodične v teku ene same minute znova obudil v življenje. Aratirali bi ga seveda tudi brez njegovega dovoljenja.

Dalje predlaga, naj bi ga strokovnjaška komisija sama zagrebla za tri ure poldrug meter globoko. Popiti hoče vse mogoče, najhujše strupe, pojesti cel krožnik živih strupenih kač in za desert krožnik šivank, ki bodo pomešane s steklenimi drobci. Vse to, pravi mu ne bo škodilo nič, absolutno nič. Razume se samo po sebi, da čaka levja jama z napetostjo, kako se bo izkazal pravi Tarhan-bej (če je res pravi) s temi eksperimenti pred komisijo oseb, ki mu že v naprej ne verjamejo. Paul Henze bo menda med njimi. Pozor!

Miss Spoonerjeva

Je edina ženska, ki je bila pripisana poleg 54 moških letalcev k mednarodni tekmi lahkih sportnih letal. Spoonerjeva je Angležinja, vendar tekmuje za barve Francoskega aerokluba — in kakor čitamo v poročilih, zelo uspešno.

Oporoka ameriškega rodoljuba

17. junija vsakega leta, na dan, ko je Washington potolkel angleško vojsko pri Bunker-Hillu in s tem položil temelji ameriški neodvisnosti, doživljajo prebivalci bostonske četrti Charlestowna, ki jo venča znameniti grič, zanimiv prizor. Castitliv, visokorasel gospod v tipičnem kroju »Uncle Sama« se pojavi z velikanskim bobnom pred spomenikom na Bunker-Hillu in prične s pravo virtuoznostjo bobnati znamenito himno »yankee-doodle«. Takoj se nabere vse črno ljudstva in otvorijo se velike slavnosti. Bunkerhillski bobnar ima za seboj zanimivo zgodovino. V Bostonu je živel nekoč goreči rodoljub in trgovec William Edward Sanborn, ki je ostavil sila čudno oporoko. V njej je določil: 1. da prevzame njegovo truplo harvardsko vseučilišče; 2. da izdelajo iz izkupčka za to truplo in iz njegove kože velik boben, s katerim naj se 17. junija vsakega leta izvrši opisana ceremonija in to po upravitelju njegovega imetja; 3. da pridelajo iz ostankov njegovega trupla gnoj, s katerim naj pognoje mlademu brestu, da bo dobro rasel in da bodo otroci igrali v njegovih sencih. Ra-

zen tega je določil znatne vsote v dohodne namene in to je morda tudi važen vzrok, da se ostale točke njegove oporoke izvajajo do pičice natančno.

Idealni soprog

Profesor Pennsylvanske univerze Peters je objavil 143 pravil za zakonskega moža. Roti vse ženine, naj jih prečitajo, preden oddajo nevesti roko in vero. Na ta način hoče preprečiti naraščanje nesrečnih zakonov in ločitev. Predvsem mora vzorni soprog vedno imeti zadosti denarja za vzorno ženo. Ne sme dovoliti, da bi malenkostno pomanjkanje oviralo njegovo srečo, temveč si mora izmisliti v slučaju potrebe vedno nove dohodke. Na to sledi 40 točk tehničnega značaja. Mož se mora razumeti na popravi pri vodovodu, plinu, elektriki in pečeh, ključavnicah, pohištvu in sličnem. Plačati mora osebno vse svoje in ženine račune ter omejiti izdatke, da karkoli prištedi. Odvzeti mora ženi največji del vsakdanje skrbi za deco. Ne sme biti prestrog napram ženinim napakam itd. Žene bodo vsekakor zadovoljne s temi 143 točkami, a možki bodo smatrali g. profesorja najbrže za žensko v hlačah in izdajalca.

Ruip de Beerenbronck

Je bil poverjen po kraljici Viljemini, naj sestavi novo holandsko vlado.

Nedokazana zmaga

Neki farmer je našel blizu Louisiane (Missouri) na polju mlado gospodično s padalom. Povedala mu je, da se imenuje Mary Deily, nastopa kot plesalka v 450 km oddaljenem Chicagu in je od tod priletela z enokrovnikom vojnega pilota Billea Tourjonea. Trdila je, da je skočila iz letala v višini 1050 m in plavala po zraku — 11 ur 45 minut! Do sedaj ni bil zmožen sličnega uspeha noben letalec. V mestu so naklonile oblasti pogumni plesalki ljubezniv sprejem, a nihče ni verjel njeni zgodbi. Bila je tako užaljena, da je takoj odšla v Chicago poiskat letalca, ki bi potrdil njeno izjavo. A do sedaj se to ni zgodilo. Najbrž si je izmislil vso zadevo ravnatelj onega gledališča, kjer plesalka nastopa.

Skrivnostni avtomobil

Po večmesečnem zasledovanju so londonski detektivji naposled ujeli »skrivnostni avtomobil«, ki je dolgo ogražal v ponočnih urah londonska predmestja. Razbojnik, ki so prišli v zasedo, so ga morali pustiti sredi City-roada. Preiskava je ugotovila, kako da se je posrečilo razbojnikom uhajati zasledovalcem. Avto je bil petkrat prepleaskan in sicer vedno z drugo oljnatno barvo. Posebni izumi so motorju omogočili brzino do 120 km na uro. S posebnim vzvodom je izpremenil šofer med vožnjo avtomobilsko številko. Tudi karoserija sama je lahko dobila tekom nekoliko minut popolnoma drugo obliko. Po vsakem napadu je »skrivnostni avto« takoj spremenil svojo zunanost in ušel stražnikom. Pred kratkim so n. pr. zasačili roparje pri vplomu v banko v Sureju. Oblasti so telefonično obvestile vse bližnje kraje. Razbojnikji so za 2 km prehiteli zasledovalce in se skrili v grmovju. Šofer sam je hitro »preoblekel« avto in ponudil svoje usluge policiji. Detektivji so se radi vsedli v vozilo, več ur brželi po londonski okolici in se naposled z zahvalo poslovili od prijaznega šoferja. Niso niti slutili, da so se vozili z avtomobilom, katerega so hoteli ujeti!

Ogromen aeroplan

V tvornicah avijatičnega središča v Carabanchelu v Španiji gradijo velikanski aeroplan, ki bo imel 6 motorjev po 750 HP, položenih v horizontalni črti. Aeroplan, ki se izdeluje po načrtu inženjerja Lorenza, bo tehtal 11 ton in bo mogel nositi težo 9 tisoč kilogramov. V aeroplanu bo prostora za 50 potnikov. Akcijski radij letala znaša 12.000 km.

Rezervni častniki in naredniki

dobijo fin platnjeni kovercoat popolnoma enak predpisnemu vojnemu blagu pri tvrdki

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Kroj s čepico samo Din 584.— do 680.—

Mati 18 otrok prejela najvišje odlikovanje

Alizačanka Jules Lepaul, kmetijska gospodična v Vozzih, je bila imenovana po Francoskem poljedelskem ministru za vitezišjo Castne legije. Lepaulova je mati 18 otrok, od katerih jih živi 12, kakor jih vidimo na sliki okoli matere.

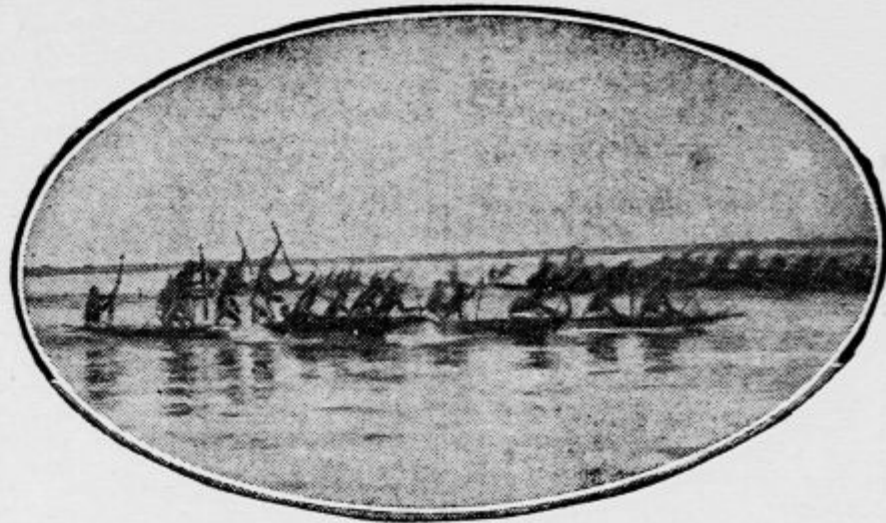
Od solneca zažarelo, zdravo kožo
kožeta pač kmeti. Vdrgnite torej svoje telo z

NIVEA-CREME

in potem ven na prosto, na zrak in solnce. NIVEA-KREMA očisti paleči učinek solčnih žarkov in zmanjša novarnost stokele solčarice. Toda sobo mora biti vaše telo! Nikdar ga ne smete mokrega izpostaviti solčnim žarkom! In poprej ga vedno natret!

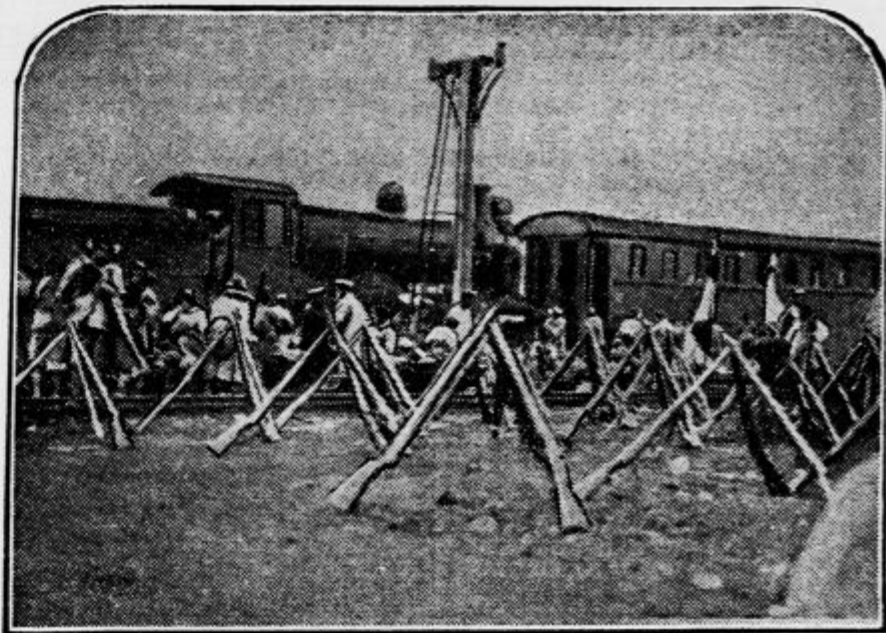
Samo Nivea-krema vsebuje krobo ne-
gnojč! Enkrat in v tem temeli nje-
učinek.

Dose po Dia 8, 8, 10 in 22. Tuha in
biogata koža po 9 in 14 dinarjev.

Sport je vsem narodom domač

tudi najprimitivnejšim divjaškim narodom. Če to toliko pišemo o našem belokožnem sportu, naj enkrat za spremembo pokažemo, kako izgleda veslarska tekma črni domačinov ob Nigru.

Z mandžurske meje poročajo

da je prišlo radi neuspešnega poteka rusko-kitajskih pogajanj do ponovnih spopadov med kitajskimi in boljševiškim oddelki. Posebno aginjo so na kitajski strani ruski belogardisti, ki iz-
zivajo spopade iz dobro umevalnih razlogov. Na sliki: odetek kitajske vojske straži mandžursko obmejno postajo.

Predpotopne mode

Ameriški znanstveniki so zaključili razkopavanja v Uru Kaldejskem, se povrnil domov in razstavili svoje starine v filadelfijskem muzeju. Tisoči ljudi prihajajo ogledovat si spomenike 5500 let stare kulture. Največ zanimanja vzbujajo čaše, obleke in nakit kraljice Sebah, ki je živela 1500 let pred Abrahamom in 2000 let pred Tutankamonom. Množica se gnete ves dan pred njeno, današnjim popolno slično torbico, ki vsebuje med drugim srebrno ogledalce, črne in zelene svinčnike za trepalnice in obrvi ter celo rižev puder za obraz.

Če bi ženske gradile hiše...

V Parizu se je zaključil mednarodni kongres za znanstveno organizacijo dela. Med drugim je predavala gospa Paullette Barnege, predsednica Mednarodne gospodinjke zveze, o »belih suznjah« — gospodinjah in predložila udeležencem nepopisne in nepotrebne muke teh nesrečnic. »O, če bi ženske gradile hiše!« je pričela, potem ni napačila nova doba za javno življenje, katerega se zdaj ne morejo udeležiti. Samo na Francoskem vodi 10 milijonov žensk gospodinjstvo. Radi bedaste ureditve njih hiš izgubijo po nepotrebnem vsaj po dve delovni uri dnevno. To pomeni, da zavravi letno Francija sama 7 milijard 300 milijonov delovnih ur. Ali ni škoda za ta čas in delo, ki bi lahko veliko koristilo družini in državi? Če bi bile hiše bolj pametno zgrajene, bi imele žene drugačno življenje. Za sedaj pa morajo zahtevati vsaj minimum vseh potreb, in sicer izvršitev sledečih osem

točk: Proč z medenino! Vse kljuke, vratca, in slično naj bodo iz stekla ali porcelana, vse pipe in ližaki iz porcelana, nikla ali posebnega železa, ki nikoli ne zarjavi. Proč z majhnimi okni! Ta morajo biti iz celega, velikega stekla. V kopalnici, kuhinji, pralnici, povsod, kjer teče voda in se pomiva, je treba emajliranih sten in tal. Police, škrabce in kuhinjske mize morajo biti iz mramorja. Parketna tla niso higijska in zahtevajo veliko dela. Naj izumijo arhitekti snov, ki bi jo bilo lahko pomivati, ne da bi bila premrzla za noge. Stene naj bodo vedno prepletkane z lakasto oljnatno barvo. Proč s kiparskimi okraski, opazem in sličnim! V vsaki kuhinji mora biti aparat za pomivanje posode, ki jemlje toliko časa. Povsod mora biti napeljana kanalizacija za neposredno odstranjenje vseh ostankov in smeti.

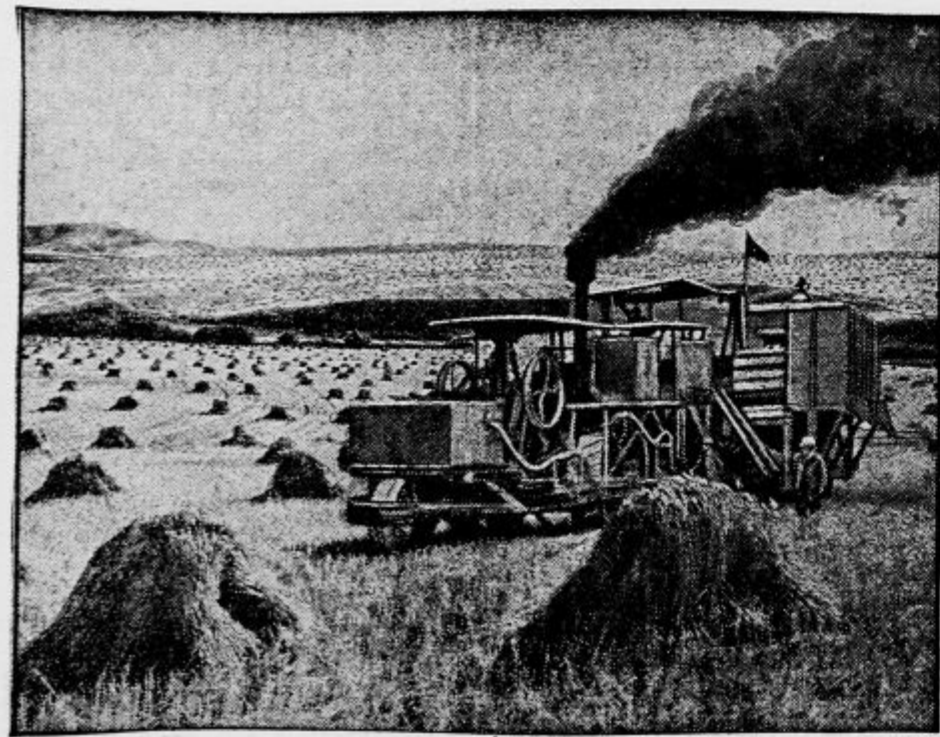
V hotelu

»Kakšen red pa je tu? Dali ste mi vendar črno in rumeno čevlje!«
»Čudno! Isto mi je dejal prej že neki drugi gospod.«

Zora voda
proti sivim lasem!

Ne barva, temveč vrača
sivim lasem prejšnjo naravno barvo.
Odobrena od zdravstvenega
odseda pod št. 1793—20. kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguran in trajen. Cena steklenici brez poštnine Din 35.—

ZORA VODA L. OREL, Zagreb
Radičeva (Duga) ul. 32.
Lekarnam, drogerijam, parfumerijam, brivcem in trgovinam sočasnega blaga damo v komisijo.

Ameriško poljedelstvo

preživlja ta čas težko krizo. Statistike govore, da dela od 6½ milijona kmetijskih gospodarstev samo 800.000 z dobičkom, med tem ko pred vsom drugim polom. To navzlic temu, da se Američani nekaj razumejo na obdelovanje zemlje z vsem mogočimi modernimi pripomočki in stroji, kakor kaže deloma tudi naša slika. Če polje v tem pravcu naprej, prerokujemo, da pride do ogromnega preseljevanja kmetijskega življa v mesta in da se bo premnogo obdelane zemlje spreminilo zopet v praznjo.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Prve partije velikega turnirja v Karlovi Varah so prestane. Začel sem sicer dobro z ameriškim prvakom Marshallom. V drugi partiji proti Šamischu pa sem bil zelo nesiguren. Dosegel sem dobljeno pozicijo, nato pa po največjih grozotah in številnih napakah srečno prijel v remis. Proti Gilgu sem hitro zmagal. Branil se je slabo. Colle je izgubil po osmih urah v končnici.

Zelo dobro sem igral peto partijo proti Johnnerju. Tragični konec me je globoko zadela. Kombiniral sem pravilno do kraja, v zadnjem hipu pa zamenjal dve potezi. Takoj je bila igra izgubljena.

Ker se naši šahisti prav posebno zanimajo za one, hvala Bogu redke, partije, ki jih v turnirjih zgubim, prinašam danes partijo proti Johnnerju.

Beli: Dr. M. Vidmar Črna: P. Johnner

1. d2-d4	Sg8-f6
2. c2-c4	e7-e6
3. Sg1-f3	b7-b6

Črni skuša po ovinkih doseči Njemcovičovo obrambo hipermoderne indijske partije.

4. g2-g3 Lb8-b7

5. Lf1-g2 Lb8-b4+

Črni nima boljše vporabe za kraljevega lovca kot da ga hitro zamenja.

6. Lc1-d2 Dd8-e7

To je Njemcovičeva poteza. Črni namena igrati d7-d6 in Sb8-d7, kasneje pa Sf6-e4 in f7-f5.

7. 0-0 Lb4-d2

8. Sb1-d2 e7-e5

Preuranjeno! Solidnejše je takoj d7-d6.

9. d4-c5 Dd7-c5

10. Ta1-c1 0-0

11. Sd2-b3 Dc5-e7

12. c4-e5

To je ideja manevra, ki ga je beli započel v 9. potezi. Prosta c-linija igra kmalu veliko vlogo.

12. — — — Lb7-d5

13. Sf3-d2 Ld5-g2

14. Kglxg2 b6-c5

15. Tc1xc5 d7-d6

16. Tc5-c1

Trdnjava ne more na c3, radi Sf6-d5, tudi ne na c2, radi Sb8-a6-b4.

16. — — — a7-a5

Črni si domišlja, da bo naspadal na skrajnem damskem krilu. Interesantno je, da kmet na a5 hitro postane glavni objekt belega napada, ki mu nazadnje tudi podleže.

17. a2-a4 Dc7-b7+

18. Kc2-g1 d6-d5

19. Tc1-c5 Sb8-c6

Ce črni poskusi z Db7-b4 ogroziti belega kmeta, sledi enostavno Dd1-a1 in Tc5-b5.

20. Tc5-b5 Dd7-a7

21. Dd1-c2! Sc6-d4

Na Tf8-c8 sledi seveda Tb5-c5 in Tf1-c1.

22. Sb5xd4 Da7xd4

23. Sd2-f3 Dd4-a7

24. Sf3-e5!

Silna poteza. Beli ne more direktno zasedi c-linije: 24. Tf1-c1?, Sf6-e4. 25. e2-e3, Se4-d6, 26. Tb5-c5, Sd6-c4. Tem jačji je pa pohod skakača na c6, kjer kraljuje nad celo črno pozicijo.

24. — — — Tf8-b8

Na Tf8-c8 sledi 25. Se5-c6, Da7-c7, 26. Tu5-c5 z grožnjo Sc6-e7+.

25. Se5-c6 Da7-c7

26. Tb5xb8 Ta8xb8

27. Tf1-c1 Tb8-a8

28. Dc2-c5

Grozi seveda Sc6-e7+. Črni kmet na a5 se že majo!

28. — — — Dc7-d7

29. f2-f3

Prepreči Sf6-e4. Beli mora skrbno pripraviti vse, predno vzame kmeta na a5.

29. — — — h7-h5

Dobra poteza. Črni mora poskušati kar koli na kraljevem krilu, drugače je hitro izgubljen.

30. b2-b3

Krije kmeta a4 in grozi Sc6xa5.

30. — — — Dd7-b7

31. Dc5-b5!

Se vedno ne gre Sc6xa5 radi Db7-a6!

31. — — — Dd7-c7

32. Tc1-c5! h5-h4

Začetek protinapada črne!

33. Kgl-g2 h4xg3

34. h2xg3 g7-g5

35. Sc6xa5 Dc7-e5

36. Sa5-c6 Dc5-d6

Henry Falk:

Srečni najditelj

Gustave Lebler je bil agent. Ta poklic je imel poleg dobrih tudi slabe strani, na priliko: služba ni bila stalna, to se pravi, zaslužek ni bil nikoli siguran; po drugi strani pa je dajal prav ta poklic nebroj možnosti, da nenadoma obogati. A v svojo srečo ni bil Gustave Lebler nič kaj podjeten človek. Delo mu je smrdelo. Pri štiridesetih letih je bil še vedno moč slučajnih poslov, slepe sreče, ki se je v svojo nesrečo zanašal nanjo namesto na svoj zaslužek in delo.

Bil je tudi oženjen, in sicer že polnih deset let. Luiza mu je bila prinesla v zakon skromno doto, ki pa je kmalu skopnela. K sreči je bila Luiza mirnega značaja in tistega razuma, ki uravnava in drži hišo pokonci. Umela je spretno odbijati upnike in čistiti pohištvo; kadar je bila stiska na vrhuncu, je dajala klavirskie ure. Skratka: zakonca Leblerjeva sta bila neprestano v denarnih zadregah.

Vsega obžalovanja vredni socialni položaj pa ni zadrževal Gustava Leblerja, da se ne bi prav dobro oblačil in da ne bi obiskoval prav tistih lokalov ki so bili tedaj v Parizu najbolj v modi.

Črni se drži diagonalne g3-b3 in grozi sedaj, ko je z g7-g5 preprečil f3-f4 zelo močno Sf6-h5.

37. e2-e3 — — — Kg8-g7

Potrebnost! Beli mora pripraviti f3-f4.

37. — — — Kg8-g7

38. Sc6-d4 Ta8-h8

39. Db5-b7!!

Beli hoče sedaj kriti z Db7-c7 točko g3.

39. — — — Dd6-e5

Seveda ne Dd6xe5 radi Sd4xc6+.

40. Tc5-c7! Sf6-h5

41. g3-g4??

To je usodna pogreška. Beli je izračunal poteze Tc7xf7+ in g3-g4, ki jih igra v zmoti narobe. Pravilno je torej: 41. Tc7xf7+ Kg7-g6 (ne na h8, ker Db7-e7 takoj dobi), 4. g3-g4, Dd6-g3+, 43. Kg2-f1, Dg3-h3+, 44. Kf1-e1, Dh3-h1+, 45. Kc1-d2, Dh1-g2+, 46. Kd2-c3 in dobi. Ali pa 42. — — — Sf5-f4+, 43. e3xf4, Dc5xd4, 44. f4-f5+, Kg6-h6, 45. Db7-e7, Dd4-d2+, 46. Kg2-h3 in dobi.

41. — — — Sf5-f4+!

42. e3xf4

Očitno mora beli vzeti skakača.

42. — — — Dd5xd4

43. Tc7xf7+ Kg7-g8!

To je razlika! Če bi tudi sedaj moral kralj na šesto linijo, bi zamenjava odločilnih dveh potez ne bila belemu usodna.

44. Tf7-f8+ Kg8xf8

45. Db7-c8+ Kf8-e7

46. Dc8-c7+ Kc7-f6

47. f4xg5+ Kf6xg5

48. Dc7-e7+ Dd4-f6

in dobi.

Kino

Dve švedski sfingi

Asther - Garbo! Dve švedski sfingi. Najnovejši filmski ljubavni par! Greta Garbo, danes nedvomno najpopularnejša filmska igralka, in Nils Asther, čigar talent in lepota sta zmagala nad ameriško nenaklonjenostjo nasproti inozemcem, igrata zdaj že v drugem filmu skupaj. Prvi njun film je bil »Divje Orhideje«. V tem filmu igrata Nils Asther mladeža japonskega princa. Lep in stasit, zdaj okreten, zdaj nežen, zapelje mlado ženo milijonarja Sterlinga. Prilika je lepa in on pozna ženske. Govori tonlo, prepričevalno, vroči trojični veter naganja kri, da jače cirkulira po žilah, in lepa žena ne more odoleti njegovemu vročemu obliju.

Lep par sta. Kakor ustvarjena drug za drugega. Uprava Metro-Goldwyn-Mayerja je dobro pozvedla, da ju je skupaj zaposlila - dve švedski sfingi, ki o nitu govori ves Hollywood. Ki pa sami govorita samo najpotrebnejše. Tudi v filmu »Ulete duše« igrata spet skupaj. On je edini človek, ki Greta razume. Edini, ki ji duševno ustreza in ki bi mu mogla ostati verna po toliko drugih živih in mrtvih. Zaradi njeza tvega prezir družbe in gre z njim daleč, ne vprašajoč, ne kod ne kam ne zakaj ne čemu. Toda usoda se rada poizra v ljudmi. To ženo, ki jih je toliko poznala v smrti, ki jih je toliko uslišala, da jih je potem spet ostavila, to ženo ostavi edini, ki za je kdaj ljubila. Pozneje se sicer vrne k njej, toda prilike so tedaj druge in Greta Garbo je tedaj druga...

Nils Asther je sin imovitih švedskih roditeljev, katerih najbolj goreča želja je bila, da bi se sin posvetil diplomatski karieri. Ali želja po bogastvu je bila v njem večja in Nils je šel h gledališču. Pozneje ga je Mauritz Stiller, isti režiser, ki je odkril Greta Garbo, anžiral za nekaj švedskih filmov. Ki je Stiller odšel v Berlin, je vzel s seboj tudi Astra, ki je tam odigral nekaj filmov, večinoma za UFA. Samuel Goldwyn ga je pozneje odvel s seboj v Ameriko, kjer ga je on nekaterih manjših filmih Metro - Goldwyn - Mayer anžiral za tri leta. Prvi film, ki ga je igral za to firmo, so bili »Kozaki«, pozneje je nastopil v filmu »Zarčnica za hišno potrebo« in »Smei se, baizaoz«. Že s temi filmi je zbudil pozornost ameriške javnosti, a filmi »Prodane hčerke«, »Ljubavni sen« in »Divje orhideje« so mu popolnoma zaslužili kariero v Ameriki in ga napravili za popularnega »leadingmana«.

Nils Asther živi popolnoma sam zase v svoji vili na Beverly Hillsu, se oziroma družbe in ne zahaia na hollywoodske zabave. Američanom je prava zakoneta, zakaj oni ne razumejo molčljivosti in rezerviranih ljudi. Bil je dvakrat oženjen, zarocen pa devetkrat. Nič mu ni svetilega od umetnosti in zato tudi ni hotel podaljšati svoje dotodanje poroke vse dotle, dokler niso postavili v nio klavzulo, po kateri mu ni treba prevezeti vloge, o kateri bi mislil, da je ne bi mogel izrati dostojno svojih umetniških idej.

Njegove odlike so velika moč izražanja, moška lepota, eleganca, okretost in dovršene manire svetkega človeka.

Foxova produkcija 1929-30

Med vsemi ameriški filmski tvornicami utegne biti Fox-film Corporation tista, ki jo odlikuje še največja solidnost. Fox se stalno drži izvestnega nivoja; zaveda se, da mu blagajne največ polnijo mali ljudje, široki sloji obeh kontinentov, pa se zato potrudil, da jih zmerom zadovolji. V tem je dosleden in zato soliden: pri njegovih filmih vselej veš, česa smeš pričakovati, razočaral te ne bo, rajši iznenadi. In komu med nami se včas ne zahoče, vsaj za urico, elementarnejših doživetij, razračunavanj z golimi pestmi, borb na življenje in smrt, bodisi na Divjem zapadu, bodisi v kalifornijski »Sahari«.

A včas ti tudi najbolj razvalenega finokusca nad vse prijetno iznenadi. Saj se pomnite film »Ob zori«? V tem pogledu Foxu vsa čast: kadar se odloči za kaj boljšega, ne opravi polovičarsko. Dva primera iz letošnje produkcije: »Melodija krvi«, »Štirje vragi«.

Minuli terek in sredo je zastopstvo Foxa za Jugoslavijo v Zagrebu priredilo posebne predstave nekaterih filmov letošnje produkcije. Pri predstavah, na katere so bili povabljeni lastniki kinov in novinarji, so bili predvajani tile filmi: »Polica« (George O' Bien, Lois Moranova), »The River« (Melodija krvi, Marij Duncanova, Charles Farrell), »Strong Boy« (Silent dečko, Victor Mc Laglen, Leatrice Joyeva), »Trent's Last Case« (Trentov poslednji slučaj, Raymond Griffith), »Prep and Pep« (Tigrov sin), »Truc Heaven« (Pravi raj, George O' Brien, Lois Moranova), »Mother knows best« (Pravo do življenja, Madge Bellamyjeva, Louise Dresserjeva), »The Air Circus« (Nebo pod oblake, Sue Carolova), »Fleetwing« (Dvoboj v Sahari, Barry Norton), »Kristina« (Janet Gaynorjeva, R. Schildkraut, Lucy Dorainova) in »Four Pare Devils« (Štirje vragi, režija F. W. Murnau).

K nekaterim izmed navedenih filmov se o priliki še povrnemo.

Metode hollywoodskih režiserjev

Kadar je treba najti igralca za važno ali celo glavno vlogo za kak film, je treba mnogo truda in časa, da naidejo pravi tip, in to res ni lahka naloga.

Ali še težja naloga je dobiti za določen film primernega režiserja. V ravnatelskih prostorih atelejev M. G. M. imajo često dolge konference o tem vprašanju. Producent, na primer Louis Mayer, je kupil izvestni manuskript, izvestno »story« in potlej bi rad vedel, kdo bi ta manuskript znal najbolje filmsko obdelati.

Niti dve osebi ne bi isto »story« prišli na isti način. Če dobi desetotica avtorjev isto temo, bo vsak od njih napravil nekaj drugega in isto velja tudi za režiserja - ta bo v sietu nazlasi epske momente, drugi dramatske, a tretji lirčne.

Neki zelo dobro plačani pisec naslovov je karakternal razna poimovanja iste teme s primerjavo dveh znanih režiserjev takole:

Clarence Brown se je proslavil s filmom »Žena brez sramu«. Neka dražestna mlada dama stoji na vogalu živahne ulice. Plaho se ustavlja njeni pogledi na mimo idočih - ona čaka na izvoljenca svojega srca. Skrbno opazuje vse ljudi, ki hodijo mimo nje - ali bo prišel?

Tod Browning režiser večine filmov Lona Chaneya, bi ta prizor snel takole. Devočka stoji na vogalu ulice in čaka ljubavnika. Nestrojno opazuje vse, ki hodijo mimo nje: »Zakaj se je ta nesramnež danes spet zamudil«?

V Hollywoodu si navadno vsak režiser ustvari s uspešnim filmom določen »tip« in se potem v tem tipu specializira. Tako se je vsak »strokovnjak« nemalo začudil, ko je Metro - Goldwyn - Mayer poveril režijo filma »The Trail ob 98« Clarenceu Brownu. Sai je vendar toliko drugih, ki so se bili že specializirali v režiranju »snežnih« filmov! Prav tako on dotle še ni snel niti enega vefilma z masami statistik. Ko je ta film potem prišel v Newyork, so ljudje razumeli, zakaj so bili prav njeza izbrali za režiserja, zakaj glavni motiv v tem filmu niso ne sneg ne senzacije, niti mase ljudi - nego borba ljudi z elementi, pred vsem pa z nerazumljivimi in nepomnimimi stranmi človeške narave.

Taka je usoda dveh zablublencev in nekaterih drugih ljudi. Vsakteri je reprezenten posebne skupine človeške zajednice in film kaže z nezasišano silo in prepričevalnostjo karakteristiko vsake teh skupin - vnanji dogodki so samo potrebno ozadje.

V tem pogledu je Brownu najbližji King Vidor. Tudi on rad obdeluje historio s tiste strani, ki prikazuje notranost človekovo. Najbrže ne bi nihče drugi razen njeza mogel ustvariti film »The Big Parade« v obliki, v kakršni smo ga videli. Tudi v filmu »Golgota naša dni« nahajamo sličen motiv - usodo človekovo.

Od Browninga do Van Dyka je velik skok. Le-ta je namreč popolna antiteza onea. Van Dyk prikazuje primitivne ljudi,

tako zvane »divlake« in najrajši obdeluje domačine Južnih otokov, ki jih je umel obenem z rasko lepo prirodo tako molstrsko podati v vseh fazah življenja kakor se nihče pred njim - v mislih imam pred vsem film »Pogani«, v katerem Ramon Novarro prvič po Ben Huru ne samo prikazuje karakter, ampak se tudi popolnoma vživl vani, tako da nehoti dobimo vtis, da igra samega sebe.

Tako ima tedaj vsak režiser svoi posebni tip filmov, ki jih najrajši snema in v kateri je specialist. In to je zelo dobro, zakaj danes imamo toliko področij in toliko dežel, v katerih se filmi odigravajo, da se vsakemu režiserju ni moči vživeti v toliko različnih miliejev, kolikor bi bilo treba, če bi hotel snemati filme različnih vrst.

Radio

Izveček iz programov

Nedelja, 11. avgusta.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10.30: Poljedelska ura (inž. Černe). — 11: Prenos waterpolo tekem za državno prvenstvo. — Vmes reproducirana glasba. — 15: Reproducirana glasba. — 15.30: Humoristično štivo: Milčinski. — 16: Breznik: Večer na Blejskem jezeru. Klavirska skladba poklonjena Nj. Vel. kraljici Mariji. — 16.30: Pevski koncert z Joža Likoviča. — 17: Prenos waterpolo tekem. — 20: Prenos koncerta z Unionskega vrta. — 22: Napoved časa in poročila.

Ponedeljek, 12. avgusta.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 18: Reproducirana glasba. — 19.30: Vagabondsko predavanje. — 20: Umobolni požigalci (dr. Gosti). — 20.30: Koncert kvarteta: Opera in opereta glasba. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducirana glasba. — 20.30: Prosto za prenos iz inozemstva. — BEOGRAD 12.45: Koncert radio-kvarteta. — 17.30: Popoldanski koncert. — 20.30: Koncert slovenske glasbe. — 21.30: Poročila. — 21.40: Citraški koncert. — 22.30: Gramofon. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Slovaški program. — 20: Koncert v spomin skladatelju L. Janáčku. — 21.15: Orkestralni koncert. — 22.20: Reproducirana glasba. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 19.05: Slovaški program. — 20: Prenos koncerta iz Prage. — VARSAVA 16.40: Reproducirana glasba. — 18: Koncert orkestra. — 20.30: Poljuden koncert operne glasbe. — 22.45: Godba za ples. — DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert kvarteta. — 20: Koncertni večer. — 21: Nove pesmi. — 21.30: Koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Koncert lahke glasbe. — 19: Koncert. — 20: Umetnostni večer. — 21: Stara pesna glasba. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 18.10: Otroške pesmi. — 20.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — LANGENBERG 17.35: Večerni koncert. — 20: Koncert vojaške godbe. — 20.50: Lokalni nemški večer. — Nočni koncert. — STUTTGART 16.15: Koncert orkestra. — 20.15: Orkestralni in pevski koncert. — 21.30: Mešan večer. — BUDIMPEŠTA 9.15: Koncert vojaške godbe. — 12.05: Opoldanski koncert. — 17.40: Lahka glasba. — 19.35: Koncert solistov. — 21.40: Reproducirana glasba. — 23: Godba za ples. — LONDON 20.30: Koncert komorne glasbe. — 22.15: Pevski koncert in vojaška godba. — 23: Plesna godba. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Komedijska in lahka glasba. — STOCKHOLM 18.30: Koncert orkestra. — 19.50: Zabaven program. — 21.40: Reproducirana glasba.

Torek, 13. avgusta.

LJUBLJANA 12.30: Reproducirana glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti, reproducirana glasba. — 13.30: Poročila iz dnevnikov. — 18: Koncert radio-orkestra. — 20: Slovenska literarna zgodovina (dr. Grafenauer). — 20.30: Jalen: »Dom« (slanaj nar. gled.). — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducirana glasba. — 20.30: Koncert radio-kvarteta. — BEOGRAD 12.45: Reproducirana glasba. — 17.55: Koncert radio-kvarteta. — 20.35: Srbski narodni napravi in ciganska godba. — 21.40: Poročila. — 22.45: Koncert radio-kvarteta. — PRAGA 16.30: Popoldanski koncert. — 19.05: Koncert orkestra. — 20.15: Orkestralni in pevski koncert. — 21.30: Klavirske skladbe. — 22.20: Godba za ples. — BRNO 16.30: Prenos koncerta iz Prage. — 19: Prenos programov iz Prage. — 22.20: Lahka godba. — VARSAVA 16.30: Reproducirana glasba. — 18: Poljuden večerni koncert. — 19.50: Prenos opere iz gledališča v Poznańu. DUNAJ 11: Dopoldanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 19.30: Španske nar. pesmi. — 20.30: Čitanje. — 21.25: Orkestralni koncert lahke godbe. — BERLIN 17: Popoldanski koncert. — 20: Revila zamorske glasbe. — FRANKFURT 16.15: Prenos koncerta iz Stuttgarta. — 21.45: Odlomki iz popularnih oper. — LANGENBERG 17.35: Večerni koncert. — 20: Dramski večer. — STUTTGART 16.15: Popoldanski koncert. — 21.45: Orkestralni koncert: odlomki iz popularnih oper. — BUDIMPEŠTA 11: Koncert godbe na pihala. — 17.30: Koncert ruskega orkestra. — 19.30: Orkestralni koncert. — 21.10: Vedra glasba. — 22.15: Ciganska godba. — LONDON 20: Promenadni koncert Mozartovih in Schubertovih skladb. — 22.15: Godba za

glas. — RIM 17.30: Popoldanski koncert. — 21: Večer italijanskih oper. — STOCKHOLM 18.30: Reproducirana glasba. — 20: Orkestralni koncert. — 21.40: Koncert vojaške godbe.

Dopisi

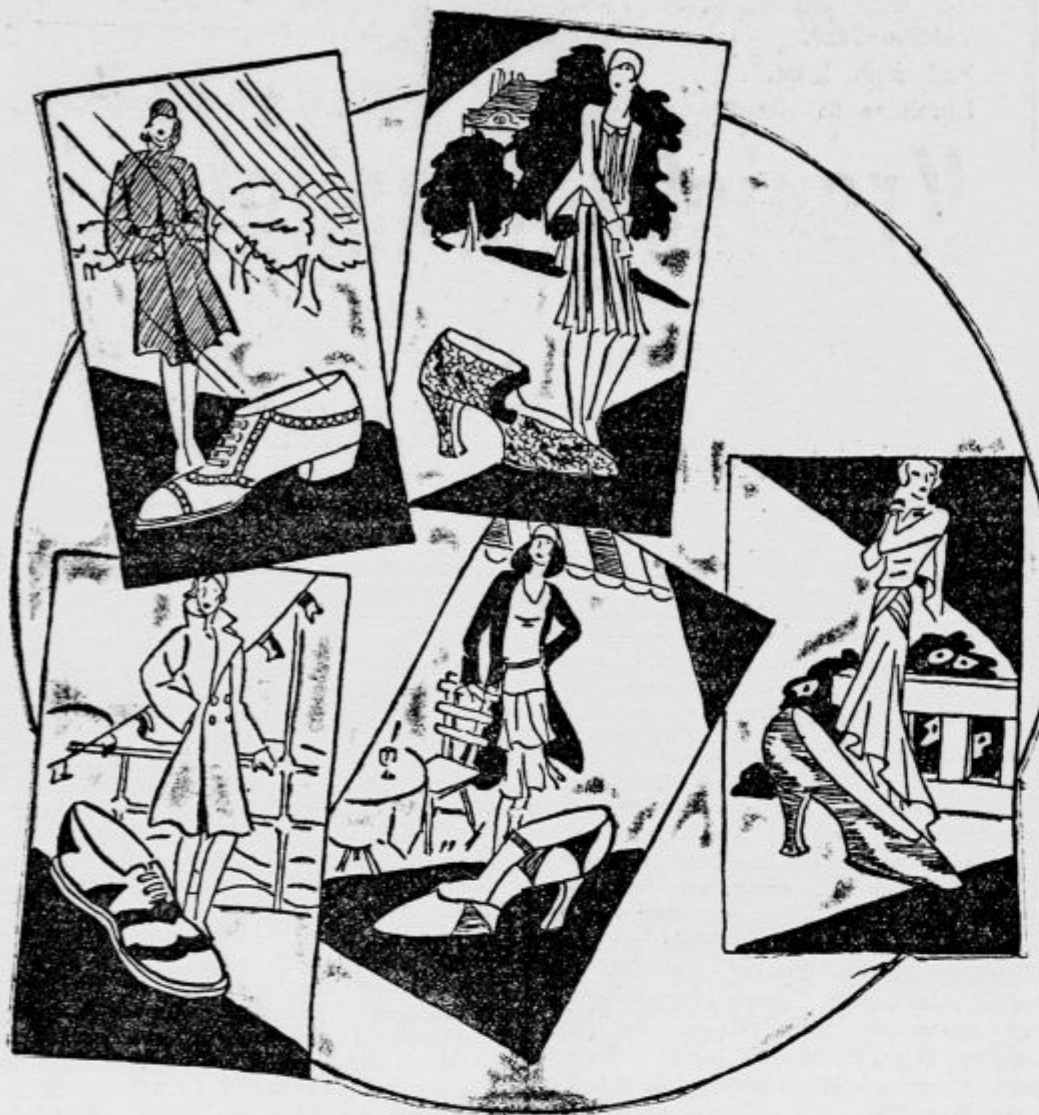
MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo priredi tudi letos običajno veliko tombolo na angelsko nedeljo 1. septembra o b 3 popoldne. Dobitkov nad 320, med temi vreča fine moke, gramofon s ploščami, ženske, moške obleke itd. Po tomboli ljudska veselica z godbo in plesom. V nedeljo 1. septembra na svidenje na malonedeljskem Hribčku. Vabljeni vsi!

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Naše prostovoljno gasilno društvo priredi 25. t. m. veliko tombolo, ki bo na dobitkih izredno bogata, saj bo imela osem glavnih tombol. Prireditelj bo pa tudi nad vse pestra in ne bo manjkalo niti naših priznanih prlekkih hajdinskih krapev in gibanj. Čisti dobiček je namenjen a nabavo nove motorne brizgalne. Mislimo, da ne bo nobene hiše v okolici, ki ne bi imela vsaj enega svojega člana na prireditvi.

SMARJETA PRI NOVEM MESTU. Kopaška sezona naših toplic se obrata v drugo polovico. Opažati je zadnje dni večji promet tujcev kakor v prvi sezoni. Prihajajo Zagrebčani, Ljubljantani, Dunajci, pa tudi sosedi Novomeščani ter drugi. Toplice s svojo prijetno naravno ogljikovo kislino pri 27 stopinjah R blagodejno vplivajo na revmatične s srčno hibo in nevralgije. — Prišli smo z gradbo Gasilnega doma, ki najbrže letos še ne bo dovršen. Les so večinoma podarili dobri okoličani.

DOBOVA. Od Sotle sem se je začela temeljito urejati cesta, tako da se po sredi močno nasiplje, s strani pa nakopije, vse skopano pa nameče v sredino na gramoz. Po zadnjem dežju se je cesta utrdila in se vsak pohvalno izraza nad novim načinom urejevanja. To delo je naenkrat prestalo. Zakaj neki? Za Sotlo se je končno napravila železna ograja na intervencijo župana g. Pintariča. Potrebna je neobhodno še škrapa za ograjo, kar sama ograja ne bo preprečila izpodkopavanja ceste. — Obela se izborna letina koruze. Manj pa je bilo pšenice, ker si kmetje ne preskrbuje zanesljivega semena. Sicer seme odбирajo na tržer

Kraljestvo mode

Današnja moda damskih čevljev

Se mi mnogo let teza, ko je bila moda čevljev mnogo bolj samostojna kakor je danes; se pravi: da je ostajala od istačasne mode obliko znatno bolj neodvisna. Tekom zadnjih sezon se je stanje popolnoma spremenilo. Boli in boli je postajati čevljevček dopolnilo celotne garderobe. Smotter je v toliko umestnejši, ker ni nikoli lepo, ako čevljevček izpada iz okvira in po svoji posebnosti vzbuja pozornost. Mnogo elegantnejša je obutev, ki se sklada z zadanim oblačilom ter po sorti kakor tudi po barvi ustvarja ono skladnost, ki je značilna za pravo eleganco.

Luksus v obutvi je še vedno velik. Dočim se je včasih dalo izhajati z enim samim parom za najrazličnejše prilike, so danes potrebne najrazličnejše tipe. Predvsem je tekom časa nastala silno velika razlika med pocenimi čevlji in salonskimi modeli. Dočim je pri prvih želena absolutna enostavnost, se opažajo pri luksuznih čevljih komplicirane izdelave, ki so vidne v kroju in kombinaciji materiala. Izbrira je čisto težavna, ker se med izobilih težko odloči za najpriljubljenejši.

»Eksotično« usnien je še vedno v modi. Krokodilja, kačja in druga taka roba je na glas. Posebnost nove mode pa je, da se vse te vrste lahko uporabljajo za strogo sportne faze, kakor tudi za fantazijske čevljevčke. V današnji modi obutev zatorej niso toliko značilne različne vrste usnia marveč način kroja, originalnost izdelka.

Večerni modeli so nalenostavnejši. Skoro nikjer ne opazite na nogah zares elegantne dame garniranih čevljevčkov, marveč dosledno je enostavno »umose«, ki pa seveda barvno popolnoma harmonizirajo z večerno toaletto. Tu se namestijo usnia usteva svilu. Čevljevčki iz atlasta ali kitajskega krepa so itak tudi najpogostejši. Posebna novost pa so baržunasti čevljevčki, ki so že zdaj zelo priljubljeni. Učinkujejo prav diskretno, a morajo seveda v barvi biti popolnoma skladni z obliko. Izvrstni je kontrast takih čevljev z lahimi tančnimi oblekami. Promenadni čevlji so običajno izgotovljeni iz drobno luskinaste gaščaričnega usnia, globoko izrozanimi, neredko s sponko iz enobarvnega usnia (glej skico 2, zgoraj).

Ker se moda svetlih oblačil s temnimi svilenimi plašči še nadalje uveljavlja, se pojavljajo čevlji, ki porabljajo isto idejo. Srednja skica v spodnji vrsti predstavlja tako stvaritev, ki gotovo ni nezanimiva. Najdemo takšne modele v kombinaciji modnega s sivim ali bežem, bež z rdečim, črno s sivim posebno apartno še črno z belim in sivim.

POTENJE ROK, NOG itd.

zanesljivo odstrani »SUDOR«-mast
lekarne »Pri orlu«, Celje.

Hemri Falk:

Vrtljak

Bilo je 1. 1889. Albertu Sorbieru je bilo tedaj dvajset let; pripravljal se je baš na prvi državni izpit. Študirar je pravo. Vsako jutro se je vozil z avtobusom od postaje Saint Lazare—Place Saint-Michel, zakaj stanoval je daleč znanj v Rue de Rome pri svojih roditeljih. Bil je marljiv mladenič, malce sanjave naravi. Tri tedne je že opazoval mlado deklico, ki se je tudi vsako jutro peljala z avtobusom. Bila je vitka in plavalas in Albert se je kmalu zaljubil vanjo.

Nekega dne jo je Albert pozdravil in ona mu je s smehljajčim se obrazom vrnila pozdrav. Naslednje jutro jo je ogovoril. Kramljala sta o uradniških razmerah in o prometu z avtobusi.

Čez nekaj trenutkov sta govorila samo še o sebi... Ime ji je bilo Adela; bila je prodajalka v neki manjši trgovini. Stanovala je pri materi, a vendar je smela sama razpolagati s svojim pro-

Čevljevček za sport, potovanje in izlete je običajno rjavkast, ima komodno široko obliko, komaj vidno peto in debel podplat. Prva skica v spodnji vrsti kaže, da so taki modeli zelo primerni tudi za potovanje z ladjo.

Naravno potrebuješ poleg promenadnih in luksuznih modelov tudi par »vsakdanjih« čevljev, ki kljubujejo vsakemu štrapacu in bodo primerni tudi za jesenske deževne dni. Upoštevaj predvsem one oblike, ki posnemajo moško modo: rjava barva, luknjičaste proge, usnieni trakovi.

Volnene novosti za jesen

Na pragu nove sezone se že pripravljajo prihodni volneni modeli, ki nudijo mnogo novega v ornamentiki in izdelavi. Posebno

barve so letos zelo fine, mehke: zato ni čuda, da sportna in ulična moda ostaja zvesta plateninam. Naša mala skica predločuje dva nova, uvoščena vredna modela: bež-barvni žemper s pestrimi temno rožnatimi in vinski rdečimi krizantemami; izgotovljen v mehko konturirani tehniki zakrda; enobarvni ovratnik in svilena pentla sta edino primerno in apartno dopolnilo. Levo pa opažajo priljubljeni »krobl« pulver, ki s svojimi intarzijami v obliki in barvi padajočega listja učinkuje tako rekoč »senzacionalno«.

SPECIJALNI KIS za vlaganje sočilva
dobite v drogeriji KANC, Židovska ulica, 10077

stim časom. O polnoči je morala biti doma.

Pri Chateletu je izstopila in Albert jo je poprosil za sestanek. Drugi dan jo je čakal ob sedmih zvečer na vogalu Rue Rivoli in Sevastopolskega bulevarja. Vesela je prišla iz trgovine in stopila z njim v bližnje kavarno. Po večerji jo je peljal v gledališče in iz gledališča z izvoščkom domov. Med vožnjo jo je privikrat poljubil.

Albert se je do brezumnja zaljubil v malo prodajalko. A tistih 100 frankov, ki jih je vsak mesec prejel od roditeljev za svojo zabavo, mu je kmalu pošlo; začel je v dolgove in jel zanemarjati učenje. Živel je samo še za Adelo. Izprva je bila Adela ganjena po tolikšni požrtvovalnosti, kmalu pa se je temu privadila in se prevzela. Sčasoma se ji je celo zazdelo, da ji je vse to dolžan; in ker se je bala Albertove ljubosumnosti, je jela skrivaj sprejemati od nekega šestdesetletnika rento.

Njen strah je bil upravičen: nekega dne je sedela s svojim prijateljem v separatu kavarne Riche, ko je Albert, ki je bil nekaj zasumil, prišel za njo, vdrl v sobo in ves besen zakričal z glasom, ki se je lomil od obupa:

»Ti, ti! Ti, ki sem te oboževal, ti, ki si mi bila vse življenje, ti si čisto navadna kokota! Vse si mi vzela, vso ve-

Jesenska moda prinaša vzorčasta blaga

Ze več sezon smo opažali izključno nevzorčaste, enobarvne volnene tkanine, ne glede na to, ali so bile določene za prome-

nado ali štrpano obliko. Letos pripravljajo veliki modni saloni za jesen zopet stvaritve iz vzorčastih volnenih tkanin, a teh ne le za povsem sportna oblačila, marveč tudi za plašče, kostume in kratke oaletoje. Ki se bodo bržčas vzdržali tudi v jesenski modi. Vzorci so v barvi kakor v ornamentiki prav decentni: nikkake velike slikarje, marveč fini, diskretni učinek, ki bodo gotovo želi splošno priznanje.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. D. V. v S. Prihaja na glavi gotovo ni nastal, ker ste si dali briti glavo. Smatrat ga je kot z njim združeno izpadanje las kot motnjo v prehrani lasišča, verjetno na temelju vaše pljučne bolezni. Skrbite, da to dobro izlečite in da kaj storite za svojo slabokrvnost, na kateri trpite. Poskusite morda nekaj mesecev vsaj z Gersonovo dieto in jemljite še poleg vitaminov. Tudi vpsolani recept lahko še porabljate nadalje. Ali si pa dajte v lekarni napraviti mazilo (v konzistentni smetani) iz tako imenovanega žveplenega mleka in alkohola, kateremu je pridejanih par gramov glicerina. To brozgo treba pred uporabo vedno dobro pretresti, potem jo pa s primernim čopičem namazati na lasišče, kjer naj se posušijo in prisuši na kožo. Omet je treba vsak dan izpopolniti in ga domazati, kjer je odpal. — G. P. S. v B. (S.) Zamenjave so lahko mogoče. Mikroskopska diagnoza raznih vrst malarije nikakor ni lahka in zahteva prvovrstno izo-lanih strokovnjakov malarijologov. Celo tako solidnemu in slovitemu zavodu, kot je institut za tropične bolezni v Hamburgu, se je pripetilo, da se je zamenjalo v njem tropično malarijo z malarijo tridnevne nico in cepilo ljudi, zbog česar jih je na prvi 5 ali 6 umrlo. — G. M. T. v L. Da gostilne še dolgo ne ustrezajo higijenskim postulatam — vzlasti ne, če bi se obrat, shrambe, kleti itd. podvržlo rednemu in resnemu nadzorstvu in raziskavanju — je znana stvar. Da je v Turčiji še slabše, seveda ni nikak izgovor. Sicer se po potu lažite, vsak gost, ki zahteva red in snago, velja po vsem svetu za sitneža. Prav tako je pa tudi resnica, da samo sitneži in nezadovoljenci spravljajo svet naprej. »Za« dovoljen Kranjci bi še vedno s pošto »razjale«. — G. F. R. v S. o. D. Najbolj

Štediti z pleničkami?

„Ne tega mi pač ni treba več“ povdarja gospa Mica. „Dobro negovano dete, kakor je moja Majdica, dobiva vedno sveže perilo, za katero skrbi brez truda le

Schicht ov
RADION

Kozje mleko

Na Angleškem je umrl lord Porteman, eden izmed maloštevilnih lastnikov londonskega mesta. Njegovo zemljišče v obsegu skoro 2 kvadratnih kilometrov se razprostira severno od Oxfordstreeta do St. Johns-Wooda. Seveda je vse to že davno zazidano in je plačevalo že šesto pokolenje hišnih lastnikov letno najemnino. To bogastvo je nastalo slučajno. Pred 200 leti je moral piti bolni praded lorda Portemana kozje mleko. Kupil je za 2000 funtov kmetijo v londonski okoliici in tam redil koze. Zdaj je postal nekdanji pašnik veleumestno središče in je vreden kopico milijonov.

Prezidentove marelice

V zadnjem času so v Newyorku vneto kupovali »Hooverjeve marelice, pridelek kalifornijske farne g. »prezident«. Stori to to iz samega navdušenja do svojega državnega glavarja, kajti marelice so bile nesramno drage. Zdaj je razglasil Hoover po dnevniki, da ne prodaja marelj in da sploh nima farne. Vso stvar so izmislili neki podjetni vrtnarji, ki so spretno izkoristili prezidentovo priljubljenost.

Milijonarjeva žena

Tudi milijonarjeve soproge niso vedno srečne. Gospa Anastazija O'Keaf v Newyorku se bo zdaj ločila od svojega moža, ki ima 5 milijonov dolarjev letnih dohodkov. V svoji tožbi navaja, da ji nudi skopi mož samo 30 dolarjev mesečno ali 1 dolar dnevno za njene osebne izdatke. Nesrečna milijonarka mora nositi pred 20 leti naročen kožuh, ki je zdaj iz mode, deset let ni bila v gledališču in si ne more privoščiti niti kinematografa, kajti s 30 dolarji na mesec komaj lahko poplača najbolj potrebne stvari, ki jih ni treba niti naštevati.

Ljubitelji samote

Prošli mesec je stopil v pokoj čuvaj svetilnika na skali Hannet in ameriška vlada je bila v skrbeh, ali bo dobila namestnika. Čer Hannet se menda najbolj zapuščen kraj v Atlantiku. Velikanski valovi pljuskajo čez skalovje, in čuvaj se mora trdno oprijemati vrvi, ko pieza navzgor, da prižge luč. Trikrat na leto pripelje vladni parnik hrano in pošto in enkrat na leto pride na obisk zdravnik oz. nadzornik. Torej ne vidi čuvaj skoraj nobenega človeka. In vendar se je priglasi do sedaj 12 ljudi, ki bi radi dobili to službo!

95.000 umorov na leto

Ameriški minister za trgovino Lamont je predaval o žrtvah cestnega prometa. Letno zahtevajo vlaki in predvsem avtomobili v Zedinjenih državah 95.000 življenj. Razen tega utrpi vsako leto do 10 milijonov ljudi težje osebne ali gnotne poškodbe radi neprevidne vožnje. Policijske globe prav nič ne za- ležejo. »Če ne postanejo vozači sami previdnejši, ne bo niti vlada zavezila te poplave. Niti srednjeveška kuga ne bi mogla tako stalno zahtevati toliko življenj!«

Krasne tlakove

(mozaične plošče) izdeluje

I. Gostinčar, cementarna
p. Dol pri Ljubljani. 1097

Ustvarjalna delavnica

zem!

»To ni nič drugega kakor spoznanje. Ali vam smem ponuditi šampanjca, da se nekoliko opomorete?«

In sočutno je natočil ubogemu Albertu čašo, ki jo je le-ta z globokim vzdihom izpraznil.

Leta 1928. je bilo Maximu Leclercu dvajset let. Pripravljal se je na prvi pravniški izpit. Na univerzo se je vsako jutro vozil s podzemsko železnico s Place des Ternes. Tri dni po vrsti je srečal na postaji Villiers zalo plavalosko, ki mu je izredno ugajala. Četrto jutro jo je nagovoril in ona se mu je nasmešnila. Ime ji je bilo Nanou; bila je manekinka v velikem krojaškem ateljeju. Stanovala je pri materi, drugače pa je bila zelo svobodna. Izstopila je v Caumartinu. Maxime jo je prosil za sestanek; zgovoril se je za tisti večer na vogalu bulvarja in ulice Daunou. Večerja sta v nekem baru na Champs Elysées, kjer ji je Maxime pokazal Chevalierja in Mistinguettovo. Ostali del večera sta prebila na Montparnassu, potem pa sta šla skupaj domov.

Študent se je blazno zaljubil v Nanou. Toda tistih tisoč frankov, ki jih je imel od doma za take majhne zabave, je z Nanou potrosil v nekaj dneh. Jel je lesti v dolgove, zanemarljiv je študij in živel samo še za Nanou. Mlado žensko je nje-

gova darežljivost najprvo ganila, pomalem pa se je nanjo navadila; jela jo je smatrati za njegovo dolžnost in skrivoma — zakaj bal se je, da ne bi Maxime postal ljubosumen — je jela sprejemati od nekega šestdesetletnika rento.

Pokazalo se je, da je bil njen strah upravičen. Nekega večera, ko je s prijateljem večerjala v rezerviranem salonu, je planil v sobo Maxime in zakričal ves blazen od besnosti in bolečine:

»Ti, ti! Ti, ki sem te oboževal, ti, ki si mi bila vse življenje, ti si čisto navadna kokota! Ah, to je strašno, ostane mi le še smrt!«

Segel je v žep, kjer je imel browning, da bi ustrelil Nanou. Stari gospod ga je zadržal. In medtem ko je Nanou vsa v strahu zbežala, je potegnil dijak, ki je bil čisto brez volje, k sebi na divan.

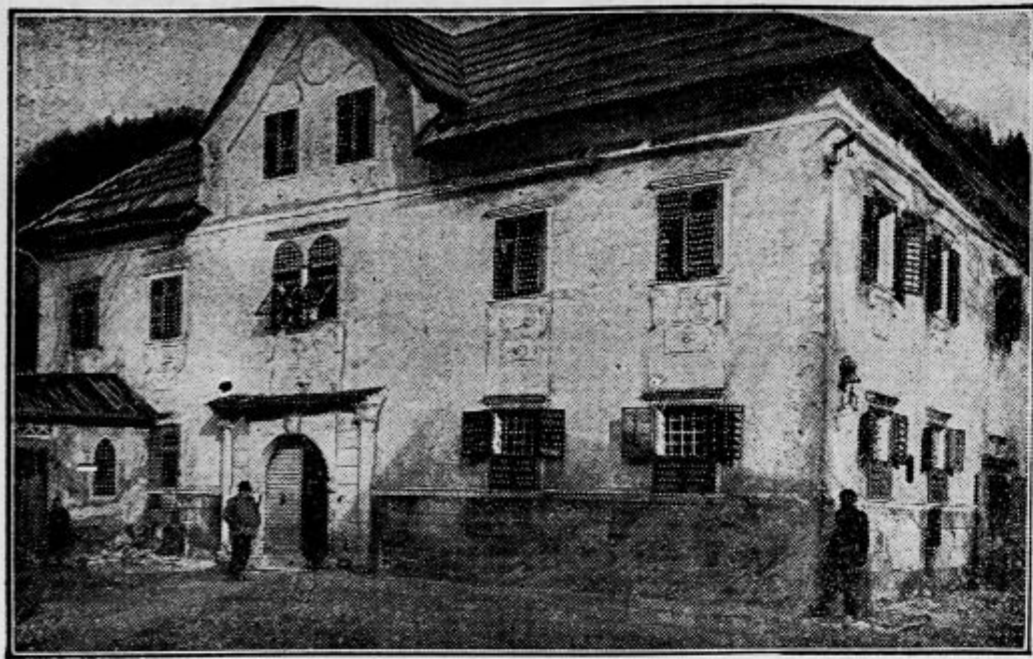
»Dragi prijatelj, mar ste zblazneli? Kaj naj bo takšno dekletce v življenju moza?«

»Ali niste bili vi nikoli mladi, ali niste nikoli ljubili?«

»Morda pač.« je rekel stari gospod. »A vse to je tako majhne važnosti. Pri-sežem vam, komaj da se še spominjam teh stvari. Kadar vam bo hudo, pridite k meni; pomenila se bova o tem in dal vam bom kak dober nauk. Evo mojega naslova.«

Mehanično je Maxime vzel posetnico in prečital: Albert Sorbier.

Kamna gorica

Najstarejša kamnogiška hiša, ki jo najdemo že v Valvasorju

Malo krajev je na Gorenjskem, ki bi imeli tako lepe izlete kakor baš Kamna gorica. Okoli vasi sami bukovi in smrekovi gozdovi, kjer so vpelane zložne gozdne poti, vodeče deloma po pobočjih, prehajajoče v mirne planinske doline. Prijetna je pot v dobro uro oddaljeno Radovljico. Lahko greš pa nato preko Lammovega in po serpentinah v savsko dolino ali pa čez Gornjo Lipnico mimo razvaline »Pustega grada«, kjer so nekoč gospodovali mogotci celjani. Kdor je hodil tod v lepem, jasnem dnevu in gledal prekrasno gorenjsko panoramo, bo priznal, da so imeli stari vitezji dober okus, ko so si gradili baš tukaj svoje gnezdo. Pred teboj leži očarljiva slika, na kateri vidiš zbranih večino gorenjskih krasot in sicer od Kamniških planin do Triglava, od modre Save preko pisane gorenjskega polja, preko zelenih gozdov in gorskih svin, do visoko ležečih planinskih koč vrh Stola in Golice.

Podobna slika se ti nudi na poti preko Dobrave v Otoče, kamor Kamnogiščani navadno hodijo na železniško postajo. V Kamni gorici je sedaj kupila bolniška blagajna ljubljanskih mestnih nameščencev veliko hišo, nekdanje posestvo kamnogiškega dobrotnika Antona Thomana. Uporabljali jo bodo kot počitniški dom. V hiši in krasnem obsebnem vrtu bodo imeli prijetno bivališče, v okolici za krasno izlete. Posebno priporočljiv jim je sprehod v dobre pol ure oddaljeno gorsko dolino Vrčice, kjer teče poletni sorazmerno našim drugim studencem gorah. Potoček, kjer so primerni tolmuni za kopanje. Vrčica pa ima še drugo posebnost in oddaljeno njeno ime: V Vrčici sta dva zdravila železna vrelca, nazvana »čista studenca«. To vodo cenijo Kamnogiščani kot posebno zdravilo. Kdor si hoče ogledati še druge prirodne krasote, mora od mineralnih vrelcev pol ure dalje v gorsko sotesko skanalne »Tajfe«, kjer posebno po deževnih dneh narastli potoček tvori lep bobneči slap. Pod mahom obrastlimi stenami raste v polnih mesecih žareče cvetoči rododendron. Lažje trgaš krasno planinsko cvetje v kamnogiški okolici, če greš v Kovnico, napačno nazvano Kolnico. V gorski kotlini, kjer prebivajo v veliki podzemeljski jami sredi pečin rojenice, bele in črne žene, so proda pod stenami v mesecu juliju pokrita z rdečim rododendrom in raznim drugim pestrim cvetjem.

Kamnogiški letoviščarji bodo lahko prihajali tudi planinske izlete v Jelovico in preko nje na dobrih pet ur oddaljeni Ratitovec, ali pa v nasprotni smeri čez Jelovico v Bohinj. Kdor si bo pa žel za spremembo posebnega, živahnega družabnega življenja, jo bo mahnil čez Lancovo in Ribno na Bled, ki je od Kamne gorice oddaljen komaj dve uri hoda.

Kamnogiška industrija

V »Vic. d. Arhiva« čitamo pritožbo iz l. 1595., ko se kamnogiški fužinarji pritožujejo nad pritožbo iz Velesevega da jim ne pusti kopati rude v »Stefanji gori« kljub temu, da so pooblašeni od višjega rudarskega sodnika Hauera. V pritožbi poudarjajo, da rabijo rudo za svoje, že nad 400 let stare fužine, ker jo doma primanjkuje. Torej l. 1595. so bile stare kamnogiške fužine 400 let.

V bližini Kamne gorice, ki jo lahko prištevamo med najstarejše naselbine na slovenskih tleh, pa najdemo težko žilno slovo polno železa, ostanke slabih rimskih topilnic. To priča, da so v omenjeni okolici že davno kopali železno rudo. Imena Kamnogiščanov pojasnjujejo, da so prihajali rudarji in kovači iz Beneške v naš kraj.

Langus, Spendali, Varen, nekoč Barelli, Gasperini, Zvani prvotno Giovan, Kapusi, ki so se prvotno zvali baš Caposi in so razni drugi, vsi ki so potomci Benečanov, ki so prvotno rudo najbrže izvažali, kasneje pa so stalno naselili. Kopali so po večini tako zvani bobovec, ki je bil kar nasut med apnenecem, ki tvori poglavito formacijo kamnogiške okolice. V stalno naselitev jih je izžabil primerni potoček, ki so ga kaj lahko obvladali s takratnimi, še precej pomanjkljivimi tehničnimi pripomočki.

Potoček so stisnili v lesene zake in ta je gonil veliko leseno lopatasto kolo, kolo pa je dvigalo mehove, ki so pihali v ogenj, kjer so je belilo železo. Take zanimive, zelo primitivne kovačnice, nazvane vigenec, še danes obratujejo v Kamni gorici. V vigenecih so pred leti obdelovali železo, ki so ga nakopali v domači okolici, v okoljskih hribih. Nekatere rodinice so imele pravico, nekaj dni v mesecu topiti rudo v skupnem plavzu, za kar so plačale majhno odškodnino. Iz pridobljenega železa so v vigenecih kovali raznovrstno želeje, ki so

jih pa v prvih letih po večini prodajali v Italijo. Ko se je razvil železniški promet, je precej kamnogiških izdelkov pokupil Balkan. V davnih letih so želeje iz Kamne gorice tvorili preko Jamnika in Sorice proti Benečiji. Tudi iz te dobe imamo še prav zanimive ostanke. Še dandanes uporabljajo za prevažanje želejev stisnjene sodčke tako zvane bariglice, ki so bili prvotno tako izoblikovani za tovarjenje, da so se bolje prilagodili živali, ki jih je prenašala.

Kamnogiška železna industrija se je lepo razvila in v 17. stoletju dosegla svoj višek. Takrat so bili v Kamni gorici in njeni sosedni Kropi lepi časi. Fužinsko kladivo, nazvano »novec«, je skozi leta in leta udarjalo svoj prijetni bumkate, bumkate, ali kakor so mnogi hoteli slišati — goldinar, goldinar, goldinar. V tisti dobi se je v Kamni gorici pilo in pelo, jedlo gosposko in vse je bilo veselo. Prav takrat, ko je jelo primanjkovati v kamnogiški okolici rude in domače tehnične naprave niso več zadostovale, se je razvila nova tehnika po širnem svetu. Prišla je konkurenca, v poznejših letih celo iz Anglije, in izpodrinila naše domače železne izdelke. Kamnogiška železna industrija se je jedva obdržala. Obupni časi so prišli za Kamnogiščane okoli l. 1900, kar je bilo povod, da so Kamnogiščani združeni s Kroparji l. 1904 ustanovili skupno »drugo«, v kateri je udeleženi večina naših železarjev. S tem je bilo našim ljudem precej pomagano, posebno še zato, ker so stare obrate precej modernizirali. Nabavili so več strojev, ali žal imajo od teh večji dobrobit v socialnih vprašanjih bolj praktični Kroparji kakor lahkoverni Kamnogiščani, ki si danes kakor pred petsto in še več leti dvigajo težka kladiva s močnimi rokami od zore do mraka, kakor je krasno to opeval naš pevski mojster Oton Zupančič.

Kamnogiščani.

Kakor omenjeno, so bili prvi naseljenci Benečani. Toda že l. 1550. pri razglasitvi rudarskega zakona, zveemo, da je moral priti k gorenjskim rudarjem tudi močan domači pritok in sicer zelo samozvestnih ljudi. Kamnogiščani so bili, ki so zahtevali od oblasti, da jim rudarski zakon razglasi v njihovi materinski in slovenski. Oni niso bili zadovoljni, da se jim zakon kratko malo prečita, kakor je bila takrat pač navada tuje gospode, hoteli so zakon tudi razumeti.

Da so med rudarje in fužinarje prihajali tudi slovenski okoličani, je bilo gotovo povod precejšnje blagostanje, poglavito pa svoboda, ki so jo uživali vsi, ki so bili v zvezi z industrijo. Svoboda in posebne pravice so imeli tudi ogljarji, ki so žgali oglje za plavze, fužine in vigence.

Ponos in ljubezen do domačega jezika pa Kamnogiščani in Kamnogiščanke po-

Staro kovaško kolo pred vigencom

kažejo tudi še pri drugih prilikah. Tako je povedal slovenski mecen Ziga Zois, da ga je slovensčina učila njegova mati Johana Kapusova iz Kamne gorice.

Socialne razmere v Kamni gorici so bile že v davnih dneh precej drugačne kakor po drugih industrijskih krajih. Dočim so bili gospodarji Jesenice, Javornika, kasneje tudi Bohinjske Posameznice bogataši, je bilo v Kamni gorici neke vrste zadružništvo med delodajalci, ki so imeli svoje deleže pri plavzu in fužini. Ti industrijalci, ki so navadno svoje izdelke sami prodajali, so

imeli nasete pomočnike, ki so vedno uživali popolno svobodo in bili tudi prosti vojašine. Stari Kamnogiščani, kakor priča več dogodivščin, so bili precej navihani in se absolutno niso brigali za prepire in boje, ki so se vršili v njihovi okolici.

Ko so se borili Celjani in Habsburžani v okolici Radovljice in pod dobre 3 km oddaljenim Pustim gradom, so Kamnogiščani mirno kovali. Prav tako je bilo v času protestantizma, ki je objel pol ure od Kamne gorice oddaljeno Kropo in v drugi smeri ležečo Radovljico. O Kamnogiščanih pa nikjer ne čitamo, da bi bili posegali v verske prepire. Ostala imena Kamnogiščanov prihajajo deloma od industrijskih priimkov. Tako n. pr. Pogacarji in Pogacniki, ki jih je skoraj največ v Kamni gorici. Pogacnika so imenovali delavca, ki je opravljal važno delo in razbil pod plavžem zid, da je pritekel raztopljeno železo, nazvano pogaca. Pogacar pa je razdelil železno pogaco.

Kamnogiščani živijo složno življenje. Posebno praznični obredi, od katerih se jih je nekaj obdržalo še do danes, so izredno prijateljski. V obredih kakor v lepih starih pravljicah je izražena romantična duša. Nekaj obredov in pravljic je domačega izvora, nekaj pa so jih prinesli tuji rudarji, ali pa domačini, ki so se vračali iz tujine.

Kako zelo ljubijo Kamnogiščani svoj rodni kraj, vidimo ob praznikih. Mnogi, ki so morali v svet s trebuhom za kruhom, prihajajo o Božiču in Veliki noči v domačo vas in se spominjajo s svojimi prijatelji lepih dni, ki so jih užili na domačih tratah.

Kamnogiščani so že od davnih let pošiljali več svojih sinov v šole, v mesto in nekateri so postali ugledni možje. V sedemnajstem stoletju najdemo v raznih važnih državnih službah Kapuse, v poznejših letih pa igrajo važno vlogo Tho-

Najbolj varna naložba denarja.

Telefon 2420.

Rač. poš. hran.

Ljubljana št. 10.680.

Kranjska hranilnica

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in nudi najugodnejše obrestovanje.

Dovoljuje kreditne proti vknjižbi na prvem mestu v tekočem računu in proti amortizaciji, daje menična posojila, izdaja garancije, izvršuje vse kontokorentne posle.

Za vloge jamči Ljubljanska oblast z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

10.004

mani. Odkod so prišli Thomani, ni točno ugotovljeno. Obstaja mnenje, da so bili tudi Benečani in sicer Tomaži. Ime Thomas so zamenjali za Thoman. Najbolj znan je bil od Thomanov dr. Lovro, poznan kot politik in pesnik. Važno mesto v slovenski družini je zavzemal njegov sed, Prešernov prijatelj Matevž Langus, katerega sorodniki so še danes v Kamni gorici in imajo tudi shranjenih več Langusovih slik. Ponos Kamnogiščanov pa je gotovo tudi naš narodni borilec, sobojnik našega prvega kralja Petra Osvoboditelja, Aleksander Toman. Prezgodaj je umrl znameniti prirodoslovec dr. Fran Megušar, čigar zibelka je tekla v Kamni gorici. Kamnogiški rojak je bil tudi dr. Lovro Pogacnik.

do ribnikov, je opazil zadnji nosač, da se v zaboji nekaj premika. Vsa prestrašena sta postavila breme na tla ter se glasno posvetovala. Zedinila sta se, da bo najbolje, ako vržeta zaboj v globoki ribnik, v samostanu se pa izgovorita, da so ju napadli roparji ter jima vzeli zaboj. Sedaj pa se zaslji iz zaboja nežni glas: Le nosita naprej! (Da je pri ondodnih kartuzijancih nekaj časa zdrknila morala na ničlo, to sta priznala celo škof Slomšek in pok. dr. Fr. Lampe v D. in Sv.).

Iz Konjic na vrh Pohorja je za en dan precej naporna tura, posebno za tistega, ki nad Lokanjo, kjer je konec 16 km dolge ceste, zgreši markacijo, kakor se je pripetilo nama. Skoraj dve uri sva tavela po močvirnih gozdovih. Parkrat sva prišla na izhodne poti, ki pa so se vselej končale pri zapuščenih oglarskih kopah ali pa pri potočkih, kamor hodijo ogljarji po vodo. Seve sva se zelo razveselila, ko sva zagledala sredi gozdov domačijo logarja Rožiča z lično lovsko hišo. Od tam je dobro markirana pot do nove planinske kočice na Pesku. Dom je postavila agila podružnica SPD v Konjicah. Slovesna otvoritev bo 15. t. m. Dasi dom še ni bil gotov, vendar sta nama ljubeznjiva oskrbnik in ženka priskrbeli dovolj udobno prenočišče. Se bolj prijetno iznenadeni sva bila jutraj, ko sta naju navdušeni članici konjske podružnice, gđc. učiteljici S. in J. povabilji k čaju z razno sladko opremo.

Po obisku Rogle, Planinke in Jezerskega vrha sva hodila po udobno nadelani lovski stezi v Ribnico. Med Jospidolom in Ribnico nama je prijazna najemnica postregla s kislim mlekom na pragu gospodarskega poslopja, nakar sva si spokojno prižgala pipo. Med kajenjem pa zapazim na steni tablico (relikvija bivšega nemškega vladarja pl. G.). »Jede feuergefahrliche Handlung strengstens verboten«. Opozoril sem prijatelja na svarilo, a on je malomarno skomignil: »Saj ni treba, da bi zgrda nemško.«

Ko sva četrti dan lezla po Šturmovi grabi proti Sv. Duhu na Ostem vrhu, so naju na ozki cesti srečali »žalji« (tipična pohorska vprega za vlečenje hlodov v dolino. Voz ima le dve sprednji kolesi, naložena debela pa se vlečejo po tleh). Počakal sem na robu ceste, da odide tovor mimo (Joža je pred menoj srečno prišel mimo), toda haš tik mene se je stranski hodec odbil od kamna ter me brnil, da sem zletel v znak kakih 5 m globoko. Srečno naključje, da sem padel v gosto robidovje in koprive brez zlih posledic.

V mraku sva prišla do Sv. Urbana nad Mariborom. Celu uro so zvonovi turbojno peli. Na mrtvaškem odru je ležal stari mežnar, ki so ga poznali vsi obiskovalci te lepe razgledne točke. Mož je bil vse svoje življenje vnet častilec domačega patrona, vinskega zaščitnika. Drugo jutro sva ga šla tudi midva pokropiti. Zapuščena vdova je neotolajljivo plakala, a stari sosed jo je tolažil: »Kaj se čmeriš, misliš, da ti ne boš umrla? Pa še kmalu! Stara si dovolj.«

Sedmi dan sva prišla preko Slov. gor v Radensko Slatino. Zaprašen in od solnca ožgana naju je kopalskega gospoda nekam postrani gledala, ker tam niso vajeni turistov. Ženska, ki naju je peljala v mineralno kopel III. klase, je pred odhodom reko vprašala: »Ali pa bosta znala cevi zapreti?« Jože: »Saj sva »šlosarja!« To je dobro ženo pomirilo, da je pristavila: »No, potem pa želi!« — J. A. Bube.

Serravallo

Zeleznoto Chino-vina povzroča izvrsten tek, pojeju žveca, popravlja kri ter se rekonvalescentom in slabokrvnim od zdravniških avtoritet zelo priporoča. **Izborni okus.** Čez 10.000 zdravniških priznanj. Dobl se po vseh lekarnah. 2235

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Salonit

cementno azbestni škrlit je za pokrivanje zgradb najboljši material.

Avanture dveh ljubljanskih turistov

Prijatelj Joža je bil vse leto izza lanske najine, proti koncu nekoliko ponesrečene počitniške ture, zelo navdušen za Pohorje. Treba je torej bilo letos zopet obiskati kraljestvo zelenega Jezernika. Dočim sva lani rezala Pohorje po dolgem od Maribora do Velike Kope, sva jo letos mahnito počez iz Cella čez Konjsko goro, iz Konjic čez Oplotnico na vrh Pohorja, iz Vuhreda čez Kozjak do Sv. Urbana nad Mariborom, iz Pesniške doline po grebenih Slov. gor do Mure, čez Gomilo in Kog k Dravi pri Središču.

Ne mislim naštevati lepših razglednih točk, zgodovinskih znamenitosti, šeg in navad prebivalstva. Vse to lahko berete v Badirovih vodnikih »Pohorje«, »Kozjakovo pohorje«, kakor tudi v raznih drugih topografskih. Navesti hočem le nekatere doživljaje iz najinega devetdnevnega potepništva.

Tam nekje za Dramljami sva počivala v samotni gostilni ter pila vino, »karkršnega je Bog dal«. Pri odhodu sva vprašala gostilničarja za bližnjico k razvalinam Žičkega samostana. Mož je sedel v sobi pri peči, zato se zunaj ni mogel brž orijentirati, kje je desna in leva. Že je hotel stopiti nazaj v sobo, da najde orientacijo, a je raj

svetoval: »Hodita kar naprej, a ko prideta do kapelice, ki se imi blagoslova, jo mahnito navzgor!«

Pred razvalinami Žičkega samostana sva počivala pri »kravji oštariji«. Mimo sta prišla dva fantička, ki sta nosila duhteče maline v Konjice. Joža vpraša za ceno. Ker sta zahtevala 6 Din za liter, je z vso resnobno pripomnil: Toliko denarja sploh nimava, ker sva pravkar ušla iz celjskih arestov! Fantiča sta naju prestrašena pogledala, nato pa odhitela čez goro. Pozneje mi je prišla mučna misel, da naju lahko onostran gore pričakajo konjski orožniki, ako jim pride do ušes, kako nevarna lopova se bližata trgu.

Znamenitosti samostanskih ostankov sva si temeljito ogledala, tudi še vidne nasipe velikih samostanskih ribnikov proti Špitaliču. Tam nama je neki šaljivi domačin pripovedal sledeče (za resničnost ne jamčim, morda je vse skupaj hudomušno obrekovanje): »Ko so naši pradedje še tlačanji menihom, je prišel nekoč poslat dva močna kmeta v Studenico, da prineseta iz ondodnega ženskega samostana velik zaboj. Prior jima je zabilil, naj nosita previdno, da se kaj v zaboj ne razbije. Ko sta prispela

Kravlja kupčija

(Prosto po Mariji Hamsunovi.)
Daleč gori v dolini štiri kmetija, ki ji pravijo Dolgi grund, Prav za prav bi ji bilo tudi lahko ime Kratki grund, zakaj kmetija je čisto majhna. Tamkajšnji domačini imajo štiri krave, ki jih imenujejo Sivko, Rjavko, Lisako in Rdečko. In potem imajo štiri otroke z imeni Jernejček, Mihec, Minka in Metka; vsak izmed otrok ima eno izmed krav.

Dečka sta najstarejša; Jernejčku je deset, Mihcu pa osem let.

In Sivka je najstarejša in najimenojše izmed krav. Že od začetka je bila Jernejčkova krava. Rjavka nima gro in zato ni prida za boj, drugače je pa vrla kravica. Ona je bila Mihčeva.

Dečka sta bila velika kupca. Mešetarila in kupčevala sta z vsem, kar sta imela, in nekega dne je Jernejček zamenjal Sivko za Rjavko; to se ve, da je dobil še neko drugo dragocenost po vrhu. Čez čas sta preklcala kupčijo; Mihec je spet dobil Rjavko in primeren dodatek. Ali je bilo zdaj konec tega? Nikakor ne, kravi sta pri vsaki priliki romali od enega lastnika k drugemu, tako da ni razen dečkov samih prav za prav nihče vedel, kateri ima ob kakem času Sivko in kateri Rjavko. Liska in Rdečka pa sta bili v trdnih rokah in nikoli ju ni nihče ne prodal ne kupoval; o, bili sta v krepkih majhnih ročicah, ki niso ničesar izustile. Vsak večer, kadar je mati molzla krave, sta sedeli Minka in Metka vsaka na svojem zabojčku in držali vsaka svojo kravo za rep, da ne bi žival udarila matere po obrazu.

Tisto leto je bilo treba dolgo čakati pomladi; zakaj neki? Dečka sta bila zelo nejevoljna, zakaj letos je bilo Jernejčku in Mihcu prvič iti na planino za pastirja.

Tega sta se strašno veselila. Posel je bil sicer poln odgovornosti, a bil je vendarle tudi delo, s katerim si mogel zaslužiti veliko denarja. Mala kmetija Dolgi grund je imela namreč veliko in dobro planino. Bila je sicer daleč v gorah, toda ljudje so poleteli z vseh strani gonili svoje krave in koze na pašo. In če je potem prišla jesen in so plačevali planšarino, ni bilo med njimi nobenega, ki ne bi bil še posebej stisnil pastirškom kakih denarcev. Cerkovnik je bil dal lanskim pastirkom celo krono. A te cerkovnikove krave je bilo res prebito težko pasti.

Da, dečka sta letos s hrepenenjem pričakovala pomladi. Pratika je bila res za nič. »Mali traven!« se je zmrdoval Jernejček. »Kje pa je trava?« In ko so bili v maju, v mesecu cvetja, je bilo še vedno tako, v gozdu je ležal sneg in travniki so bili še vsi sivi in žolti od vele lanske trave.

Toda nekega dne je vendar prišla pomlad.

Solnce je tako toplo sijalo. Rjava, s katranom pobarvana stena skednja je bila čisto mlačna, če si položil roko nanjo, in velike svetle muhe so se sedle po njej in se zeleno svetlikale na solncu.

In mali deklici sta se jeli mahoma strašno vneto ukvarjati s tem, da sta tu, na prisolnčni strani, skakali v »paradiž«. Čisto dobro se nista znali, zakaj lani, ko sta se učili, sta bili še tako majhni, da sta bili zdaj skoro že pozabili. Toda začrtali sta si bili v pesek nekaj štirikotnikov in sta marljivo skakali naprej in nazaj, zdaj s to nogo, zdaj z ono, in strašno veselo se jima je zdelo to skakanje v paradiž. Dečka pa sta igrala za gumb. V to je bilo treba mnogo gumbov. Jernejček je bil pameten, gledal je daleč naprej in si je bil nabral več ducatov gumbov, takih z dvema luknjicama in takih s štirimi. Mihec pa ni bil izmed tistih, ki si belijo glavo s premišljevanjem, kakšen bo jutrišnji dan. A kadar pride trenutek in je potreba gumbov, jih moraš pač nekako dobiti. Zato tudi mati zjutraj ni mogla najti niti enega gumba, ko je iztikala po svoji šivalni košarici in ga je tako nujno potrebovala. Zato so prav zdaj hlače tako ohlapno in čudno visele na Mihcu in zato je moral do nadaljnjega skriti naramnice na skednju: gumbi so bili porezani. »Krona! Može!« vpijeta in se od same vne me mečeta na trebuh, da vidita, kako je palo.

Sreča je čisto na Jernejčkovi strani: kmalu je začel Mihec vse gumbje iz šivalne košarice in tudi vse gumbje s svojih hlač. »Dvanajst mi jih moraš posoditi, vrnem ti jih kadar spet kaj dobim od tebe,« reče Mihec. Jernejčka nič ne mika, da bi že zdaj končal idro, zato posodi Mihcu dvanajst gumbov.

* Naša mična zgodba se godi na Norveškem. Tam traja zima, kakor v vseh severnih deželah, dalj časa nego pri nas.

Obenem pa vzame iz žepa drag in lep kos krede ter zapiše številko dvanajst na steno skednja. Prav za prav je po trata, da človek piše s kredo po hrupnem skednju, a Bog pomagaj, kaj lahko bi se zgodilo, da bi si Mihec po zneje umislil in rekel, da je vzel samo šest gumbov na posodo.

Malega Mihca še dalje preganja nesreča in Jernejček se da preprostiti, da zapiše na skednj še eno dvanajstko in potlej še desetko. »Ne,« reče naposled, »zdaj ti ne morem več posojati tako tja v en dan; odkod boš pa jemal, da boš vračal?« Na to ve Mihec dober odgovor: »Saj lahko porežem gumbje tudi s prazničnih hlač,« pravi. — »To je samo štiri in dvanajst gumbov!«

»Še dvanajst jih dobim, če porežem tudi gumbje z durc,« — »Ali si prismojen,« pravi Jernejček in ga občuduje, »z durc pa vendar ne moreš rezati gumbov!«

Pač, Mihec more. Čez nekaj trenutkov so porezani s prazničnih hlač vsi gumbi in kmalu nato ima Jernejček tudi te. Na srečo je Mihec tisti, ki ima zdaj Sivko. »Ali hočeš menjati z menoj za kravo?« vpraša. »Če jutri ali te dni izpušimo krave, bo med njimi seveda velik boj. Slo bo za to, katera bo močnejša!«

»Da,« pravi Jernejček in se zamisli. »Najbrže bo Sivka najhulša,« meni Mihec, »vso čredo bo zapeljala. Morda vzame Rjavko na roge in jo vrže čez potok, kaj meniš?«

»Da,« pravi Jernejček. In res je bilo tako. Sivka je bila vselej divja, ko so jih spomladi prvič izpustili, bo dila je, grebla s parklji po tleh, da je blato kar letelo okoli nje, in rjovela kakor bik. Ted j ni bilo nič kaj častno, če si bil lastnik katere izmed drugih, bolj klavnih živali.

»Kaj pa hočeš v nameček?« je vprašal Jernejček. — »Dva tucata,« je dejal Mihec, »Nato sta nekaj časa govorila o stvari sem in tja. Končno je Jernejček dobil Sivko, pridatek pa je bil znižal na poldrugi tucat. Toda čez nekaj minut je mali Mihec na glas prišutil v kuhinjo k materi. »Za Boga, kaj pa je?« je vzkliknila. — »Jernejček — »Kaj pa je z njim? Mar je pal v vodo?« je zavpila mati in že hotela skočiti pokoncu. Zdjaj, ko je bil čas povodnji, je živila v neprestanih skrbeh. »Ne, obral me je za vse, kar imam,« je zahteval Mihec. »Najprej me je očigledno iz gume iz šivalne košarice. — »Tako, tak ti si jih vzel?« je vprašala mati. — »Da, in nato za vse hlačne gumbje, kar sem jih le imel,« je zajočkal. »Zdjaj je dobil tudi še Sivko in jutri jih izpušimo, in Sivka bo vrgla Rjavko čez potok,« Mihec je bil ves obupan. »Mati oh, ali ne bi mogel dobiti medlasihtih gumbov, ki jih imate v predalniku, da si lahko kupim Sivko nazaj?« je moldeval, da se je materi kar srce tajalo.

Mislil je neke višnjeve, loščene gumbje. »Mar te je Bog res čisto zapustil?« je rekla mati. »Te lepe gumbje bosta kedaj podedovala po meni, to vendar veš,« — »Kdaj pa?« — »Kdaj?« — »Kadar bom umrla.«

Mihec je še bolj bridko zajokal: »To bo pa še tako dolgo trajalo, hu, hu, hu,« je zatulil.

A tedaj se je mati zasmejala. Nato je poiskala dolg rdeč svinčnik in dejala, naj pokaže Jernejčku na svinčnik pa bo gotovo voljan, da razveljavi kupčijo.

Tisti mah je Mihčev mrki, objokani obraz začel kakor majhno solnce in poslednji drhtljaji so se prelili v smeh. Urno je segel po novi svetli svinčnik, vtaknil ga za uho, silovito potegnil za hlače, ki so mu bile zdrknile že tako globoko, da je bilo strah pogledati, in skel skozi vrata.

Minuto ni trajalo, pa je bila Sivka spet njegova.

Jernejček na je tiho in resnobno odšel na vrh v čumnato, zavil rdeči svinčnik v tenek papir in ga položil k svojim drugim zakladom.

Vlakovodjev sin

»Otroci so časih junaki!« — tako trdi znameniti angleški pisatelj Bernard Shaw. Na te besede sem se spomnil, ko se je pripetilo sledeče:

Tik pred postajo Helsingfors se je zgodila železniška nesreča. Vlak je skočil iz tira in z vso močjo zadel v postajno poslopje. Kakor čudež se mi je zadelo, ko smo zvedeli, da ni bilo nikakih človeških žrtev. Malo je bilo težko ranjenih in nekateri potniki so odnesli le neznatne praske. Večina potnikov in železniškega osebja si je rešilo življenje s tem, da so poskakali iz drevečega vlaka, ko so opazili, da je nesreča neizogibna.

Ivan Linnankorpi, vlakovodja, je pripovedoval o nesreči:

»Pri zadnji postaji pred Helsingforsom je bilo še vse v redu. Ko smo vozili po hribu navzdol, sem mahoma zapazil, da se je pokvarila zavora. Poizkušal sem vse mogoče, a nič ni pomagalo. Kurjač, ki je stal poleg mene, je trosil na tir pesek in kamenje, da bi zmanjšal brzino, a vlak je drevil z neizpremenjeno naglico naprej. Takoj

sem vedel, da je katastrofa neizbežna. Kurjač je v zadnjem trenutku, ko smo že vozili v postajo, skočil z vlaka. V naslednjem trenutku mi je šnilo po glavi: »Izgubljen sem!« Tedaj pa sem začutil strahovit sunek in vlak je obstal. Začuden sem pogledal okoli sebe. Bil sem živ, le roke so mi bile polite s krvjo.«

Hrabri vlakovodja, ki ni zapustil svojega mesta, čeprav je gledal smrti v obraz, ni bil edini junak na tej vožnji.

V tretjem vozu je sedel njegov sin, dvanajstletni Linnankorpi. Mali deček, ki je takoj zapazil, da se bliža strahovita nesreča, je začel kričati: »Skočite z voza! Rešite si življenje!« In res so začeli ljudje na njegovo povelje skakati iz dirajočega vlaka. Tako so si mnogi rešili življenje. Naposled ni bilo v vozu nobenega potnika več, le mali Linnankorpi je ostal na svojem sedežu. Vedel je, da tudi njegov oče ne bo zapustil svojega mesta, zakaj mnogokrat mu je pravil, da mornariški častniki in vlakovodje ne smejo misliti na svojo rešitev, če se zgodi nesreča. Tako sta se peljala obadva, oče na lokomotivi, sin komaj tri vozove od njega, smrti naproti.

Zgodilo se je kakor čudež: oče in sin sta ostala živa. In to je najlepše na vse stvari. Vlakovodja je bilo zmečkalo dva prsta, a dečka so potegnili težje poškodovanega izpod ruševin.

Vlakovodja Linnankorpi ima nekoga, na kogar je lahko ponosen!

Morski razbojnik in nasoljena čebula

Nekdaj je živel morski razbojnik, ki je imel zelo rad nasoljeno čebulo. Imel je je rajši ko vsako drugo jed na svetu.

Bil je sila grozovit in predrzen in vsakikrat, kadar se je odpravil na morsk razbojništvo, je moral dobiti novo posadko, zakaj s svojim moštvom je ravnal tako slabo, da vdrugič ni hotelo iti z njim.

Posadka se mu ni upala nikoli upreti, ker je imel pri sebi nabasane pištole in bi bil lahko postrelil pol tucata ljudi, preden bi bil kdo utegnil reči »beve«.

Ali nazadnje jo je skupil. To se je pa takole zgodilo:

Več mesecev je bil na širokem morju, kjer se je polastil nekaj ladij, naloženih z dragocenostmi in postal vse bolj in bolj okruten in zloben. Pretepal je izstradano moštvo in kdor ni do pičice izvršil njegovega ukaza, se preden ga je dobro izrekel, ga je kratkoma poslal po deski čez krov.

Njegova posadka je bila bolj in bolj ogorčena in naposled so mornariji sklenili, da mu napravijo konec. Ali silno so se bali njegovih pištol.

Nazadnje so zasnovali pravi načrt. Nasoljena čebula, katere je imel vedno veliko v zalogi, je bila pošla — vsa razen majhnega lonca, v katerem jo je kuhar skrivaj hranil zase za slučajno potrebo, zakaj tudi on je imel rad čebulo.

Nekoč ponoči je kuhar zdeval to čebulo na dno visokega steklenega vrča, ki je imel na vrhu odprtino, baš dovoli široko, da je človek lahko porinil skozi njo stisnjeno pest. Ko je morski razbojnik zagledal ta vrč na mizi, so se mu od veselja zaiskrile oči in se mu zopet zablistale od jeze. »Zakaj nisem dobil te čebule prej?« je besno zarohnel. »Vklene kuharja pri tej pričli!«

Vsa posadka se je mirno zbrala pri vratih in pričakovala.

Nato je pograbil razbojnik vilice in jel natikati čebulo.

Veselo je bil počenjati tako: mimo tega bi mu iztekel ves kis na krožnik, če bi bil nagnil vrč s čebulo postrani.

Žrl je in žrl in čebule je bilo čedalje manj. Nazadnje je moral potisniti desno naravnost v vrč in jo poriniti skozi njegovo grlo, da bi dosegel poslednjo čebulo.

Tedaj pa je dal mali mornarski učeneec, ki je kukal pri vratih v sobo, znamenje. Vsa posadka je planila v obednico in zvezala razbojniškega poglavarja.

Kakor vidite, ni mogel ta dovoli naglo iznutili roke iz vrča, da bi prijel za pištolo. Zamahnil je z vrčem po zraku in poizkusil tolči z njim, ali kis se mu je util po očeh, da ni mogel gledati.

Mornariji so ga stlačili v vrečo in ga vrgli v morje in tako je poginil.

Moštvo pa se je vrnilo z vsem! zakladom domov in vsi mornariji so bili bogati do konca svojega življenja.

Gustav Strniša:

Čmrlj

V mahu, neke v gozdu, so gnezdili čmrlji. Globoko je bilo njih gnezdo in pridno so nosili vanj sladko medico, za božično potico, da bi se z njo preživeli pozimi.

Najmlajši čmrlj je bil lepo marogast in rdeč. Vsi bratci so mu zavidali njegovo krasoto.

Ko so mladi čmrlji prvič zapustili svoje gnezdo in odleteli po gozdu, je najmlajši zbežal na zeleno livado, se radoval med šuščim žitom in občudoval pisane metulje ter rosne dragulje in pestrobavne cvetke, ki so ga prijazno vabile v svoj objem ter mu ponujale sladki med v svojih čašah.

Zelo razigran je postal čmrlj. Rajal je po poljani, pil medico ter zadovoljno brenčal in brundal.

Odslej je slednji dan obiskal poljano. Njegovi bratci so se sprehajali le ob parobku gozda in se mrki vračali domov, med tem ko je bil čmrlj vedno vesel in zadovoljen. Njegova strd je bila svetla kakor iz zlata in sladka kakor nobena druga, saj jo je dobival od poljskih cvetk, katerim je solnce slednji dan zalivalo s svojimi zlatimi žarki.

Čmrlj je postal starejši. Njegovi tovariši so si izvolili mlade družice ter se oženili. Zidali so si lastne domove in se ločili od doma.

Naš lepi znanec je pa ostal še vedno sam. Ko je enkrat brenčal po poljani, je zagledal lepega smaragdne hrošča, ki se je ves lesketal v solncu. Bila je zlata minica, ki je sedla na bilko in opazovala pisane čmrlja.

»Postani moja nevestica, popeljem te v svoj skriti grad, ki je brez oken in brez vrat,« je čmrlj zasnil svojo novo znancko.

»Kdo pa si ti?« ga je minica rado vedno vprašala.

»Jaz sem vitez čmrlj. V tistem gozdu prebivam. Resne smreke in mrki borovci so moji tihi stražniki, moj grad pa čepi v mehke mahu, kjer je vsega dovolj,« je razlagal čmrlj.

Zlata minica ga je še enkrat pogledala in odletela.

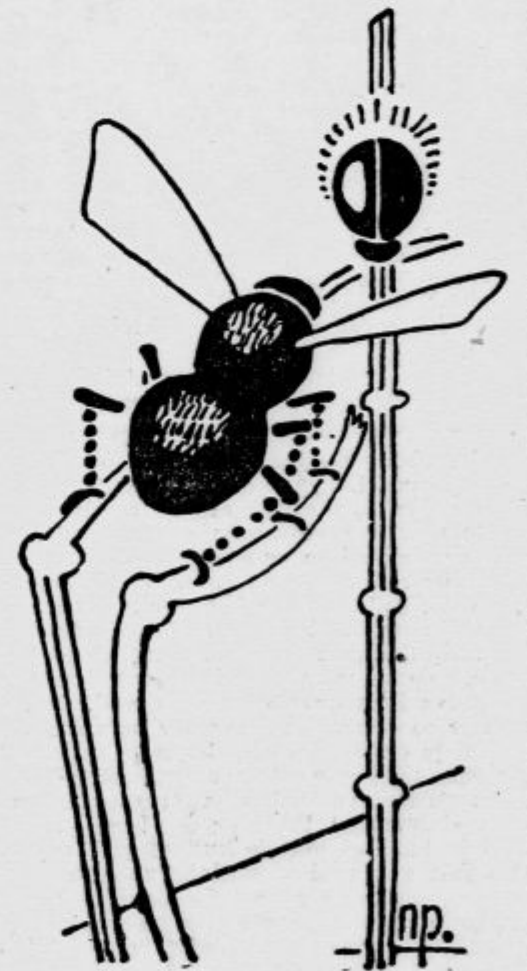
Čmrlj je zdaj vedno sanjal o prestolni minici. Ko jo je čez nekaj dni spet srečal na polju, se ji je takoj približal.

»Tako sem sama in zapuščena,« je tožila minica. »Umrli mi je mamica, zloben deček jo je s kamnom ubil. Ni kogar nimam na svetu.«

»Povabil sem te s seboj in te zasnubil. Gozdni vitez sem in držim besedo,« je dejal čmrlj.

»Pa pojdem s teboj,« se je odločila zlata minica in odhitela s čmrljem v gozd.

»Nevestico sem pripeljal, vsa je zlata in lepa. V zarjci se je skopala, zato je kakor smaragd,« je čmrlj razlagal svojim bratcem in razkazoval minici svoj grad.

Minica pa ni bila zadovoljna. Predaleč od polja je bil mrki gradiček in strah jo je bilo.

»Brez solneče toplote poginem, naj zaj moram,« je vzdihnila zlata žuželka. »Žarki so moji bratci, krilatci, ki me vedno obiskujejo in poljubujejo, brez njihove toplote ne morem živeti.«

Odletela je minica.

Pa se je čmrlj naselil na polju blizu miničinega doma. Dobra poljska miška mu je odstopila svojo luknjico in sezidala si je v zemlji nov gradiček. Kmalu se je naselila v njem njegova lepa nevestica, ki je imela zdaj dovolj solnce. Ko so šli otroci tisto leto na izlet po

polju, je prilezel iz zemlje rdeče prepasan čmrlj.

»To je čmrlj, ki je prilezel iz svojega gnezda, ki je tukaj v zemlji,« je učitelj razlagal deci.

Radovedni Blažek je počakal, da so odšli tovariši dalje, sam je pa odkopal gnezdo. Namestu čmrlja je našel lepo zlato žuželko, ki jo je nesel učitelju in ga vprašal, kako je prišla v čmrljevo gnezdo.

»To je čmrljeva nevestica, je dejal učitelj in povedal otrokom o rdeči pisani čmrlju. Tudi jaz sem bil tedaj otrok in sem bil med njimi ter si vse dobro zapomnil.

Franka Lavrenčičeva:

Naš Palček

Mali Palček, prvi vi hiši smeje se in nič ne sliši če ga kara dedek, mama — Palčka je porednost sama.

Na sprehod ga mama vodi, v parku skače vsepovsodi vriska, pleše in se smeje, žogo meče gor na veje.

Včeraj pa zašel je v travo tam postavljaj se na glavo, da bi videla ga Breda, ki pri mamici poseda.

»Le pogled, draga sestrična, kaj je telovadba mična! Če bi videl zdaj me dedek, kupil bi mi sladoledek!«

In lepo je stal na glavi med cveticami v travl. Paznik parka vse to gledal stopil k njemu in povedal:

»V nasadih in na trati mi ne smeš na glavi stati! Če boš pa še gazil travo, s pipcem ti odrežem glavo.«

K mamici je Palček zbežal in povedal, kako režal je nad njim možak postave: »Jaz mu že ne bom dal glave.«

Šale za male

Metka je vedela, da se ne sme približati krajem, kjer stoji napis »Pozor! Hud pes!«

Bila je velika zaspanka in najrajša bi bila ostala do obeda v postelji.

Takega jutra, ko jo pride spet mamica buditi, zagleda ob postelji napis: »Pozor! Hud pes!«

Mamica pokliče Metko, a ta ji ogorčeno zakliče: »Mamica, ali ne veš, da se ne smeš približati krajem, kjer stoji napis »Hud pes!«?«

Vinko: »Očka, naš učitelj pa ne zna nič zemljepisa. Pred tednom dni je trdil, da teče Sava skozi Zagreb, danes pa pravi, da teče skozi Sisak.«

Milica: »Oh, saj je pri nas v šoli prav tako. Naša učiteljica pa ne zna računati. Včeraj je rekla: 3 + 3 = 6, danes je pa trdila, da je 2 + 4 = 6. Kaj naj ji zdaj verjamem?«

Tonček vpraša Janezka: »Zakaj se ne prideš več igrat na dvorišče?«

Janezek: »Zato, ker ne utegnem. Dopoldne moram pušiti, popoldne mi je pa slabo!«

Naša Milena je pridno dekletce in tudi moliti že zna, samo »Oče naš« se ji ni zdel Bog zna kako ponoln, zato je nekega jutra jela moliti: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh in nekaj mesa za prigrizek!«

»Zakaj pa tako moliš, Milena?« jo vpraša mamica.

»Oh, mamica, kdo se ne bi naveličal samega kruha?« je pojasnila Milena.

Suho

arnikovo cvetje

kupujemo vsako množino.

Ponudbe in vzorec poslati takoj na Betka Žagar, Sunja, Hrvatsko

Kulturni pregled

Velika zbirka slovenskih narodnih pesmi

L. 1927. je slovenski Odbor za zbiranje narodnih pesmi po odloku iz Beograda izročil Etnografskemu muzeju v Ljubljani 12 tisoč slovenskih narodnih pesmi z melodijami in je prenehal delovati. Tako se je končalo pred dobrimi dvajsetimi leti započeto delo, ki je obrodilo krasne sadove. Če pristojemo še dve zasebni zbirki, lahko rečemo, da je zbranih 13.000 slovenskih narodnih pesmi z napevi.

Predsednik slovenskega delovnega odbora, profesor Karlove univerze v Pragi g. dr. M. Murko je objavil v najnovejšem »Etnologu« historični tega velikega in za našo duhovno zgodovino veljavnega dela. Njegova razprava »Velika zbirka slovenskih narodnih pesmi z melodijami« je izšla tudi kot samostojna knjiga. Učeni pisec obsežno opisuje začetek akcije za zbiranje narodnih pesmi v vseh avstrijskih deželah, njeno organizacijo in posebej še delovanje slovenskega odbora v Ljubljani. Objavlja zanimive podrobnosti, kako so delali naši nabirali in v kakšnem stanju je bila slovenska narodna pesem v letih, ko so jo sistematično nabirali. Akcija je začela ob pravem času; mnoge stare pesmi, ki so se peče pred 20 leti, dasi prav redko, znane le starijem pokolenju, so danes že popolnoma pozabljene. Sploh je narodna pesem povsod v agoniji, posebej pa še v naših že zelo civiliziranih krajih.

Odbor in nabiralec so izvršili veliko delo, vendar njihove naloge niso bile zaključene. Še bi bilo treba marsikaj zbrati; za pesmi tudi drugo narodno blago; pravilice, reke, uganke, kletve i. t. d. To ni material samo za filologe, marveč je v njem marsikaj dragocen ključ za umevanje preteklosti; iz njega se dajo izkonstruirati slike duhovnega življenja Slovencev v nekdanjih stoletjih, razni tuji vplivi i. t. d. Zato ni bilo prav, da se je moralo delo odbora ustaviti (iz finančnih razlogov, nemara tudi zaradi neumevanja), dasi bi se bilo moralo razširiti tudi na ostale pokrajine nove države. Civilizacija tudi nam naglo presnavlja svet starih pesmi, bajk in ljudske modrosti. (Spominjamo se lepe razprave, ki jo je napisal o tem g. dr. Murko v »Le Monde slave«, juni 1928 št. état actuel de la poésie populaire épique yougoslave).

Sedanjo veliko zbirko bo treba urediti in izdati. Ogromno delo, ki čaka bodočo Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Pomembne so naslednje besede dr. Murka:

»Mi še premo poznamo naše kulturno življenje v preteklosti in prej ali slej bodo nam dobro došli vsi proizvodi našega pesništva in glasbe, ki so se kakorkoli ohranili. Koreni našega narodnega pesništva iz 20. stoletja tičijo večkrat globoko v preteklih stoletjih, njegova lepota in visoka razvitost nista od večera in tudi ne izvirata samo iz »narodca«. Ljubljana ni imela zastojni italijanske opere pred nego Pariz, Societas Philharmonicaurum iz l. 1703 je nad sto let stariša nego Gesellschaft der Musikfreunde in Wien, o visoki stopnji petja v naših samostanih in cerkvah pa imamo tudi dovolj prič. Tako cerkveno in posvetno petje je prešlo kakor likovna umetnost in noše tudi mod »narodca«, ki si ga pa je po svoje prikrojil, iz svoje »narodne duše«, o kateri v tem smislu smemo govoriti.«

Spis g. prof. dr. Murka je lepo priznanje nabiralcem in dokaz, da hrani Etnografski muzej v Ljubljani veliko dragocenost, ki skriva še mnogo hvalčnega gradiva za marljivo raziskovalce in za one, ki bodo nekoč iz vseh podrobnih izsledkov ustvarjali sintezo. Dolžnost našega in mladih rodov je, da nadaljujejo to delo.

Trije srbski literarni naraščaji

V avgustovem zvezku »Letopisa Matice Srpske« je izšel članek znanega pisatelja Milana Kašanina o treh generacijah v »sodobni srbski literaturi«. Pisec je posrečeno orisal tipične strani treh rodov, ki se v marsikaterem oziru zelo razhajajo in med katerimi nastajajo kdaj pa kdaj osebni in načelni konflikti.

Najstarejša generacija, ki je še vedno aktivna, je vstopila v javno življenje v zadnjem desetletju 19. stoletja. Nje ne karakterizirajo toliko pesniki, novelisti in romani, ampak bolj znanstveniki in ideologi: vseučiliški profesorji in literarni kritiki. Oddikuje jih obsežno pozitivno znanje, ne omainja načelnost in duhovitost. Po večini so prišli iz uradniških in trgovskih krogov, odkoder so prinesli nekaj nagib h »gledanju z visokega.« Vsi so globoko zaverjavali v zapadno kulturo, ki se je njihovi mladosti videla edino mogoča. Cemovali pozitivno, zem sta jim potrdila Taine in Renan. V

nacionalnih zadevah so bili ves čas zelo rezervirani; svoj narod so smatrali za »ostal« in kmetski primitiven. Bili so obojevalci stila, okusa, podrobnosti, znanstvene temeljitosti; spontani izrazi domišljije in temperamenta jim niso bili prikladni. Bila je to vseskozi zapadnjaška, evropska generacija, ki se ni nič udeleževala historičnih gibanj, ki so preoblikovala srbski narod.

Tem kabinetnim literatom je sledil naraščaj, ki je vstopil v javno življenje kakih deset let pred vojno. Ti ljudje so prišli po večini iz kmetskih slojev. Prinesli so v literaturo fanatično vero v narodno ujedinjenje in v kulturni izraz rase. Bili so manj šolani in imajo manj znanja, toda njih spisi so bolj življenjski, očitujejo več globlinj, neposrednejših in osebnostnih občutij. V likovni umetnosti so nadomestili akademizem s svežim impresionizmom in z globokimi izrazi rasihih odlik, v kritiki geometrično estetiko z intuitivizmom Crocea in Bergsona. Čeprav so potekli iz raznih pokrajin, so delovali v lepi slogi, brez bojev za prvenstvo in primat. Ta generacija je bila z vojnami najbolj udarjena; zdaj se opaža v njih vrstah izčrpanost, prezgodnja starost.

Povojni naraščaj — tretji izmed današnjih — se je pojavil v popolnem kaosu kulturnih, književnih in gospodarskih stremiljenj. Ni mogel sprejeti ne ideologije »starih« niti ideologije predhodnikov. Bilo je treba iskati nova pota. Toda kje? Nekateri so našli svoje oporišče v idejah socialnih preratov, drugi v umevanju umetnosti kot najčistejšega osebnega duhovnega izraza, tretji v iskanju nacionalnega in rasnega razodetja. Mnogo so vplivali na ta rod glasovi o krizi zapadne kulture. To kulturno so mladi ljudje spoznali globlje in pristnejše nego prejšnji rodovi; najboljši predstavitelji povojnega naraščaja so se preverili, da ne kaže »sprenasatje ali »presajanje« zapadnjaških književnih idej in nazorov. Zato so začeli iskati narodovega duha in romati v narodno preteklost.

Dočim so prvi naraščaj vezale že mladostne vezi, predstavitelji predvojnega rodu pa ideja jugoslovenstva in narodnega ujedinjenja, je mlada generacija drugačnja. Iskanje na vseh koncih in krajih, neprestani idejni konflikti ji ne dajo miru in slege. »Danes se redko kdo domišlja, da mora učiti druge ali se bahati pred neukimi, ker ima vsak za se — ne v kabinetu in teoriji, marveč življenjsko in aktivno — reševati nešteta ekonomska, družabna, osebna in metafizična vprašanja.« Manj znanja, manj papirja in črnila, manj abstraktnih idej, zato pa več družabnega in osebnega dela in življenjskega čuta! To ni razneženo pokolenje, marveč generacija, ki si bo sama materialno in duhovno osvojila življenje.

Zanimivo bi bilo s podobno metodo preiskati tudi tri slovenske generacije.

„Srbski književni glasnik“ in „Letopis M. S.“

Zanimanje za Špance in njihovo kulturo, ki smo ga ondan ugotovili na tem mestu za Slovence, se opaža tudi med Srbi. »Srbski književni glasnik« z dne 1. t. m. je približil obširnejšo študijo o največjem sodobnem španskem mislecu Miguelu de Unamuna iz peresa Bogdana Radice. Pisec dostavlja po pregledu njegovega filozofskega in pripovedniškega dela tudi nekaj zanimivih osebnih impresij o avtorju melanholične španske izpovedi »Del sentimentu tragico de la vida«. Iz njegovih spisov je Radica preveč »Markiza od Lumbrije«, lepo in za Unamuna značilno povest.

Dalje je izšel v tej številki esej Isidore Sekulic »Jelsaveta i Esekse povodom znamenite Stracheyeve biografije o aneškiki kraljici Elizabeti. Znani etnograf Tih. R. Gjorgjević je zastopnik za razpravo »Položaj žene v našem narodu«. Ozira se na srbsko-hrvatsko ozemlje, kjer kaže žensko življenje še največ patriarhalnosti. Nadaljuje se obsežna razprava dr. Sime Markovića »Teorija relativiteta u svetlosti savremene filozofije«. Sime Marković je v filozofiji tako doma kot v fiziki in matematiki; znan je tudi kot marksistični dialektik. Njegova razprava o eni najvažnejših stvari našega časa je zelo zanimiva, ker kaže izobraženemu čitatelju — nestrokovnjaku sodobni boj med filozofijo in prirodoslovjem za dokončno spoznanje vesoljnih resnic. Izmed ostalih poučnih setavov omenjamo članek Dragutina P. Subotića o državni izobitni za uradnike v Veliki Britaniji. Redkokomu je znano, kaj vse zahteva ta država od svojih uradnikov. Pri nas bi se čudili, da se kandidat za administrativno službo stavi v filozofska, umetniška in literarna vprašanja.

Beletristika je zastopana v tej številki poleg še omenjene Unamunijave proze s

prvim delom dramske slike Ranka Mladenovića »Grivnac in z liriko Desanke Maksimović, Janka D. Tufegdžića, Ilije Mitrovića in (v prevodu N. Mirkovića) Huga von Hoffmannsthal, o katerem je napisal med beležkami nekaj toplih besed pesnik in eset Todor Manojlović.

V avgustovem zvezku »Letopisa Matice Srpske« piše na uvodnem mestu M. Kašanina o treh književnih naraščajih. K temu zanimivemu orisu življenjske generacije se ob priliki še vrnemo. Dr. Laza Sekulic primerjeva znano pesem Branka Radičevića »Kad mladitah umreć« z nekaterimi analogijami o francoski in nemški poeziji Brankovega časa. Natančna primerjajota študija, ki je zahtevala mnogo proučevanja in iskanka! Nadaljuje se Savičeva študija o Lazi Kostiću, dočim Dušan Vuksan objavlja nekatere nove podrobnosti k biografiji Vuke Karadžića. Daljši članek (iz peresa Luke Smolaka) je posvečen Knutu Hamsunu kot romansi-erju, dočim Evg. Spetkovski razpravlja o starem in novem spinozizmu. Dr. Jovan Iskruljev razvija obsežen načrt o organizaciji ljudskih vseučilišč v naši državi. Zamišlja si veliko centralizirano organizacijo, ki bi delovala po enotnem sistemu in ki bi lahko nudila mestnim ljudskim vseučiliščem denarna sredstva in razne pripomočke. Mestna ljudska vseučilišča bi snovala svoje podružnice na kmetih. Teoretično je načrt dr. Iskruljeva dober, praktično pa so bile dole v vseh podobnih organizacijah slabe izkušnje s centraliziranimi društvi, ker je centrala vedno razpolagala s preneznatno količino inicijativ, volje in energije. Bolj priporočljiva bi bila zveza že obstoječih ljudskih vseučilišč, ki bi dajala kar najširšo svobodo lokalni inicijativi in bi samo skrbela za sredstva, ki služijo skupnemu cilju. Vajnejša od centralizacije se nam zdi ekonomizacija vseh sil, ki delujejo v tem pravcu v naši državi (iznosovanje filmov, skopi-tičnih slik, zamenjava predavateljev in dr.), ki pa se ne da izvesti s sistemom poslednje centralizacije.

Izmed ostalih člankov poučnega značaja omenimo prispevek dr. Nikole Stojanovića »O zadaciima Bosne«, informacije o Slovaški Matiji, pregled slavističnih študij na Češkoslovaškem. Članek profesorja ljubljanske univerze Aleksandra Maklečeva »Borba za oplenjanje rase«, članek o pasivnosti Bosne in Hercegovine v prehrani prebivalstva in dr.

Beletristika je v tem zvezku po obsegu bolj skromna: novela Nike Bartulovića »Neznanac u Industrijskoj Banci« in lirika Sime Pandurovića, Gvida Tagliarile in Dušana Jerkovića.

Pregled dveh številčk najuglednejših srbskih revij pričuje, kako aktualne in mnogostanske so srbske revije! Morda njihov nivo ni vsledkar strogo literarni, morja goje v precejšnji meri »publicistične«, toda nikakor ne na škodo samemu sebi in nalogam, ki jih imajo naše revije v širši sloj. Posebej velja poudariti njihovo kulturno-vzgojno plat in pozornost, ki jo posvečajo domačim problemom in vprašanjem. Pri zornem pregledu pa ne pozabimo še tega, da se šteje avgust v tako zvano »sušno sezono«.

Predstavitelji moderne Francije

V zbirki drobnih kritičnih biografij, ki jih izdaja »Nouvelle Revue Critique«, so izšle študije o treh predstaviteljih sodobnega francoskega duha: Paulu Valéryju, Mauriceu Maeterlincku in Marcelu Proustu.

P. Valéryja je obdelal Pierre Guéguen. Označuje ga kot pesnika intelekta in ga devlje v isto vrsto z Dantajem in Balzacom. Določa Valéryjev odnos nasproti največjim filozofskim in umetnostnim pojavom: Pascalu, Lucreciju, Descartesu, Poeu in Baudelaireju. Modern pesnik je zapleten pojav. Pisec podrobno proučuje tudi arhitektoniko Valéryjeve poezije in sledi linijo njegovega notranjega razvoja od narcizma prvih poezij h kondenzirani kozmični filozofiji, od psihološkega aparata modernega mišljenja k antični enostavnosti, pota, ki jih hodi njegovo iskanje čiste poezije.

L. Le Sidaner piše o Maeterlincku. Posebno pozornost posveča njegovim novim spisom, ki izražajo nekaj prirodslovnofilozofski mysticism. Avtor »Zvijeljnja termitov« ni zatajil v sebi pesnika in dramatika; njegov slog očituje ritmično polnost in prožno melodičnost, ki mu omogoča, da silno sugestivno izraža svoje misli o tajnih prirode, o smrti, večnosti in bogu.

Jana Jacoba esej o Marcelu Proustu je spisan dokaj poljudno, vendar je ena najboljših karakteristik tega moderne

ga Balzaca. Vsebuje vse izsledke dosedanjih analitičnih in sintetičnih raziskovanj o Proustu (L. Pierre-Quint, B. Cremieux, R. Fernandez, E. R. Curtius i. dr.). Prousta označuje predvsem kot karakterizacijskega umetnika a la Stenhal, kot mojstra analitičnih raziskavanj človeških tipov in značajev. Pred Stendhalom pa ima to prednost, da se poslužuje vseh pripomočkov in teorij sodobne analitične psihologije.

Maeterlinck, Proust, Valéry — tri imena, ki karakterizirajo bistroumna stremiljenja modernega francoskega duha. Prvi tipa okoli zadnjih tajn življenja, drugi osvetluje terno globlin človeške duše, tretji pa izraža najvišji kozmičen vzgled naše notranjosti.

Vsa trojica je daleč od plitve materialistične miselnosti 19. stoletja. To je za ne-literata najvažnejša ugotovitev. Kazalo časa kaže nova obzorja.

Današnja italijanska omladina

Po francoski anketi o današnji omladini, čije rezultate smo zabeležili na tem mestu, so skušali tudi Italijani doznati mentaliteto in značaj svoje omladine. Odgovori so prišli po večini iz vrst vseučiliških profesorjev in uglednih kulturnih delavcev ter dajejo naslednjo zaključno sliko:

Razlika med predvojno in današnjo omladino je očitna. Današnja se manj ukvarja z abstraktnimi idejami, manj razpravlja, nima intelektualne radovednosti in nemira, ima manj volje do umetnosti, pa tudi manj pesimizma, esteticizma in skepse. Današnja omladina čista to, kar ji prinaša neposrednih koristi, ima bolj razvit realistični čut, cení banko, industrijo, trgovino, tehniko. Hitrejša in prostejša je pri odločevanju; ustvarja iz sebe, ne iz knjig. Ima tudi močan nacionalni ponos, vrhu tega posebno goji sport.

Italijanska omladina kaže tudi razloček med siromasnimi in bogatimi omladinici. Revni so bolj nagnjeni k duševnemu življenju, dočim bogati ne prenašajo disciplinirane študiranja.

Zaton ruske kulture?

V lepem članku, ki je izšel v »Letopisu Matice Srpske«, razpravlja Evgenij Spektrovski, priznani ruski znanstvenik in literat, o dvomih, ki so razširjeni o ruski kulturi. Mnoge stare predpostavke so novejši dogodki pregreli. Že Diderot je trdil, da so Rusi gnili, še preden dozore. Kant je odredel Rusom genialnost, Haumant je v knjigi »La culture Française en Russie« zatrdil, da so Francozi civilizirali Ruse in jih skušali postaviti na dve nogi, kakor da bi bili Rusi četveročrtni. Renan je pristavil, da je smrt Francoza moralen dogodek, smrt ruskega kozaka pa samo fizičen pojav. Kako šele so sodili o Rusih Nemci! Smatrali so jih za material, za nekaj etnični gnoj, ki naj služi tuji kulturi, pred vsem, kaj pa da, nemški. Zato je v teku svetovne vojne profesor Hoetzsche proglasil Rusijo za »lovišče kulturnih narodov«. Boljševiški »proletkuht« ni nimalo ovrgel teh predpostavk; narobe.

V prvih letih po revoluciji se je zdelo celo mnogim Rusom, da je ruska kultura samo delo preteklosti. Oskrunjena so bile skrove svetinje ruske nacionalnosti. Ledeni dihi III. internacionale je šel preko vsega velikega, kar je v boju zoper samodržavje in fevdalni sistem ustvaril samonikli ruski duh. Prelestni ruski jezik je bil pokvarjen in Majakovski je zapel: »Zvrgli smo čunje nacije.« Rusko ime se je v oficialnih nazivih izbrisalo. Nastala je težka, moreča tišina in Rusija je pomenila v očeh zapadnega sveta samo deželo terorja, grozot in revolucijske opojnosti.

Danes ni moči verovati v zaton ruske kulture. Kdo naj resno vzdržuje predpostavke, da ruske kulture ni, da je dozdnevna kultura, ki si je nadela rusko ime, zloji tuja obleka na barbarskem azijskem životu? Prvi dokaz ruske kulturne samoniklosti je sam jezik, saj je jezik — kakor pravi W. Humboldt — prava človeška domovina. Že Merimé je zapisal, da je »ruski jezik najboljši evropski narečje. Obdarjen je z divno kratkoto, tako da ena sama beseda veže nekaj idej, ki bi za ne bilo treba v drugem jeziku celih stavkov. Samo francoščina, oiačena z krščino in latinščino, more s pomočjo vseh severnih in južnih narečij in Rabelaisovega jezika dati pojem o taki gibčnosti in taki energiji. V tem jeziku je nastala književnost, čile svetovnega vpliva ne more nihče zanikati. Književnost je ozledalo narodne duše in sploh cele duhovne kulture. Socialna kultura ali civilizacija ima vendar le bolj tehničen nego načelen značaj. Zato je književnost glasna priča ruske kulture. Kantov očitek o pomankanju genialnosti je izpodbit tudi v znanosti, kjer reprezentirajo ruskega duha imena Lobačevski, Mendelejev, Mečnikov, Pavlov, Vinogradov i. t. d. Kdo naj dvomi o sili ruske likovne in glasbene umetnosti?

ga pri Salaminu in Platonovi spisi o moralni filozofiji. Oake vezi med znanostjo in socialnimi prenosovimi dokazuje pisec s citati iz govorov voditeljev francoske revolucije, Napoleona, Pasteurja in drugih.

Spis »La Civilisation« je razdeljen v dva poglavita dela: prvi razlaga svetovni sistem (materijo, gibanje, življenje) in govori predvsem o vplivu fizike, kemije in biologije na progres civilizacije. Drugi del je posvečen pravicam človeka in razglablja o svobodi, enakosti in bratstvu, treh vidnih geslih francoske revolucije, pri čemer kaže, kako daleč so se pod vplivom francoske revolucije in socialno apliciranih izsledkov empiričnih ved že vtelesili ti ideali v stvarno življenje civiliziranega človeštva. Prof. Counson vidi največje uspehe predvsem v vporabi elektrike, v radiu, letalstvu, ki vežejo oddaljene narode, v Pasteurjevih izsledkih, ki ubijajo mikrobe (od l. 1789). Do danes se je povprečna dolžost človeškega življenja podvojila, v propasti raznih cesarskih despotij in razširjenju republik, v napredujoči civilizaciji vzhodnih dežel, v Društvu narodov, v nastajanju organizirane odpora proti vojni, ki je privedlo do meddržavne proglasitve vojne za zločin, ki stoji izven zakonov, v napredovanju tehnike, ki olajšuje človeško življenje itd. Ko je neki list organiziral referendum, kdo je največji moč Francije, je dobil med 2.300.000 glasovi prvo mesto Pasteur, na drugem je bil Hugo, Napoleon pa šele na sedmem. To dokazuje, da že najširše mas« umevajo, kdo so danes pravi voditelji človeštva in da se napredek narodov ustvarja samo v delavnih znanstvenikov, mislecev in umetnikov. To spoštovanje do veličanstva člove-

V materialni kulturi opažamo takisto stalen napredek. Gibljejo lo velike sile. Že v 18. stoletju vidimo krasen primer, odkod prihaja gonilna moč ruskega napredka: car Peter Veliki in kmet Lomonosov sta največja ruska kulturna delavca tega stoletja. Car je često zapustil prestol in velikaško družbo, zasakal rokave, naučil se 14 obrti in delal v stalnem stiku z ljudmi nižjih stanov, dočim je kmet Lomonosov, eden izmed tvorcev fizikalne kemije, postal duševni aristokrat, velikani poezije in vede in — kot je dejal o njem Puškin — bil sam cela univerza.

Po mrtvili, ki ga je ustvarila revolucija, po strahotah, ki so vzbujale mračne slutnje o zatonu ruske kulture, se je položal temeljito izpremenilo. Ruska kriza se traja, ruski narod še molči, toda stisnjenih zob. Vsak dan prihajajo novi dokazi, da je Rusija na poti k popolnemu okrevanju. Vzleč boljševiškemu posiljevanju tvorne svobode se pojavljajo nenehoma mladi talenti; bujno kipni novi življenje. V svoji skrbi za rusko kulturo se je emigracija pomirila, ker vidi, da bo isti ruski narod, ki je obstajal do boljševikov, obstajal še dalje. Narod, ki je pridružil civilizaciji šestino zemlske krogle in dal klub svoji mladosti velika delo ruske kulture, obeta v bodočnosti še mnogo, mnogo.

„Kulturwehr“

Pred dnevi je izšla juljska številka glasila Zveze narodnih manjšin v Nemčiji »Kulturwehr«, ki jo že peto leto v Berlinu urejuje in izdaja znani manjšinar Jan Skala. To je edina revija, ki pozorno in objektivno zasleduje življenje naših manjšin v Italiji in na Koroskem. Predzadnja številka (majska in junjska skupaj) je prinesla zanimiv članek o zadnjih italijanskih volitvah s posebnim ozirom na slovensko manjšino, zadnja pa prinaša dva zanimiva članka, ki se nanašata na koroske Slovence.

Prvi članek iz peresa slovenskega poslanca v koroskem deželnem zboru g. J. Starca je zelo važen prispevek k vprašanju slovenske kulturne avtonomije, ki je bila 17. maja t. l. v tej obliki, kakor so jo predložili Nemci, menda enkrat za vselej pokopana. Zanimivo je, da je berlinska »Deutsche Allgemeine Zeitung« ob tej priliki pisala o »slovensche Frechheit«, kar izdaja jezo, ki jo kuhajo koroski Nemci zaradi ponesrečenega trika s kulturno avtonomijo: Od neprecenljive vrednosti in nad vse zanimiva pa je od uredništva objavljena šolska statistika slovenske manjšine na Koroskem. Ta statistika podaja natančno število šolskih otrok, rezultate privatnega štetja iz leta 1910, kakor tudi rezultate uradnega štetja iz leta 1923. Zanimalo so označeni tudi procentualno, a takoj poleg njih je v odstotkih prikazano obiskovanje slovenskega in nemškega verouka. Zanimivo je, da je skoro v vseh občinah slovenske Koroske odstotek otrok, ki obiskujejo slovenski verouk, mnogo večji od odstotka vseh po uradnem štetju naštetih Slovencev v dotični občini. Tako so n. pr. uradno naštetli v občini Sv. Jakob v Rožu 41 % Slovencev in 59 % Nemcev, a slovenski verouk obiskuje v isti občini 91 odstotkov! Takih in še bolj drastičnih primerov v statistiki kar mrzoli.

Niž manj zanimiv ni članek, v katerem g. S. J. kritično premotriva znano Macdonaldovo izjavo o manjšinah. Predvsem odgovarja na Macdonaldova izjava o makedonski manjšini kot makedonskem narodu in o srbiarizaciji Hrvatov.

Nato sledi še Bogenseejev članek o duševnih in političnih strujah Nemčije ter njenih odnošajev do današnje nemške mejaške in manjšinske politike, poročilo litavske manjšine v Nemčiji, poročila narodnih manjšin v Češkoslovaški, Poljski, sovjetski Rusiji in Madžarski, dalje časopisni izveščki o manjšinskem vprašanju ter književna poročila o novizlihih političnih knjigah.

»Kulturwehr« prinese s svojo pestro in bogato vsebino vsak mesec kaj novega in zanimivega iz manjšinskega vprašanja. Zato vsem onim, ki se zanimajo za to, znanajo, »Kulturwehr«, najtopleje priporočamo. Izven Nemčije stane četrtletno 1 ameriški dolar. Naročila se naslavljajo na dr. Jan Czakmarek (Verwaltung »Kulturwehr«), Berlin-Charlottenburg 4, Schlüterstrasse 57/ V. Jultska številka »Kulturwehr« se bo dobivala od 10. avgusta dalje v knjigarni Tiskovne zadrage, Ljubljana, Prešernova ul. Vekoslav Bučar.

Sivi lasje

so v resnici največji sovražnik mladosti, a gotovo kvarijo lepoto vsake dame

»EXCELSIOR« HENNE
od dr. Doriane & Co.,
Paris, barva las, perfektno
ne in enako v vseh vrstah
gama posameznega. Ne maša, roke, glavo niti perila.
Popolnoma neškodljivo za lasse in za uspeh vsakega
jamčimo Garnitura 36 Din

CENTIPOLJA, kozmetički zavod, Zagreb, Jurjevičeva 8
— Zahtevajte brezplačno ilustrirane prosoje! 226-A

Zagovor napredne civilizacije

V založbi Felixa Alcana v Parizu je pravkar izšel spis vseučiliškega profesorja v Gandu (Belgija) Alberta Counsona, ki je eden najpomembnejših zagovorov napredka in vrednosti človeške omike, kar jih je izšlo v našem skeptičnem času.

Knjiga prof. Counsona je v marsikaterem ozirnatko značilna, da zasluži našo pozornost. Pisec vidi v civilizaciji najmočnejšo silo, ki oblikuje novo človeštvo. Nasproti trditvam, da se je racionalističen duh izkazal za nesposobnega, dajati smer človeškemu mišljenju in hotenju, postavlja pisec baš racionalno miselnost kot izvor vsega napredka. Medtem ko mnogi trde, da napredek znanosti in tehnike škoduje moralnemu razvoju človeštva, vidi prof. Counson v našem času veliko moralno evolucijo, ki je naravna in nujna posledica znanosti. Pisec ne pripisuje nobene važnosti sedanjim, še vedno preveč antropomorfističnim predstavam o bogu. Njegov socialni ideal ste francoska republika, kakor se razvija iz velike revolucije in postaja demokracija močnih osebnosti, in Zedinjene države ameriške, ki so po svojem sistemu

* La Civilisation. Action de la science sur la loi. Pra Albert Counson, professeur a l' Université de Gand, Membre de l' Académie royale de langue et de littérature françaises. Paris 1929. Librairie Felir Alcan. Cena 40 Din. Dobiva se tudi v ljubljanskih knjigarnah.

plod svobodnih duhov Franklina, Washingtona, Peena, Lincolna i. dr. Counson je tudi odločen pacifist, ki zamejuje misel, da bi bilo krvavo vojskovanje utemeljeno v človeški naturi in v potrebah civilizacije. Narobe: civilizacija ne bo toliko časa prava civilizacija, dokler bodo takii barbarski občaji mogoči. Moderna civilizacija ne sme ponavljati napak raznih cerkva, ki so pustile, da se je Gott Nemcev bojeval z Dieu-om Francozov ali z Bogom Rusom, s čemer so diskreditirale vero v božanstvo.

Kaj je civilizacija v očeh prof. Counsona? Evropa se deli v dve polovici: tu kultura, tam civilizacija. Pri Nemcih (Rusih, Poljakih in tudi pri nas) je kultura višji pojem, ki obsega v prvi vrsti duhovno stran človeštva, dočim je civilizacija izraz za materialno skupnost. Francozom je baš civilizacija najvišje stremiljenje; s to besedo izražajo i duhovno i materialno stran človeškega razvoja. Tudi Counson je seveda zvest temu pojmu. Njemu je civilizacija nekaj takega kot prosveta, omika, naobrazba. On veruje, da postajajo ljudje v teku daljšega razvoja pod vplivom svobodne znanosti in njenih socialno in ekonomsko apliciranih načel v vsakem oziru boljši ter da nas ta socialni napredek približuje zlati dobi (L' âge d'or n'est pas derrière nous... il est devant nous, dans le progrès social, str. 21). Nasproti pluralističnemu pojmovanju kulture, kakor ga zastopajo v novejšem času zlasti Nemci in nasproti relativizmu, ki misli, da ni mogoča ena sama civilizacija za vse narode, trdi Counson, da ni bila mogoča ena sama religija za vse narode, da pa so že danes uče belci, črnici,

rumenopoliti in rjavopoliti ljudje istih načel fizike, kemije, biologije. In ta načela imajo nujno duhovno in socialno penetracijo; ona potčasi, a stalno preoblikujejo vse človeštvo v smislu ene same progresivne civilizacije.

Counsonu ni slučajno, da so se izvršili veliki duhovni previrni v času, ko je francoska revolucija porušila temelje na sleparstvu, laži in zmotah slonečega družabnega reda. Med francoskimi eniklopedisti in revolucijo je prav taka zveza kot med revolucijo in znanstvenimi uspehi Lavoisierja, Lamarcka, Volte in drugih, ki so položili temelje onim vedam, ki so se najbolj aplicirale na človeško življenje in prinesle največje praktične koristi vsemu civiliziranemu človeštvu. Bilo je treba popolnoma omajati temelje starega sveta, da je lahko nastopila doba progresivne civilizacije, sločne na svobodni znanosti in umetnosti. Ob istem času so delovali znanstveno orijentirani možje v Zedinjenih državah ameriških: Med Franklino, ki je premagal strelo, Penom, ki je s svojim »Duhom zakonov« postal ameriški Likurg in Lincolnom, ki je osvoobil sužnje in med francosko revolucijo v socialnem in znanstvenem svetu obstoji ozka vez, ki jo dokumentirajo tudi osebni etiki (Franklin je postal poslanec v Parizu). Francija je začela nove rezultate znanosti uvajati v državno zakonodajo, v šolstvo, v vse sisteme socialnega življenja; v njeni Polytechniki, ki je plod revolucije, so se izšolali mnogi možje, ki so silno pospešili napredek. Zato pravi Counson (str. 64): »Zmaga pri Marengu in organizacija francoskega in italijanskega šolstva veljata v prirodni filozofiji toliko kot zna-

ga pri Salaminu in Platonovi spisi o moralni filozofiji. Oake vezi med znanostjo in socialnimi prenosovimi dokazuje pisec s citati iz govorov voditeljev francoske revolucije, Napoleona, Pasteurja in drugih.

Ške inteligence mora razpršiti vse megle, ki danes še varajo in zaslepljajo človeško misel in ovirajo napredek civilizacije.

Knjiga prof. Counsona je zelo zanimiv spis, ki bi ga bilo treba priporočiti zlasti onim našim ljudem, ki počasi pozabljajo zveze med idejami, znanostjo, svetovnim nazorom in praktičnim življenjem ali ki začenjajo iz obupa pred prepočasnostjo napredka poslušati sirenske glasove preživljenih ideologij. Vendar je v nji marsikaj, s čemer se ne bomo strinjali. Optimizem prof. Counsona preze marsikatero važno dejstvo v sodobnem svetu: njegova vera v razum in znanost ne bo mogla razorožiti vsakega skeptika. Samo velik narod si lahko privoči tako — v mnogem povsem upravičeno — samohvalo kot jo daje pisec Francozom. Counsonovega mnenja o kulturi Zedinjenih držav ne bo mogel vsakdo podpisati, ker se nam zdi, da je velika razlika med Ameriko do Lincolna in sedanjo velekapitalistično cerkvijo boga Dolarja; idealizem Wilsona so v vojni obogateli volilci nelepo desavurirali.

Vzlic tem in drugim pomislekom pa je knjiga prof. Counsona osevežujoča apologetika svobodne progresivne misli, obenem pa dober kašipot našim ljudem, ki mislijo da brez nemških profesorjev ne bi bilo človeškega napredka. Dodatni članek »

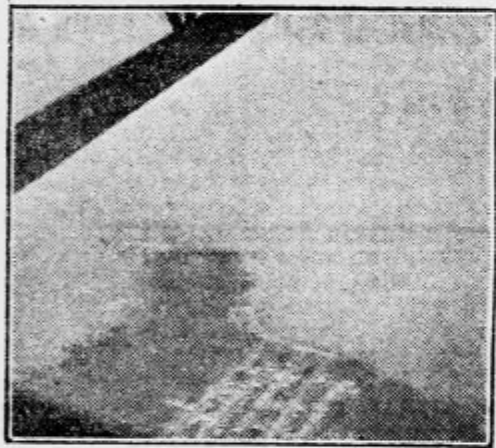
V mesto čudežev - po zraku

San Francisco — Los Angeles — Hollywood

San Francisco, koncem julija.

Samo štirje dnevi so bili odmerjeni našemu bivanju v San Franciscu — in ni bilo v našem programu, da si ogledamo Los Angeles in slavno filmsko mesto Hollywood. Toda kdo ve, kdaj nam bi bila spet dana prilika priti v te daljne kraje, zato smo štirje naše skupine sklenili, da si na vsak način ogledamo te znamenitosti. Ker si pa ob enem nismo hoteli preveč prikrasiti bivanja v San Franciscu, nam ni preostalo drugega, kakor izbrati si najhitrejši način potovanja: takoj prvi dan našega potovanja na obalo Pacifika smo odhiteli v urad zrakoplovne družbe. Toda tu smo na žalost zvedeli, da je avion, ki odide naslednji dan, že zaseden, da pa ima neka druga družba, ki sicer ne vozi redno po progi San Francisco - Los Angeles, dve štridesetletni letali na razpolago in da ni izključeno, da eno od njih za naslednji dan še ni rezervirano. Možak v uradu je prijel za telefon in v petih minutah smo bili dogovorjeni: jutraj ob petih nas bo čakal avto letalske družbe pred našim hotelom, da nas popelje na letališče, oddaljeno pol ure izven mesta.

Nad obalo Pacifika v južni Kaliforniji
(Aero-foto dr. B. Breznik)

Na moje naročilo me je telefon zbudil že ob štirih jutraj. Prijazen damski glas mi voščil dobro jutro, me vprašal, ali sem dobro spal, se na mojo pritrditvijo oprsti, da me je zbudil ter mi želi prav prijetno vožnjo. Vljudnost uslužbenec v ameriških hotelih je res izredna, njih postrežljivost in uslužnost je toliko, da se človek počuti kakor doma.

Hito se obrnem in skočim v kopal, a ob pol petih, ko se oblačim, telefon znova zabrni. Začuden vprašam, kaj je, a gospodična mi odvrne, da je le hotela vedeti, ali morda nisem zaspal...

Ne pozabim vzeti s seboj svojega foto-grafskega aparata, ki mi na potu izbornu služni in za katerega preciznost me zavidajo vsi tovariši. (Voigtländer kamera, ki sem jo kupil zadnji turetek pred svojim odhodom v drogeriji Gregorič v Prešernovi ulici). Odhitim v Dining Room v pritišču hotela, tu použijem s svojimi tremi tovariši običajni obilni ameriški zajutrek: sadje, pečeno gnjat z jajci, pečeni kruh in mleko. Ko stopimo točno ob petih na ulico, je naš avto že tu. Po še precej praznih ulicah drvim proti jugu, na Mills Field, aerodrom, ki je najbližji mestu. Tu nas že čaka avion in pilot poleg njega. Povedali so nam, da je eden najboljših ameriških pilotov, ki se je pohovno odlikoval za časa svetovne vojne v Franciji. Majhen možak z velikimi zelenimi naočniki. Prijazno si podamo roke ter ga prosimo, naj ne gre takoj proti jugu, temveč naj nas najprej vozi preko San Franciscu in njegovega pristanišča, na kar drage volje pristane. Zlezemo v kabino, pilot zavzame svoj sedež, pritisne na starter in motor začne brneti. Čez nekaj sekund, ko je dosegel dovoljno hitrost, se začnemo voziti po tleh. Nov pritisk na akcelerator, motor divje zagradi in naenkrat ne čutimo nobenih sunkov več: zapustili smo tla in neverjetno naglo se dvigamo navzgor. V pol minute smo bili več sto metrov visoko. Razgled na mesto in morje v jutranjem solncu je bil prekrasen.

San Francisco ima prekrasno lego na dolgem, ozkem polotoku, na zapadu brezmejni Pacifični ocean, na vzhodu zaliv sv. Frančiška, ki malo spominja na Boko Kotorsko.

Ozki vhod v zaliv, ki ga straži cela vrsta utrd, ki jih dobro vidimo iz zraka, se imenuje Golden Gate (Zlata vrata). Baš gledam velik prekoceanski parnik, ki odhaja iz pristanišča, puščajoč za seboj dolgo črto dima, kar se naš avion močno nagne na stran: obračamo se ter nato odhitimo nazaj proti jugu, v smeri proti Los Angelesu.

San Francisco ima prekrasno lego na dolgem, ozkem polotoku, na zapadu brezmejni Pacifični ocean, na vzhodu zaliv sv. Frančiška, ki malo spominja na Boko Kotorsko.

Ozki vhod v zaliv, ki ga straži cela vrsta utrd, ki jih dobro vidimo iz zraka, se imenuje Golden Gate (Zlata vrata). Baš gledam velik prekoceanski parnik, ki odhaja iz pristanišča, puščajoč za seboj dolgo črto dima, kar se naš avion močno nagne na stran: obračamo se ter nato odhitimo nazaj proti jugu, v smeri proti Los Angelesu.

Ves čas letimo nad suho zemljo, a večinoma vidimo na desni ocean, včasih čisto blizu, včasih bolj daleč. Prvo uro smo se vozili v prav mirnem zraku, tako da ni bilo čutiti niti najmanjšega sunka. Nekaj časa sem gledal navzdol, potem pa sem začel ogledovati našega pilota, v kojega telesu je udobno sedelo pet mož, v zaprti kabini. Ker je bil motor zunaj izven kabine, nas njegovo brnenje ni prav nič motilo pri pogovarjanju. Nikoli še nisem tako udobno potoval. Človek sedi v širokem usnjenem naslonjaču, ni smradu, ni prahu, ni dima. Zanimiv je pogled na neprestano se menjajočo pokrajino pod nami, vendar pa postane enoličen: vozimo se previsoko, da bi mogli uživati pokrajinske lepote Kalifornije. Toda kmalu imamo novo zabavo: močan veter je začel pihati z oceana in njegovi neenakomerni sunki nas mečejo na desno in levo, navzgor in navzdol. Pilot ima polno posla, da vzdrži avion v ravnotežju in v pravi smeri.

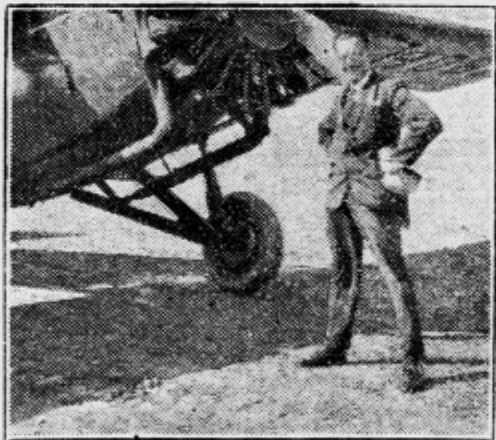
Na desni pustimo ob oceanu mesto Santa Cruz in staro glavno mesto ob Pacifiku, Monterey, na levi zadaj pa imamo krasen razgled na snežene vrhove Sierre Nevade.

Nenadoma začne prinašati veter iz oceana lahno meglo in soparo, ki se polagoma zgoščuje, tako da letimo v popolni megli. Tu in tam vidimo ekoci luknje v megli ocean ali zemljo. Letimo že tri ure. Normalno traja vožnja s potniškim letalom iz San Franciscu do Los Angelesa tri ure in deset minut, toda mi smo se zamudili dobre četrte ure nad San Franciscu in razen tega nas je veter nekoliko zadržal. Pot 365 milj smo napravili v malo manj kot štirih urah. K sreči se je megla nad Los Angelesom tako razredčila, da je bil mogoče brezhiben pristane.

Začeli smo se spuščati nižje in nižje in naenkrat sem zapazil pod seboj letališče. Na strehi hangarjev so tri velike črke: W. A. E. (Western Air Express). V močnem vetru pristanemo, zlezemo iz kabine in zadovoljno stisnemo pilota roko.

Ker nas je pred vsem zanimalo filmsko mesto Hollywood, smo bili že prejšnji dan uredili vse potrebno z zastopnikom Paramount Pictures Company in ta je javil v studio brojavno naš prihod. In spet smo imeli priliko občudovati ameriško prijaznost in gostoljubnost: komaj smo izstopili iz aviona, že je pristopil k nam gospod in nas vprašal, če smo evropski publicisti. Na naš pritrdilen odgovor se je predstavil. Bil je eden direktorjev Paramount družbe. Dejal je, da je prišel s svojim avtomobilom po nas, da nam sam razkaže največji filmski studio na svetu.

Hollywood je znan po vsem svetu kot središče filmske industrije, ne smemo pa pozabiti, da je tudi središče življenja filmskih igralcev, romantična domena kinematografa. Steje okoli četrta milijona prebivalcev. Nobeno mesto na svetu nima toliko gledališč in toliko elegantnih prodajal. To je velemesto par excellence, mogočno, veselo, moderno. Moram priznati, da nisem videl na svetu mesta, ki bi izgledalo bolj velemestno, a obenem tako mlado, veselo in bogato.

Po pristanku v Los Angelesu

Po hitri vožnji skozi mesto smo dospeli do studia Paramount družbe. Elegančno, mogočno poslopje, znatraj najmoderneje opremljeno. Po dolgih hodnikih smo dospeli v studio, kjer so baš snemali »talking picture« (govoreči film). Morali smo čakati par minut, dokler ni bila pavza, kajti med snemanjem ne sme niti najmanjši šum motiti dela. Ako snemajo govoreč film na prostem, spustijo poprej velik rdeč balon v zrak, ki ga pritrdijo na vrh, v znamenje letalca, naj tisti čas ne letajo nad igralci. Kamera za snemanje zvokov bi namreč posnela tudi brnenje letalnega motorja in film bi bil skvarjen.

Studio je podoben velikanskemu gledališču, samo da je prostor za gledalce zelo majhen, oder pa mnogo večji. Snemali so neko revijo à la folies Bergères v Parizu. Stopetdeset zgirlic, krasno oblečene, ali bolj rečeno slečene, na odru, ples in petje, vse v žaru duceata ogromnih reflektorjev, da so me začele peči oči.

Eno uro smo gledali snemanje in urejevanje priprav za snemanje, nato smo pa šli v razne stranske prostore, kjer so nam pokazali in razložili aparate za istočasno snemanje slik in glasu. Industrija govorečega filma se ne bo mogla kmalu razviti v Evropi, ker je za taka podjetja potreben ogromen kapital. Mali narodi vobče nikdar ne bodo mogli imeti govorečih filmov v svojem jeziku, ker bi se stroški nikoli ne krili. Vsi

mi, ki smo člani malih narodov, bomo mogli z užitkom poslušati govoreče filme in, ako bomo znali svetovne jezike.

Iz Hollywooda smo se odpeljali v sosednji Los Angeles. Mesto je, kakor vsi kraji v Kaliforniji, španskega, to se pravi mehičanskega - španskega izvora, kar pove že ime (Santa Virgen de Los Angeles). Španska izgovorjava je Los Angeles, a Američani ga izgovarjajo različno: Los Andželes, Los Ejndželes in v zadnjem času celo Los Ejndželz.

Los Angeles je popolnoma kozmopolitsko in zelo pestro mesto. Po ulicah se zadevajo s komolci narodi vsega sveta.

Šli smo najprej na ladjo ter se peljali preko vsega pristanišča, da vidimo celotno sliko mesta. Razgled je res imeniten. Prva ladja je prišla v to pristanišče šele l. 1861. Več kot 6000 ladij pa pride letno sedaj v

to luko in edino newyorška ima v Zedinjenih državah večji promet.

Kakor v Newyoriku so tudi tu rastle s tal cele skupine nebotičnikov. Ker je tu večna pomlad, raste tu najboljše sadje na svetu. Goje ga tudi jugoslovanski izseljenci in nekateri izmed njih so postali s tem veliki bogataši. Na žalost nisem imel nikakih nadelov in bi mi v kratkem času enodnevnega bivanja bilo nemogoče študirati njih razmere in se vpoznati z njih življenjskimi pogoji.

Dan nam je minul v tem krasnem mestu kakor lep sen. Zvečer smo šli seveda v kino, da vidimo najnovejši govoreči film, ki so ga pravkar izdelali v Hollywoodu. Ob enajstih zvečer smo pa sedli na brzovlak, ki nas je odvedel nazaj proti severu v devetih urah v San Francisco.

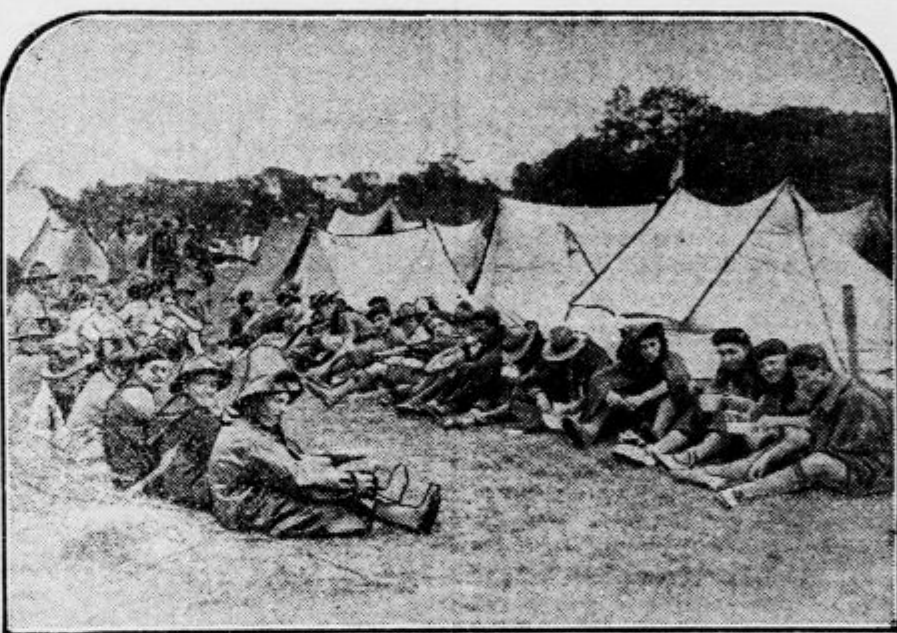
Dr. Pavel Breznik.

Narodi, spoznajte in ljubite se!

Birkenhead, v začetku avgusta.

Prišli smo v resnični Babilon, kjer se je zbrala mladina 76 narodov. Res smo se mudili nad tri dni z vožnjo, a sedaj smo prebogatopoplačani. Velikanski Arrowe-park, ki bi pokrili dober del polja med Ljubljano in Ježico, se je izpremenil v platneno mesto. Vstalo je na mah in kjer vlada danes neverjetno vrvenje, ki ga tvori 50.000 skavtov in nepregledne množice obiskovalcev, bo čez 14 dni zopet mirno.

V starodavnem gradu Arrowe Hallu, kjer je nameščen štab, biva naš priljubljeni šef Baden Powell. Dasi se tam vodi vse, kar je treba za take množice mladih ljudi, vendar je izredno mirno in hladno. Par misli,

Taborišče francoskih skavtov

par besed, in veliko se izvrši. Ko pa stopiš iz gozda, ki obdaja grad, se odpre za silno areno, ki more v svoje okrilje spraviti stotisoče gledalcev in nastopajočih skavtov, silni razgled na desetisoče šotorov. Angleški tabori ne stoji skupaj, ampak med drugimi, da se more mladina raznih narodov tem bolje spoznati med seboj.

Zato ima tudi naš mali jugoslovanski tabor zelo pisano — dobesedno pisano — soseščino. Obdajajo nas namreč krasno opremljeni, siljajo disciplinirani ameriški skavti, črnci, kreoli in belci iz otokov Trinidad in Pobago in domači Angleži. Stoji pa naš tabor ob cesti — kače klopotajo. Te improvizirane ceste so vobče nekaj posebnega. Najlepše ob njih so vhodi v posamezne taborje, izmed slavolokov pa je najdivnejši indijski. Veljal je več kakor bomo mi Jugoslavlani potrošili za vse naše potovanje... Narodi so pač izdali milijone, da predstavijo svojo najboljšo mladino svetu. Pa je res izbran cvet mladine. Vodijo jo izbrani ljudje in prav visoki dostojanstveniki, svetovno znani ljudje vodijo svoje čete. Izmed teh je poseben prijatelj in ljubitelj človek Admiral Sano, Japonec, ki živi s svojo japonsko četo v taboru ob »Kraljevi cesti«. — Da ste videli otrove tabora. Do smrti ga ne bo nihče pozabil. Zbrane so bile neizmerno množice mladine, ki je že po naravi vesela, a ji je ob tej priliki srce prekipevalo, da se je pristrčno razpoloženje polastilo še ostale silne množice gledalcev, ki je napolnila areno in vse ceste po širnem taborišču.

V kraljevi loži se je pojavil vojvoda Connaught, ki je — sam navdušen in aktiven skavt — s krasnim govorom otvoril taborjenje in pozival zbrane desetisoče mladine, naj vedno živi, kakor zahtevajo skavtski zakoni in da v imenu teh zakonov delajo za spravo med razprtimi narodi. Z zaupanjem gleda človeštvo v skavtizem, ki bo donesel človeštvo boljše čase in mir. Treba je pač, da se voditelji mladine oprimejo skavtizma in napolnijo mlada srca z novimi

amo se pa kar izgubili med množicami. Tem lepše pa je bilo, ko je prišla vrsta na nas o priliki defilacije. Bili smo deležni izredno pristrčnih ovacij in totem ljubljanskega stega skavtov, ki je bila nanj pritrjena državna zastava, so živahno pozdravili vsi narodi.

Zvečer so posamezni tabori dožnili, da ob svojem ognju zabavajo svoje člane in občinstvo, ki do 10. zvečer prihaja in obiskuje skavte. Šele ob 10. uri zvečer naznani raketa, da mora zavladati mir in silne množice ubogajo na mah. Disciplina je komaj verjetna in vendar je veselje teh množic tako, kakor je samo med mladino. Pa za danes dovolj. V tem vrvežu in velikem prostoru je ogromno letanja in gledanja. Take prilike ne bo več v življenju. Danes popoldne bo prišel v tabor prestolonaslednik princ Waleski in tedaj bosta ta vrvež in veselje priklopela do vrhunca, ker prestolonaslednik ni samo naš prijatelj, ampak skavt v pravem pomenu besede.

Življenje na skavtskem taboru - nju v Arrowe parku

Slavnostni dnevi skavtizma dosegajo v veselju svoj višek. Sedaj so se spoznali in sprijaznili že vsi navzoči narodi. Madžari in Bolgari nas pozdravljajo. S Poljaki in Čehi sklepamo pristrčne zveze in vsakdo ima znanec ne samo med Evropci, ampak po vsem svetu. V vse taborje je prost dostop in v dolgih kolonah se izprehajajo dekci najrazličnejših narodov po silnem taborišču, držeč drug drugega za roko. Res, angleščina in francoščina prevladujeta, ali nista potrebni. Srce govori in objeti hodijo in po našem taboru naši fantje s tujci, ki jih nikdar niso videli. Na silni areni se vsak dan zbirajo posamezni oddelki, da kažejo stotisočemu občinstvu svoje umetnosti. Tu se vrste indijanski plesi s prireditvami v vseh mogočih spretnostih izkušenih Indijcev, antične igre, prizori iz pripreje, v divje živali oblečeni skavti se drenjajo med igrali-

Taborišče jap onskih skavtov

KUPARI

pri Dubrovniku

Največje in najlepše morsko kopališče na južnem Jadranu, 4 moderni hoteli. Sobe že od 20 Din naprej. Prvorazredna kuhinja, izvrstna pitna voda. Igrišče za deca in odrasle. 2 igrišča za tenis. — Vsakdanji koncerti. — Bar. — Dancing. — Avtogaraža. — Pošta. — Telefon. — Zdravnik. — Pojasnila daje in naročila sprejema: Kopališče Kupari. Odj. B.

ce in kovboji in črni Afrikanci zabavajo gledajočo množico. A vse je v glavnem le veselo.

Baden Powell pa je postal tod častni doktor liverzolske univerze in peer. Vse to se je izvršilo javno pred vso množico skavtov in občinstvom. Vsaka zabava na areni pa se završi s »Grand parole«. Desettisoč udero proti visoki loži, kjer sedi naš priljubljeni Baden Powell in s huronskim krikom vzklikajo zasluženemu možu. Dne 2. avgusta je defilirala vsa skavtska armada pred princem Waleskim, ki je sam aktiven skavt. Predstavljeni smo mu bili vsi voditelji delegacij. Šel je v posamezne taborje in ostal sam v glavnem taboru. Ob tabornem ognju, ki ga ima vsak tabor sam, se glase vse pesmi veta. A gotovo je, da so naše slovanske najlepše. Vse se divi posebno poljskim. Poljaki, ki jih je 450, pa so se tudi primer- no pripravili za to slavo.

Čehi se zopet odlikujejo s svojim traper-skim taborom. Dolar gori o taboru Zedinjenih držav. A tam je čudovit red. Dast je tam mnogo znamenitih mož, jim prednjači vendarle siloviti umetnik in pisatelj, mož pragozdov in prerij, Beard. Amerika ljubi skavte. Ima jih skoraj 1 milijon in vlada in privatniki jim dajo vse, česar potrebujejo. Te dni jim je Mr. Shiff podaril zopet skoraj 3 milijone Din. Indijski tabor je čudovit! Neverjetna snaga in smisel za lepoto. Vsak šotor ima svoj vrtiček. Vsak prava umetnost. Poleg številnih kolonij je zastopan celo otok Fidji iz Tihga oceana. A tu je še en tabor — tabor slepih skavtov in drugih pohabljenec. I ti uživajo skavtizem, ki jih je dvignil iz zapuščenosti in vili v srca zavest, da so tudi ljudje in da morezo koristiti človeštvu, da niso več prosjaki, ampak po svoje sodelavci v družbi.

Pavel Kunaver.

Nepotrebno računstvo

Ameriški srednješolski profesorji imajo skrb kakor naši. Zdaj zahtevajo odpravo računstva. To strujo vodi znani profesor Bawden, ravnatelj učiteljskega pri kolumbijski univerzi. 85 odst. matematičnih naukov, ki jih morajo premagati dijaki, niso potrebni v življenju — pravi on. Malokostilni strokovnjaki lahko dopolnijo vrzeli srednje šole v prvem letniku na univerzi. A čemu je vse to povprečnemu Američanu? Kaj dela povprečni Američan? Vse svoje življenje ima sedem poglavitnih poslov: 1.) kupuje, 2.) prodaja in zamenjuje denar, 3.) čita dnevnik in lahke romane, 4.) piše pisma, 5.) štedi novce, 6.) plača davke in 7.) potuje. Za vse to zadostujejo osnovne operacije: prištevanje, odštevanje, množenje in delitev. Čemu potem mučiti otroke z ulomki, procenti, enačbami in geometrijo? Če se odstrani matematika, najtežji in najbolj suhoparni predmet, bo olašjan srednješolski pouk in se pridobi čas za književnost, umetnost ter druge, za splošni razvoj bolj potrebne znanosti! Tako pravi vsaj prof. Bawden.

Novosti šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Rode. (Nadaljevanje.)

- Remarque E. M.: Na zapadu ništa novo. 1268h.
Hašek Jar.: Doživljaji dobrog vojaka Svejka za svjetskoga rata. I. knjiga. U pozadini. 1269h.
Remarque E.: A l'ouest rien de nouveau. 727h.
Oppenheim E. Ph.: Der fromme Lebemann. Roman. 10749n.
Jimmy macht sein Glück. Roman. 10750n.
Wallace Edg.: Die Schuld des Anderen. Roman. 10751n.
Der grüne Brand. 10802n.
Wassermann Jack.: Ulrike Woytich. Roman. 10752n.
Alsen G.: Requiem. Roman. 10753n.
Andersen M. Nexø: In Gottesland. Roman. 10754n.
Loos C. L.: Matka Boska. Roman. 10755n.
Schwarzkopf Nik.: Der schwarze Nikolaus. 10756n.
Ludwig Emil: Juli 14. 10757n.
Lewis S.: Der Mann, der den Präsidenten kannte. 10758n.
Vring G.: Adrian Dehls. Roman. 10759n.
Steinhart: Fahrten und Fährten. 10760n.
Loos A.: »Brünette-Heiraten! 10761n.
Dekobra M.: Flammen mit Seidenpfötchen. 10779n.
Blei Fr.: Ungewöhnliche Menschen und Schicksale. 10787z.
Dill L.: Ein verhängnisvoller Abend. 10787a.
Masters Edg. Lee: Der Hochzeitsflug. Roman. 10795n.
Beradt M.: Leidenschaft und List. Roman. 10798n.
Sölberg H.: Das Land der Lebenden. 10799n.
Schhoenach P.: Die Peitsche des August Schmidt. Zwischen Ford und Lenin. 10800

- Crawford Marlon F.: Die Hexe von Prag. Roman. 10791n.
Supper Aug.: Der Gaukler. Roman. 10794n.
Fechter P.: Die Rückkehr zur Natur. Roman. 10806n.
Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Starl trg 11, izposoja vsak delavnik od 4. popoldne do 8. zvečer knjige v desetih jezikih vsakomur, kdor se zadostno lektimir. Na razpolago tiskani imeniki knjig, ki jih kupi, da si napiše številke knjig doma.

Ustanovitev okrajnih cestnih odborov v mariborski oblasti

Volitve bodo 25. avgusta — Kako bodo sestavljeni cestni odbori in kako se volijo

Maribor, 4. avgusta.

Že lansko jesen so bile na podlagi uredbe mariborske oblasti skupščine razpisane za mesec januar 1929 volitve novih okrajnih cestnih odborov, ki bi naj prevzeli dedščino dosedanjih okrajnih zastopov v vseh onih sodnih okrajih, kjer so ti obstojali, v okrajih pa, kjer jih dozdaj niso imeli (Prevalje, Murska Sobota, Dol. Lendava, Prelog in Čakovce), se ta način samouprave mariborske oblasti z razpisom od 31. julija odredil volitve okrajnih cestnih odborov v celi mariborski oblasti za 25. avgust t. l. Za okoliš vsakega sodnega okraja v oblasti se ustanovi okrajni cestni odbor, katerih bo po tem taktakem v celi oblasti 22.

Koliko članov bodo imeli posamezni cestni odbori?

Oblastni komisar je obenem določil tudi število članov posameznih okrajnih cestnih odborov. Imeli bodo: okrajni cestni odbor Celje 17, Čakovce 15, Dol. Lendava 14, Gornja Radgona 7, Gornji grad 7, Konjice 10, Kozje 7, Ljutomer 7, Marenberg 7, Maribor 20, Murska Sobota 16, Ormož 10, Prelog 15, Prevalje 7, Ptuj 18, Rogatec 8, Slovenjgradec 8, Slov. Bistrica 9, Sv. Lenart v Slov. Gor. 10, Šmarje pri Jelšah 7, Šoštanj 7 in Vransko 7 odbornikov.

Na podlagi že navedenega zakona volijo občine, ki imajo vsaj 3000 prebivalcev, zase vsaj po enega odbornika, dočim ima oblastni komisar pravico, da druge manjše občine v svrhu izvedbe teh volitev združi v volilna okrožja, ki skupno volijo po enega odbornika. Volitve se vrše potem občinskih odborov in brez kandidatnih list. Občinski odbori onih občin, ki jih je obl. komisar v svrhu teh volitev združil v volilna okrožja, se morajo na določeni dan zbrati v občin, ki je obenem določena kot volišče, in v skupni seji izvrše volitev določenega števila odbornikov za okrajni cestni odbor.

Kako se izvrši volitev?

Izvoljen je lahko vsakdo, kdor je po bivšem zakonu o volitvi občinskih zastopov mogel biti izvoljen v občinski odbor. Imeti pa mora redno bivališče v sodnem okraju.

Kjer voli ena občina zase, skliče župan občinsko sejo za 25. avgusta. Kjer voli več občin skupaj, se voli istega dne v uradnem prostoru občine, ki je določena kot volišče. Uro volitve naznani župan te občine najkasneje do 16. avgusta vsem odbornikom svoje občine ter vsem županom ostalih občin, ki tam volijo. Ti morajo obvestiti svoje odbornike. Udeležba je obvezna, ker sicer nastopijo posledice po predpisih občinskega reda. Te mora vsak župan v vabilu odbornikom naznani.

Sejo vodi župan volišča. Vsi župani prinese s seboj uradne sezname obč. odborov. Seja je sklepna brez ozira na število navzočih odbornikov. Vsak volilec dobi od župana volišča glasovnico s pečatom volišča. Volilec napiše na glasovnico ime, priimek in bivališče kandidata oziroma kandidatov, ki jih hoče voliti. Skrutinatorja, ki ju določi župan volišča, pobere glasovnice in jih skupno z županom volišča pregledata. Župan razglasi izid volitve in imena izvoljenih. Izvoljen je oni, ki dobi nadpolovično večino glasov (polovico + 1) vseh navzočih volilcev. Ako tega ni, je potrebna druga volitev, ki se vrši takoj. Če tudi pri tej ni potrebne večine, je ožja volitev med onima dvema (oziroma 4, 6, 8 ali 10), ki sta dobila največ glasov. Pri enakem številu glasov odloči žreb. Žreb vleče župan. Pri ožji volitvi so veljavne samo one glasovnice, ki so oddane za enega izmed kandidatov z največjim številom glasov.

Kdor je izvoljen na dveh ali več voliščih, mora v treh dneh javiti obl. komisariju, kje izvolitev sprejme.

Potreba obnove naših okrajnih zastopov odnosno njih preustroja v okrajne cestne odbore je bila že nujna. Zlasti pa je bilo potrebno, ustanoviti okrajne odbore v okrajih, kjer dozdaj sploh še niso imeli korporacij za oskrbo samoupravnih cest, tako na Koroskem, v Prekmurju in Medžurju.

Drugo je vprašanje, ali je umesten predpisani način volitev. Tudi tu bi še ne bilo ugovora, če bi se razdelitev odnosno združitve občin v svrhu sestave volilnih okrožij izvršila smotorno in praktično. Izgleda pa v posameznih slučajih, ki so naravnost kričeči, da se združitve ni izvršila z vidikov gospodarskih enot ali praktičnih potreb in nekatera posamezna volilna okrožja imajo na sebi vse znake politične volilne geometrije. Ne bomo danes tu navajali slučajev, ako pa se bo zdelo komu ta pripomba neupravičena, bomo to storiši pozneje.

V oči pade tudi, da posamezni kraji, ki tako po številu prebivalstva kakor tudi po svojih materialnih žrtvah zaslužijo večje zastopstvo, niso zadostno upoštevani. Tako n. pr. Maribor, ki tvori skoro polovico prebivalstva mariborskega okraja in ki zlasti nosi za okraj ogromna bremena, v primeri s tem s 5 odborniki od 20 gotovo ni dovoljno upoštevani.

Neprijetno dirne nadalje določba, ki jo je zakon prevzel iz bivših uredb obeh slovenskih oblastnih samouprav, da namreč oblastni komisar sme v vsak okrajni cestni odbor imenovati še posebej po tri člane. Tu bodo obl. komisariji morali strogo paziti, da se ne vrine politične zlorabe. Vsa javnost jim bode pri tem rada pomagala.

Vkljub vsemu temu mora biti nas vseh želja, da pridejo naše okrajne samouprave končno do rednih, vsaj delno od ljudstva odnosno njegovih zastopnikov v občinskih odborih izvoljenih funkcionarjev.

Socijalna politika

Organizacija delavčevega denarja

Delavstvo v državi predstavlja zelo važnega čimbenika z gospodarskega, političnega in kulturnega vidika. Nad 2 milijona oseb je delovnih v mezdno odvisnem razmerju. Z družinami se to število skoraj podvoji. Delavčeve plače samo v Sloveniji predstavljajo milijardo dinarjev narodnega premoženja. V državi se ta vsota dvigne na tri štiri milijarde. Problem delavstva ni samo notranje-državne pomena. Ta eden se je vršila v Splitu izseljenjska konferenca, na katero je javnost polagala veliko važnost, saj so naši izseljenci sami delavci, razkropljeni po celem svetu. To je dokaz, da je delavski problem za nas tudi velike zunanje-politične važnosti.

Delavski problem postaja za nas vreden narodni problem. Posebno velja to za Slovenijo, Črno goro, Bosno in Hercegovino, kjer je zemlja ravna in pretesna, da bi delovne moči zaposlila doma. V Sloveniji je delavski problem istočasno problem naših kmečkih domov; isto je tudi v mnogih drugih delih države. Študij o populaciji Slovenije nam kaže, da postaja problem zaposlitve vedno bolj pereč. Število delovnih moči je vedno večje. Vzrok za to je več. Pred vojno se je ta problem reševal sam po sebi: izseljevanje je bilo več ali manj prosto. Danes so meje zaprte. V teku let bo število brezposelnih podvojeno, potrjeno in če ne bo pravočasnih protukrepov, nas bo kriza brezposelnosti zadušila.

Država je organizem, ki ima glavno dolžnost, skrbeti za vsakdanji kruh državljanov in za njega pravično razdelitev. Vidimo prizadevanja države, ki se uveljavljajo v smeri povzdige industrije, obrti, trgovine in kmetijstva. — Gotovo so to studenci, iz katerih vre naš vsakdanji kruh in prav je, ako svojo pozornost obračamo na te panoge državnega življenja. Toda s tem je problem delavstva le posredno reševan, tako nekako mimogrede. Do jedra vprašanja ne sežemo. Predvsem je gotovo, da razvoj industrije, obrti in trgovine ter kmetijstva ne bo šel roko v roki z naraščanjem produktivnih delovnih sil, tako da bi te panoge gospodarstva na domačem trgu sproti konsumirale vse delovne sile.

Razvoj populacije je hitrejši. Misliti je treba zato globlje.

Izvenkontinentalna emigracija v glednem času ne pride resno v poštev. Kontinentalna emigracija kaže danes še neki

razmah, toda to je le prehodni pojav. Izseljenstvo se predvsem usmerja v Francijo in Belgijo, a to bo trajalo samo tako dolgo, dokler na francoskem in belgijskem narodnem življenju ne bodo zacelene vojne rane. Kaj potem? Na splitski izseljenjski konferenci je bilo podčrtano, da bi v Jugoslaviji lahko živelo trikrat toliko ljudi kakor danes. Treba je samo izrabiti naravna bogastva države in izvesti notranjo kolonizacijo. Za notranjo kolonizacijo pridejo predvsem poljedelski sloji v poštev, oni člani kmečkih hiš, ki na domačem posestvu danes ne dobe kruha ter gredo po svetu v tovarne in rudnike. Naši delavci so sinovi kmečkih hiš. Iz kmečkih hiš prihajajo delavski naraščajo ograža obstoj poklicnega delavstva, ki se številčno vedno bolj množi. Leži na dlani, da je treba tok delavcev iz kmečkih hiš usmerjati na polje notranje državne kolonizacije. Kolonizacija države je težko vprašanje, ki ima predvsem organizacijski in finančni značaj. Definitivnega načrta za kolonizacijo države še nimamo, še manj pa potrebna sredstva. Prvo, kar je potrebno, je ustanovitev državnega kolonizacijskega fonda, drugod v svrhu ustanavljajo specialne banke.

Na interni kolonizaciji države je predvsem interesirano delavstvo, da omeji v svojih vrstah brezposelnost in zajezi nezdravo in neorganizirano emigracijo. Delavčevega denarja je v državi mnogo. Razkropljen je na vse strani in služi vsem drugim potrebam, samo delavčevim ne. Razne socijalno s zavarovalne institucije razpolagajo z velikimi kapitali, borze dela imajo svoj denar v Državni hipotekarni banki, izseljenjski urad ima mnogo milijonov, kreditni raznih proračunov javnih korporacij, namenjeni socijalnim potrebam, gredo vsak svojo nesistematično in neorganizirano pot. Denar izseljencev je porazgubljen po vseh denarnih zavodih.

Potreba je koncentracija vseh teh denarnih sredstev; potreba je ustanovitev posebnega državnega ali poldržavnega denarnega zavoda, ki bi zbiral pri sebi vsa denarna sredstva delavčevega socijalno-političnega značaja ter bi bil tako s pomočjo državne podpore sposoben, da problem zaposlitve naroda reši na državni koristen način. Koncentracija bi služila v oporo reševanju vseh socijalnih problemov delavstva, ona bi privlačala našega človeka iz tujine v domovino.

Težava bolniških blaginj s prosto izbero zdravnikov. Običajno je pri bolniških blaginjah uveden sistem vezane zdravniške

pomoči. Zavarovane se more poslužiti le gotovega, vnaprej določenega zdravnika, ki stoji v pogodbenem razmerju do zavarovalne ustanove. Le nekatere blaginje imajo sistem proste izbire zdravnikov. Ker je ta sistem za finančno ravnotežje blaginj zelo nevaren, mora biti obdan z nebrojem varnostnih klavzul, ki naj preprečijo zlorabe in razmetavanje denarja. Glavni motiv, katerega zavarovanci pri zahtevi po prosti izbiri zdravnikov uveljavljajo, je ta, da bi smeli zahtevati neomejeno število zdravniških storitev in neomejeno uporabo najdražjih metod zdravljenja. To je imelo usodopolne posledice za zavarovanje. Zato so bile zavarovalnice prisiljene, da so ustanovile posebne kontrolne komisije zdravnikov, ki ugotavljajo, v koliko sta bila posamezna zdravniška storitev in način zdravljenja z ozirom na značaj bolezni neobhodno potrebna. V nasprotnem slučaju zavarovalnica predmetnih honorarjev ne izplača. K takim omejitvam je bila zadnji čas prisiljena tudi bolniška blaginja zasebnih namestencev v Pragi.

Zanimivosti z zadnje konferenice Mednarodnega urada dela. O tej konferenci smo v našem listu že pisali. Omenjali pa smo v glavnem samo en problem, ki je bil na dnevnem redu te konferenice: preprečevanje nezdov pri delu. Zelo važna je bila tudi razprava o delovnem času trgovskih pomočnikov. Razprava se je zedinila na tem, da Mednarodni urad dela razpošlje na posamezne države posebno vprašalno polo, s katero naj zbere potrebno gradivo za prihodnjo konferenco, ki naj sprejme definitivne zaključke o tem vprašanju. Tako se bližamo mednarodni ureditvi delovnega časa tudi za to kategorijo namestencev; kajti washingtonska konvencija govori le o delovnem času v industriji. — Konferenca se je dotaknila tudi nevarnosti, ki Evropi preti na socijalno-političnem polju po gospodarskem imperijalizmu Amerike. Na to nevarnost mora biti Mednarodni urad dela pozoren. Posebna resolucija zahteva izplačevanje socijalno-zavarovalnih dajatev tudi v inozemstvu. Mednarodnemu uradu dela je konferenca naložila dolžnost, da zbira gradivo o premožni krizi in da to vprašanje stavi na dneveni red ene prvih prihodnjih konferenc. Pri tem je zlasti važno vprašanje brezposelnosti.

Zanimiva razsoda praškega najvišjega upravnega sodišča. To razsodo omenjamo radi tega, ker osvaja pravna načela na podlagi enakih pravnih predpisov, kakršni so tudi pri nas v veljavi. Gre namreč za to, v koliko delodajalec delavcu jamči za škodo, povzročeno v sled nezdov pri delu. Odškodovanje nezdov urejuje zakon o zavarovanju delavcev v poglavju, ki ureja zavarovanje za slučaj nezdov. To je specialen zakon, zato uporaba obč. drž. zakonika ni mogoča. Uporaba tega zakona pride v poštev, ako je delodajalec nezdovo namenoma povzročil. Tu sme delavec ali namestencev uveljaviti troje pravice: pravico, ki mu izvirajo iz zakona o zavarovanju delavcev in sicer do gotove v zakonu točno limitirane odškodnine. Večjo škodo sme uveljaviti po predpisih obč. drž. zakonika. Dosedaj je prevladovalo mnenje, da poškodovane svoje dopolnilne odškodninske pravice ne sme prej uveljaviti, dokler soc. zavarovalna ustanova ni določila višine odškodnine. Razsoda upravnega sodišča je to mnenje ovrgla in izrekla, da poškodovancu ni treba čakati na odločitev zavarovalnice, temveč da je upravičen tudi preje uveljaviti svoje višje pravice pri rednem sodišču po predpisih obč. drž. zakonika. Pri nas se tozadevna zakonita določila glase popolnoma enako, zato je razsoda važna.

Kmetijski vestnik

Umetna gnojila in ozimina

Pri nas je običaj, da sejemo ozimino po okopavinah in mnogi tudi gnojijo zlasti ozimni pšenici tudi s hlevskim gnojem. Na ta način pridelajo lepe žetve. Dobe se pa mnogi posestniki, ki kljub temu gnojenju pridelajo slabo žito, ker pšenica zaradi tega premočnega enostranskega gnojenja pade. So pa na drugi strani zopet posestniki, ki uporabljajo na mesto hlevskega gnojla umetna gnojila. S tem dosežejo večje pridelke, ker jim žito ni poleglo, kar je pripisovati pravilnemu gnojenju.

Nastane vprašanje, katera gnojila naj uporabljamo sedaj v jeseni za gnojenje ozimine. Ako hočemo prihodnje leto imeti boljšo žetev, je važno, da dodamo zemlji dovoljno množino hranilnih snovi v pravem razmerju.

Takoj po oranju zemlje, določene za ozimino, naj se strosijo 5 do 8 dni pred setvijo naslednja umetna gnojila (na en mernik posete vzeto): 15 kg apnenega dušika, 30 kilogramov Thomasove žilindre in 15 kg 40 odstotne kalijeve soli.

Vsa ta umetna gnojila se lahko mešajo med seboj in tudi skupno trosijo. Ko smo umetna gnojila potrosili, je zemljo s težko brano pobraniti, tako da spravimo gnojila vsaj 2 do 3 prste globoko v zemljo. Kjer je pa običajno plitvo oranje, od 10 do 12 centimetrov globoko, tam naj se vedno gnojila trosijo kar po celini in tudi takoj podorjelo.

Pripomniti bi bilo, da vsebujejo tako mešana gnojila kar štiri najvažnejše rastlinske hranilne snovi, ki primanjkujejo zemlji, in to so: dušik, fosforova kislina, kalij in apno. Apneni dušik vsebuje namreč 16 do 20% dušika in 50 do 56% apna v sebi in je naše najcenejše dušično umetno gnojilo. Pa tudi Thomasova žilindra, ki jo pri nas že desetletja splošno uporabljamo, vsebuje poleg 18 do 21% fosforove kisline še 40 do 50% apna. Pri nas, ko imamo večinoma opraviti s težko flovatno zemljo, vpliva prav apno teh dveh gnojil izredno ugodno tudi v fizikalnem oziru na zemljo s tem, da jo rahlja. Pa tudi kalijeva sol ugodno učinkuje na razvoj pšenice, zlasti kar se tiče kakovosti zrna in tudi množine pridelka.

V zadnjih letih uporabljamo prav uspešno mešana umetna gnojila pri ozimni, in to je nitrofoskal (Ruše). Nitrofoskal vsebuje v zadostni meri vsa navedena rastlinska hranila, t. j. 8% kalija, 4% dušika in 8 odstotkov fosforove kisline, pa tudi apno. Da dosežemo zadovoljiv uspeh, ga je vzeti na en mernik posete vsaj 50 kg za vžimino.

Spremembe v železniški službi

Prometščeni so v oddelke kontrole dohodkov generalne direkcije Beograd uradnik I. kategorije, 5. skupine: Počkar Lovro, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Ljubljana; uradnik II. kategorije, 1-a skupine: Smerda Josip in Jendič Marcel, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Maribor; 1-6 skupine: Oswald Rudolf, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov Maribor; Poher Martin, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Ljubljana; 2-a skupine: Franke Ernest, Holecšek Josip in Černavič Jakob, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Maribor; Mihelič Maks, Besek Franc in Kumar Gabriel, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Ljubljana; 2-6 skupine: Komp Dragotin, Član Josip, Grauer Albert, DeFranceschi Teodor in Lukanc Alojz, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Maribor; Jendič Anton in Rajgelj Ernest, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Ljubljana; uradnik III. kategorije, 1. skupine: Miklanc Ivan, Sinkovec Matija, Vreček Josip, Detkova Alojz in Namestnik Tomaž, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Maribor; v prometno-komercialno oddelke direkcije Ljubljana uradnik II. kategorije 2-a skupine: Seme Avgust, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Ljubljana; 2-b skupine: Kuster Ivan, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Maribor; uradnik III. kategorije, 1. skupine: Kalzer Franc in Persche Karel, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Maribor; zvančniški I. kategorije: Morela Ferdinand, dosedaj v ekspozituri kontrole dohodkov G. D. Ljubljana; Škerk Josip, premikani nadzračni, Celje, v Zagorje; Potočnik Vladimir, postalni zvančniški, Vrhnika, v Ljubljano glav. kot.; Sodja Janjo, prometni zvančniški, Domžale, v Vrhniko; zvančniški II. kategorije: Leban Franc, pisar, zvančniški, ekspozitura oddelka kontrole dohodkov G. D. Ljubljana, v prometno-komercialno oddeljenje direkcije Ljubljana; Huisz Ivan, kretnik, Hodoš, v Belčince; Lederhas Pavel, kretnik, Vuhred Marenberg v Maribor glav. kot.

Preuvsčeni so za uradnike I. kategorije 7. skupine dr. Dekleva Leon, pri prometno-komercialnem oddeljenju direkcije, dosedaj uradnik II. kategorije, 2-a skupine; za uradnika III. kategorije, 4. skupine: Lapajne Franc, strojevodja, kurilnica Jesenice, dosedaj zvančniški I. kategorije, 2. skupine; za zvančniški I. kategorije: Kodelja Alojz, nadkretnik, Ljubljana, glav. kot., dosedaj zvančniški II. kategorije in za zvančniški II. kategorije Markušek Ivan, čuval, Zidani most, dosedaj služitelj.

Nameščeni so za zvančniške II. kategorije 3. skupine: Kocjan Vincencij za brzojavca, Čakovce; Smolef Alojzji za kretnika, Kranjska gora; Kramar Anton za skupinovodjo, progov, sekcijska Novo mesto; Reš Franc za progov, čuvalja, progov, sekcijska Jesenice; Zorko Janez za vozov, zapisovalca, Maribor glav. kot.; Lovše Alojzji za kretnika, Kresnice; Pšenčnik Mihael za progov, čuvalja, progov, sekcijska Maribor glav. kot.; Dermovšek Franc za progov, čuvalja, progov, sekcijska Zidani most; Kržišnik Valentin za progov, čuvalja, progov, sekcijska Ljubljana gor. dok. proga; Pinter Josip za progov, čuvalja, progov, sekcijska Celje; Mrak Alojzji za skupinovodjo, progov, sekcijska Jesenice; Mikuš Franc za progov, čuvalja, progov, sekcijska Ljubljana glav. proga.

Stalnost so si pridobili: uradniki III. kategorije 4. skupine: Adičič Teodor, prometnik, Borovnica; Klešnik Anton, prometnik, Sanyška Marof in Martinčič Leopold, prometnik, Verd.

Služba je prestala: uradniki III. kategorije: Meže Ivan, komercialni uradnik, Zidani most; zvančniški I. kategorije Tom Peter, strojevodja, kurilnica Maribor in zvančniški II. kategorije Tkašček Mihael, premikalec, Čakovce.

Sokol

Sredi predzletnega leta

Z ozirom na II. jugoslovenski vesokoljski zlet, ki se bo vršil prihodnje leto v Beogradu, moramo smatrati letošnje nastope sokolskih društev, okrožij in žup kot nekoliko predrevijo za prihodnje leto. Najbolje se torej sredi predzletnega leta, ko je že dobra polovica društvenih in precejšnje število večjih nastopov za nami. Se nekaj nedelj in konec bo letošnje sokolske sezone za javne telovadne nastope. Potem bomo v stanju, napraviti si sliko o predzletnem delu telcen letošnjega leta.

Ali smo z dosedanjimi nastopi lahko zadovoljni? V naši ožji domovini se je dosedaj vršilo troje župnih zletov, nekaj okrožnih nastopov in precej društvenih telovadb. Vsa volilna župna društva, v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Novem mestu itd. so v splošnem pokazala javnosti, da se zavedajo važnosti predzletne dobe. Iz časopisnih vesti posnemamo, da je bilo tudi število nastopajočih precej zadovoljivo, vendar bi bilo lahko večje. Povod temu pa so bila nesoglasja radi predpisanih prostih vaj za člane, kjer so se izkazale predpisane vaje kot precej težke, ki zahtevajo od povprečnih telovadcev mnogo osnovnega znanja in rutine ter dolgotrajne predpriprave. Nekateri župe so voščeno temu delstvu predpisale posebne, lažje proste vaje za člansko maso, predpisane beograjske vaje pa je na nastopih izvajalo le majboljšo članstvo. — Iz „Sokolskega Glasnika“ posnemamo, da je tudi štokom Jugoslavije uspelo mnogo nastopov, žalibog pa niso dotični poročevalci navreli niti števila nastopajočih v pretežnih slučajih niti ne zasledimo stvarne kritike posameznih nastopov, pač pa po večini trditve, da so pridrževale prav izredno uspele, iz vsega ogromnega materiala si ne moremo ustvariti prave sode o dosedanjih uspehih letošnje sezone.

Vendar pa se lahko napravimo nekatere zaključke, alfo se je kot gledalec-posmatralec prisostvovalo večjemu številu društvenih prireditelj. Mirno lahko trdimo, da bi bilo mnogo nastopov lahko boljših in večjih po količini nastopajočih in po zvažitvi vpad kot talnih. Vsak objektivni kritik bi o tem napisal lahko zelo mnogo utemeljenih pripomb. Vendar smatramo, da za enkrat zadostno, da podčrtamo nekoliko dejstev, ki naj opozore merodajne čimbenike v našem Sokolstvu, da se naj skuša po zletni sezoni takoj odpravi tem nedostatkem. Opazili smo pred vsem sifno pomanjkanje vaditeljev vobče, mladinskih vodnikov pa še posebej. To ima kot posledico fakt, da so celo po večini društvenih zlasti mladinski oddelki zelo malok številni ali pa posameznih celo ni. Preobremenjeni posamezni predniski pač ne morejo dati v društvu vsem panogam pripadnosti eno impulzivnost in elana, kot bi bil v stanu posebni voditelji oziroma voditeljica za deca, naraščati, pravi. V delstvu pomanjkanja voditeljev išči prvi in poglavitni vzrok premalo poveljnih javnih nastopov. Vsi pa smo pozabljeni, da usklajeno to zlo!

Kakor že omenjeno, letošnja sezona se ni zaključila. Predstojajo župna zleta na Vau in v Trbovljah bosta prinesla gotovo nekaj več jasnosti k zaključnim rezultatom sezone. Ljubljana

da župe nastopi na Vau s izbranimi telovadci s predpisanimi članskimi prostimi vajami, masa članstva pa bo vezbala župe, mnogo enostavnejše proste vaje, za katere se pripravljajo vsa društva. V Trbovljah nastopi celjska župa samo s predpisanimi vajami. Nočemo napravljati nikakoli predpostav — počakati moramo, kakšni bodo rezultati.

Sebe potem bo mogoče napraviti obratno seje v predzletnem letu, ki bo podlaga naših nadaljnjih razmislovanj.

Javni nastopi v nedeljo 11. t. m. so v Domžalah na društvenem telovadišču in v Grosupljah pri Sokolskem domu. Nastopa v Domžalah se udeležijo društva iz kamniškega okrožja, v Grosupljah pa bodo prisostvovali slavni domačega društva naši Dolenjci iz ribniškega okrožja, da bodo Ljubljancem obiskali obe preiditvi, je jasno. V četrtek, na Veliki Smaren, pa bo javni nastop v Ribnici, kamor bo gotovo poleg društva iz ribniškega okrožja pohitelo tudi mnogo Sokolov iz Ljubljane.

Okrožni sokolski zlet. V nedeljo, 18. t. m. se bo vršil ob otvoritvi Sokolskega doma na Mirni okrožni zlet novomeške Sokolske župe. Obenem se vrši velika narodna veselica ter pričakuje društvo obilen poset, ker je polovična vožnja po železnici dovoljena. — Zdravo!

Sport

Juniorske nogometne tekme za prehodni pokal SK Ilirije

Danes se vrše tri tekme za utešno darilo Na prostoru SK Ilirije ob Celovški cesti se nadaljujejo danes nogometne tekme juniorskih moštev. Na sporedu so tekme I. kola za utešno darilo, nogometno žogo. Iztečeni so bili za to kolo nasprotniki:

1. Savica : Reka (ob 8. sodnik g. Dolinar)
2. Slovan : Rakovnik (ob 9.15, sodnik g. Marinič)
3. Mladika : Ilirija II. (ob 18., sodnik g. Cimperman)

V vseh treh tekmah se bodo sestali precej enako močni klubi, najostrejši pa bo skoro gotovo boj med Savico in Reko. V prihodnjem kolu tekem za utešno darilo bosta igrala na praznik 15. t. m. zmagovalca tekem Savica : Reka in Mladika : Ilirija dočim gre zmagovalce tekme Slovan : Rakovnik brez nadaljne tekme takoj v finale.

III. kolo glavnih tekem za prehodni pokal SK Ilirije se bo odigralo na praznik 15. t. m. Nasproti si bodo stali Ilirija in Hermes ter Primorje in Mars ali Slavija. Odločitev glede nasprotnika Primorja (Mars ali Slavija) zavisi od rešitve protesta, ki ga je SK Slavija vložil proti verifikaciji tekme.

Teniški turnir

SK Ilirija : Bob-klub (Beograd)

S plavalci beograjskega Bob-kluba so prišli v Ljubljano tudi njegovi teniški igralci in igralke, ki so se dogovorili s teniško sekcijo SK Ilirije za medklubski turnir, ki se je pričel večeraj popoldne.

Pri večerajšnjih igrah se je opazilo, da so igralci obeh klubov precej enaki, tako da se obetajo za danes zelo zanimive igre. Pri Bob-klubu nastopa nekaj znanih igralcev. Med njimi treba omeniti go. Jelovac, ki je kot igralca na 4. mestu v državi.

Bob-klub nastopa v sledeči postavki: gg. Sostak, Dreger, Prokič, Jelovac, Pavlovič, inž. Marković, Kiranov in ga. Jelovac ter gg. Djuričkovič. Za Ilirijo bodo nastopili gg. Kmet, Koželj, inž. Novak, Pogačar, Lado Zajc, Stojan in Hitzl ter gg. Boža in Ina Sapljeva. Po večerajšnjih igrah je stanje 4 : 1 za Ilirijo. Odigrati je treba še 9 iger. Turnir se prične danes ob 8. jutraj na tenis prostori Ilirije na Koslerjevem vrtu.

Službene objave LNP

Iz seje upravnega odbora dne 9. t. m.

Konstituirali so se naslednji odbori:
Poslovni odbor: predsednik g. Lukežič (Hermes), tajnik g. Mahkovec (Ilirija), blagajnik g. Setina (Primorje), odborniki gg. Erman (Jadrani), Pevalek (Ilirija), Rakovec (Svoboda), Dorčec (Slovan), Kuret (Natakar), Rovani (Primorje) in Bačar (Reka).

Kazenski odbor: predsednik g. Vašč (Svoboda), tajnik g. Mahkovec (Ilirija), odborniki gg. Pogorelec (Ilirija), Dogan (Primorje), Malovrh (Svoboda), Bergant (Hermes) in Gosar (Slavija). Redne seje upravnega odbora se bodo vršile vsak 1. in 3. petek, seje kazenskega odbora vsak 2. in 4. petek v mesecu, vsako sredo pa seje poslovnega odbora in sicer v palači Delavske zbornice.

Za podsvetovnega kapetana je bil izvoljen g. Dolinar. 25. t. m. se igra revanšna medmesna tekma Gradec-Ljubljana v Gradcu, ako ne nastopijo kakšne tehnične zapreke — 18. t. m. se igra v Ljubljani izbirna tekma reprezentanc Maribora in Ljubljane. — Tajnik I.

SK Krakovo. Rezerva danes 14. t. m. trening tekma s SK Natakar ob 10. na igrišču Primorja. — Kapetan.

SK Svoboda. V ponedeljek trening juniorjev s ASK Primorje. Prosim točno do 18.15 v neš. garderobi. Strogno obvezen trening I. moštva in rezerve vsako sredo in petek, vsakokrat točno do 18.30 ure v naši garderobi. — Načelnik.

Kolesarsko društvo "Triglav" Zadobrova. Srebrje priredi danes v nedeljo kolesarske dirke na prosti Srebrje-Domžale-Vranksko in obratno. Start točno ob 11. dopoldne pri gostilni Lovše v Srebrjah. Cilj istotam. Vozilo se bo v dveh skupinah za klubovo prvenstvo, in sicer: glavna skupna na km 100, juniorska skupna na km 50. Popoldne ob 15. se bo vršila velika vrtna veselica na senčnatem vrtu znane gostilne Frana Lovšeta v Srebrjah. Prijatelji kolesarskega sporta vladno vabljeni. Odbor.

KOLESA ŠIVALNI STROJI GRAMOFONI

TEHNIK J. BANJAI
Ljubljana, Pražakova ul. 19
Palača „Ljubljanski dvor“

Nizke cene! Tudi na obroke!

Peči sistema „Luc“

vseh velikosti izdeluje tvrdica Srebotnjak & Golob, Ljubljana, Puharjeva ulica št. 3. Prevzema tudi v popravilo in prezidavo vsakovrstne gori navedene peči in jih izvršuje strokovnjaško in po najnižjih cenah brez konkurence. 128-a

ALEKSANDROVO RESTAVRACIJA IN KAVARNA M. ORLIČ

se vladno priporoča za poset obiskovalcev. Hrana in stanovanje dnevno Din 55. Državni nameščeni popust. Postrežba točna. Hrana obilna in dobra.

Kupim stalno kostonjev taninski les

smrekove škorje cele in drobljene, rabljene sode od stroj. in jedilnega olja po najugodnejših cenah, takojšnje plačilo. FRANC OSET, Sv. Peter v Sav. Dol.

ALA
aparati za pasiranje paradižnikov.
Dobite ga v vsaki boljši trgovini z železnino in pohištvo. — Proizvaja ga: Braća Lenard, industrija metalne i drvene robe, Subotica.

Šofer strojni ključavničar

se išče za tovarno na Gorenjskem. Reflektira se samo na izkušenega in treznega vozača z daljšo šofersko prakso, ki je navezan voziti z luksuznim avtomobilom in poleg tega zmožen in pripravljen izvrševati samostojno vsa popravila v tovarni. Znanje slovenske in nemške potrebnosti. Plača po dogovoru, stanovanje na razpolago. Poudarje na navedbo dosedanjega službovanja in prejšnjih sprejemov, po možnosti tudi s fotografijo, na oglasni oddelci „Jutra“ pod „Šofer-ključavničar 124.“ 10074-a

Prostovoljno prodam več stavbenih parcel

ter nekaj njiv in travnikov ob glavni cesti proti St. Vidu in sicer: pri Zibertu, za Andrejcem in pri Kremžarju. Informacije daje dnevno od 8.—12. Franja Cirman, mesarica, Kolizej. 10108

Zbirka zakona dr. Mihailo Ilić

profesor univerzitet v Beogradu

Izšlo je iz tiska

Zakonik

o sudskom postupku u građanskim parnicama

(Gračanski parnični postupak)

za Kraljevino Srba, Hrvata i Slovenaca 366 strana.

Cena Din 40.—, u platnom povezu Din 60.—

Izdavačka knjižarnica Gece Kona
Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

DOBER NAKUP

sviđa Vaš promet, zato obiščite

Lipski jesenski velesejem 1929

Splošni, tehnični in stavbeni ve-
lesejem 25.—31. avgusta
tekstilni velese-
jem 25.—28. avgusta
velesejem športnih
predmetov 25.—29. avgusta

Vsa pojasnila se
dobe pri častnih za-
stopnikih

za ljubljansko oblast: Stegu, Ljubljana, Gleda-
liška 8. — Telefon 2925.

za mariborsko oblast: Dr. Scheichenbauer, Trg
Svobode 3.

Gostilna pri „UNIVERZI“

ZIDOVSKA STEZA ST. 4.

Na novo preurejena, točijo se prvovrstna dal-
matinska vina in fini štajerski razlizi.
Posebno viško belo šez ulico Din 12.—
Črna čez ulico Din 11.—
Dnevno razne sveže morske ribe.

DANAŠNJA POSEBNA SPECIJALITETA:
tunina na raznju in pohana, porcija Din 6.—,
velika Din 10.—, snrova šunka, sveže grozdje.
Za prvovrstno blago in točno postrežbo jam-
čita in se priporoča LOŽIC & PADOVAN,
vinska veletrgovina, Ljubljana, Dunajska cesta 9.
Isto se dobi v „Operni kleti“, Gledališka ulica 2.

Morsko kopališče in letovišče Erikvenica

Pension restavrant „Triglav“ na obali.
Shajliške Slovencevi!

Do 1. IX. pension Din 75.— do 80.; od 1. IX.
Din 60.— do 70.— Uradniki, trg. potniki popust!
Elegantne sobe. Izbrana domača in štajerska
vina, izborna kuhinja.

8969 Restavrant MAKSO REŠ.

Na obroke „Oblacilnica Ilirija“ vodi

Prispelo novo jesen. in zimsko blago

Največja izbira

Najboljše blago

Najnižje cene

Najdaljši odplačilni rok

Preostalo letno blago prodajamo po globoko
znižanih cenah. — Prepričajte se!

Zahtevajte vzorce in potnika, ki Vas poseti
na domu!

OBLACILNICA ILIRIJA

MESTNI TRG 17/I

TELEFON 28-25

Z i m o

evlil in druge potrebš-
kupite vedno samo pri
strokovnjaku

Rudolf Sever

tapeštirstvo, Marija trg 2,
ki vse najbolj in naj-
nejše postreže.

Medenjaki, medeni prepečenec

špecialitete „VJK“

na drobno

na debelo

Fosip Vitek

Ljubljana

Sv. Petra cesta 13

Najboljše tamburice

Parkasvega in aremskega
sistema izdeluje in razpošilja
ob jamstvu

stara hrv. tvornica tamburic

Stjepan M. Gilg

SISAK 610

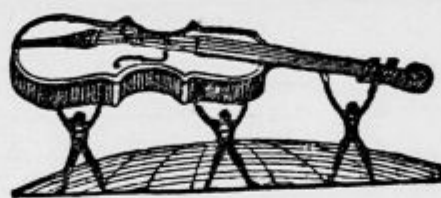
Kačičeva 174 (Hrvatska)

Cenovnik tamburice pošljem
na zahtovo zastoj. Odlikovan
s 2 zlatima kolajnama.

Havliček Fran

koncesionirano elektro-
tehnično podjetje

Naprava in poprava elektr. luči v mošta in dočeli ter
preizkušnje strelorodov. Strojovna poprava vseh elek-
trotehničnih aparatov. Prijamni oddelci za bilna svnila,
telefonske in signalne naprave, katere vzdržujemo tudi
pavilno. Proračuni brezplačni. Za naročilo zadostuje
dopolnca. — Sv. Petra o. 5 (dvorišče hotel „Sofa“). —
Postrežba točna! Specialna delavnica!

Veliki ilustrovani cenik dobite zastoj

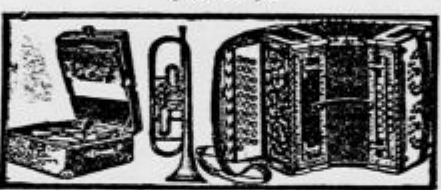
Zahtevajte ga od skladišča

MEINEL & HEROLD

izvorna glasbila, gramofonov in harmonik

R. Langer MARIBOR, št. 101-B

Violine od Din 95. Ročne harmonike od Din
85. Tambure od Din 98. Gramofoni od Din
345 dalje.

Stanovanje

10.105
s 3—4 sobami, kopalnico, po možnosti v bli-
žini parka išče mlada zakonska obitelj
brez otrok za takojšnjo vselitev. Ponudbe
pod »1000« na upravo podružnice Maribor.

Javna dražba

V ponedeljek, dne 12. avgusta 1929 se
prodaja na postaji Jesenice dva vagona
železniških bukovih pragov na dražbi. —
Pričetek dražbe ob 11. uri. 10.103

LOKOMOBILE

ASSMANN I STOK DER CANNSTATT

JARMENIKI

GEHR. LINCK OBERKIRCH

MOTORJI na sesalni
plin Diesel

MAG ZAGREB, VLASKA
UL. 53

Manufakturst

agilen in trezen, 40 let star, z večletno
prakso, potoval za prvovrstne firme,
išče službo potnika, skladiščnika ali
kaj sličnega. — Cenj. ponudbe na Ju-
gomosse, Beograd, za »458«. 10.086

Brezplačno dobite umetniško izdelan portret,

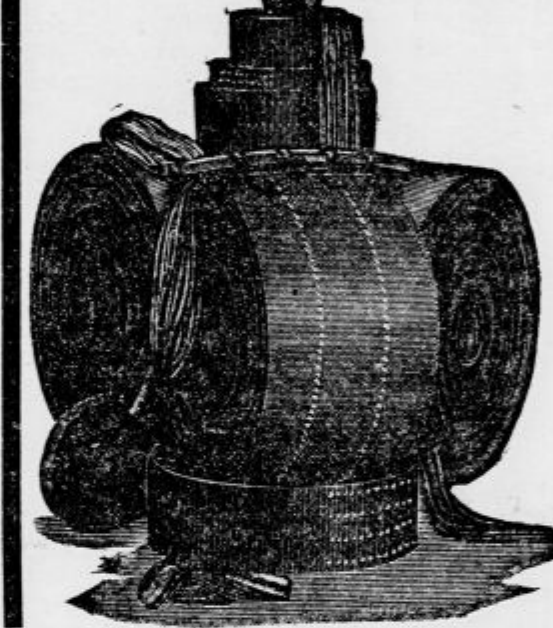
Izkoristite priliko
takoj!

eko nam pošljete svojo sliko ali sliko vaše dece, skupine ali slično
in to verno po poslani nam sliki v velikosti 30x40. Svojo adresu
napišite točno, da se izognemo reklamacijam. Prosimo vas, da nam
pošljete čim jasnejše slike. Umetniško izdelavo portreta vrši sve-
tovni zavod, ki deluje v Nemčiji, Avstriji, Franciji in Angliji, kar
je jamstvo za izredno izdelavo. Ta zavod želi osnovati v naši dr-
žavi svojo podružnico, pa je nam poveril organizacijo. Radi tega
se je sklenilo, da se vsaka slika, ki se nam dopiše od 12. julija
1929 do 31. julija 1930 brezplačno poveča. Priposlane slike se vra-
čajo s portretom. Carina, poštnina in manipulativni stroški znašajo
36 Din, kar plačate po povzetju, to je, kadar sprejmete portret.

S popolnim zaupanjem se obrnite na

INTERNATIONAL, največji zavod za pove-
čanje slik Zagreb, Prilaz 13.

WOLFNER

Strojno jermenje

najboljše kakovosti. Zastopstvo in skla-
dišče

IG. DEUTSCH I BRAT
Zagreb, Marovska 20

Telefon 42 — 86.

Skladišče vseh tehničnih potrebščin,
strojev in orodja.

Opalograph

raznoročevalac z varstveno znamko
„Globus“, kakor tudi potrebš-
dobite edino pri

Lud. Baraža, Ljubljana, Šelenburškova ulica šte. 6
Telefon 2980 Pazite na varstveno znamko! Vse drugo potvorba!

A. & E. SKABERNE

HALO!

101.0

HALO!

OGLEDALA

brušena in nebrušena, v vseh velikostih in oblikah iz
prvovrstnega kristalnega stekla 5—8 mm debelega, ka-
kor tudi navadna »sin« ogledala 2 mm debela ter raz-
novrstno steklo (zrcalno 6—8 mm, nadmočno 8—10 mm,
tanko 4—5 in 1/2 mm debeline, specialno, alabaster,
ledenasto), nadalje upognjene šipe, šipe za izložbe,
vstevanje v medenino, graviranje raznih ornamen-
tov, tudi po načrtih, montiranje auto šip ter popravila
starih, pokvarjenih ogledal, izvršuje po najnižjih cenah

„KRISTAL“ d. d.

tovarne ogledal in brušenega stekla.

MARIBOR

LJUBLJANA VII.

Koroška c. 32, tel. interur. 2132

Sv. Šiška, Medvedova c. 38,

tel. int. 3075.

— — — — — ZAHTEVAJTE PONUDBE! — — — — —

Trošarinski zbornik

(komentar)

Zakona o državnih trošarinah sa svima izmenama in dopunama —
Zakona o drž. trošarinah, taksama i pristojbama (sa svima izmena-
ma i dopunama) — Zakona o izmenama i dopunama u zakonu o
drž. trošarinah, taksama i pristojbama od 10. aprila 1929. g. i od
28. juna 1929. g. Svi sa propisima izmenjenog in dopunjenog troša-
rinskog pravnika sa svima dosadašnjim objašnjenjima. — Pravi-
nik o upotrebi novog sredstva za denaturisanje — Pravilnik o
prodaji denaturisanog špirita sa opštim sredstvom — Uputstva za
iznos špirita u inostranstvo uz povlašćen sa svima izdatim obja-
šnjenjima do sada itd. Uputstva za naplatu oblasne trošarine.

Sredio

Živ. St. Devečerski,

bivši činovnik gen. direkcije porca.

Cena Din 50.—

Izdavačka knjižarnica Gece Kona,
Beograd, Knez Mihajlova ulica 1.

Michel Zévaco:

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman

»Če to ni bogohulstvo!...«
Nato je ponesel kozarec do svojih širokih nosnic, ga poduhal, nasmešnil se mu kakor nežno ljubljeno devotki in sočutno vzdihnil:
»Odpusti mi, o Gospod, saj ne ve, kaj pravi!«
A že se je spet ujezil:
»Tak pokusite vsaj, nesrečni človek, in povejte, ali si morete misliti boljšo kapljico pod božjim solncem!«
Pardaillan ga je napeto pogledal.
»Hoho, častiti oče,« je odvrnil s porogljivim glasom, »zakaj le pa vi ne pokusite, če je res tako dobro? Izpijte vi ta kozarec in zavežem se, da posušim steklenico do dna. Velja?«
Meniha sta obupana postavila čaši na mizo in žalostno zastokala.
»To mi mogoče,« je zavajal Caharija.
»Prepovedal so nama,« je zastokal Baptist.
»Raca na vodi!« se je zasmejal Pardaillan.
Videč, da ga z vini ne premoči, sta se obrnila k jedilom. S potrpežljivostjo in vztrajnostjo, ki sta bili vredni boljše nagrade, sta zaporedoma postavljala predenj pikantne poslastice, ribe, jastoge, pečenke, divjačino, perutnino, slaščice in sadje. Ničesar nista prezrla, tako trdno je bilo njih upanje, da ga omajata. Toda Pardaillan jima še vedno ni hotel ustreči. Niti odgovarjal jima ni več. Mežal je, zatiskal si nosnice in neprestano odkimaval, da ne. Ta peklenška muka je trajala delj nego uro. Pardaillan se je curkoma potil od duševnega napora. Takisto sta se potila meniha, čeprav iz drugačnih razlogov. In čim bolj se je bližal konec trpinčenja, tem veselejši in živahnejši je postajal vitez, od samega zadovoljstva, da se ni dal premotiti. Narobe pa sta postajala obraza

196

menihov, ki sta videla, kako jima gre poslednji up po vodi, od minute do minute bolj klavna in potrta. Ko je naposled tudi zadnji pladenj doletela usoda vseh prejšnjih, je Baptist, ki ni več vedel, katerega svetnika naj kliče na pomoč, klavno zatarnal in sklenil roke:

»O, dobrota nebeška! Tedaj ste resnično sklenili, da umrete od gladi?«

»Ne pravim, da ne,« je posmehljivo odvrnil Pardaillan. »Stvari, ki mi prihajajo na um, so časih prebiti čudne.«

Meniha sta kar omahnila. Po tem takem je bilo vse zaman. Pokopane so bile njune sanje, da vendar že utešita svojo požrešnost.

Pardaillan je izšel iz tega čudnega boja zmagalet, toda ves strit, in ko se je vrnil v svojo celico, se je iznemogel zgrudil v naslanjač. Najhuši telesni trud bi ga bil manj izmučil od strašnega duševnega napora, ki je bil za njim.

Ne pozabimo, da se je postil že tri dni. Njegova slabost je bila temu primerna. Prav za prav mu želodec še ni povzročal tako neznosnih muk in zavijanje v drobovju je postajalo čedalje redkejšo; morda bi bilo povsem odnehalo, da niso tako ljubše pazili nanj in ga pri vsaki priliki dražili z razkazovanjem jedil. Najbolj ga je mučila mrzlica, ki se ga je lotevala, in žeja, strašna žeja, ki mu je zadrgavala grlo in mu pokrivala nabrekle ustnice z razpoklinami.

Od šumenja v glavi se mu je kar mešalo. Še bolj zlovesča pa so bila trenutja, ko se mu je najprej zablščalo pred očmi, nato pa se je pogreznil v iznemoglost, ki je bila za las podobna omedlevici. Da je prišlo inkvizitorju na um in bi ga bil dal zgrabiti v takem trenutku, ne bi bil mogel niti treniti v svojo obrambo. Tako oslabljen je sedel v naslanjaču in renčal, misleč na svoja meniha:

»Ali sta me umorila, lopova!... Kdaj je še človek videl tolikšno okrutnost?... Niti z najmanjšim jedilom mi nista prizanesla. Kako sem se mogel ustavljati gladi, ki me tare? Zakaj lačen sem,

oh, pobesnel bi od lakote in žeje... In tista njihova peklenška godba!... Bogme, saj ljubim godbo, a v takih okoliščinah... In cvetje... in dišave... in slike! Oh, Favsta, oh, Espinosa, kaj vse vama bom smel storiti za te muke, kadar pride moj dan!... Nu, jutri bo tega strašnega trpljenja konec. Ako jutri ne pozabijo name, popravim svoje moči... Stori sem, kar sem mogel, ustavljal sem se, dokler sem se mogel, a jutri hočem jesti... naj se zgodi kar se hoče.«

Toda ko je drugi dan prišla ura zajtrka, se meniha nista pokazala.

»Vraga,« je razočaran pomislil Pardaillan, »mar sem se ukani? Pa ne da bi se bil Espinosa premislil in bi me hotel ugonobiti z gladom namestu s strupom? Nu, počakajmo. Nemara da sta se le zakasnila.«

In jel je potrpežljivo čakati, tolažeč se z mislijo, da bi bil zajtrk itak prepeljal za njegov neizmerni glad.

Prišel je čas predjužnika. Menihov še vedno ni bilo.

Zdaj se je jel Pardaillan po pravici vznemirjati.

»Ni mogoče, da bi bila samo pozabila name,« je pomislil, nervozno korakaje po sobi sem ter tja. »Za tem se skriva nekaj drugega... A kaj?... Ali je morda Espinosa uganil, da sem se odločil in hočem danes jesti ne glede na njegov strup?... To ni verjetno. Že zato ne, ker bi bila prav to najugodnejša prilika, da mi zavdajo... Ali je nemara Chico napravil kako neumnost?... Morda so ga zasačili?... Ali ne bi bilo dobro, da povprašam?...«

Krenil je k vratom. Toda ko bi bil moral potrkati na linico, je neodločno obstal.

»Ne,« je dejal in počasi odstopil, »nočem jima pokazati, da z nestrpnostjo čakam hrane... čeprav... Nu, potrpijo še.«

Ura predjužnika je minila. Prišla je ura obeda. Menihov še vedno ni bilo videti. Tudi ura večerje je minila, ne da bi se bila pokazala Caharija in Baptist.

»Tako mi smrti bože,« je srdito rekel Pardaillan, »zdaj hočem vedeti kako in kaj!«

Inventurna prodaja

od 4. do 17. avgusta
Da očistimo poletno zalogo nudimo blago po nedosegljivih cenah.

Damsko perilo:

Kombineza-hlače iz barv. bat. šifona z barv. robom Din 26—
Kombineza-hlače iz svil. batista z filem čipko Din 27—
Kombineza-krilo iz svil. batista z filem čipko Din 34—
Spalna srajca z šir. filem čipko Din 49—
in Din 29—

Francoski baret za dame Din 29—

D pulover iz čiste volne z črtami brez rok Din 39—

Bluze imit. sur. svile z dolg rok. z lak. pasom in pentlo Din 69—

Kopalne potrebščine:

Kop. obleka indanthren Din 69—
Kop. obleka iz vzorč. melanese Din 65—
Kop. plačl od Din 195—
Brisalke frotier večbarne Din 22-50

Domače halje iz franc. krepa Din 95—
Pyjame iz franc. krepa Din 115—

Nogavice za dame ilor Din 19-13-11—
svilene „Bemberg“ 28—

Za gospode: Samoveznice čista svila Din 19—

Srajca iz kretona z 2 ovratnikoma Din 58—
in Din 50—

S. Müller
- i sinovi -
prvi hrvatski graditelj oljardov
Zagreb

Pozor
ženini in neveste!

ŽIMNICE

(matrace), posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane, in tapetneške izdelke nudimo najceneje

Rudolf Radovan
tapetnik

Krekov trg št. 7.
poleg Mostnega doma

Žaluzije

lesenih tekstilnih rolet (dervonitki) rolete iz gradelna se dobe najceneje pri tvrdki

PETER KOBAL
Kranj - Slovenija
Tel. interurb. 32

CENIK brez plačila in franko!

A. KIFFMANN
specijalni sam. boljši ur Maribor 36-a

Ni zdravja brez dobre prebave

Ali čutite pritisk in napihnjenost v želodcu po ladi kisli okus v ustih? Ali trpite na zapeki vrtoglavosti in nespanju? Ali Vas muči glavobol, bolečine v želodcu in lakotnicah?

Ali imate kožne izpuščaje in mozolje, ki so se pojavili vsled slabe prebave? Uverite se tudi Vi, da preizkušena zdravilna specialiteta Figol-Elksir ureja prebavo in vam povrne zdravje Figol izdeluje in pošilja po pošti proti povzetju z navodilom o uporabi

lekarna SEMELIČ Dubrovnik 2
Originalni zavojček s 3 steklenicami z otomot in poštnino vred 105 Din. 8 steklenic 245 Din, a 1 steklenica 40 Din. Množabno zbiranje prihaja dnevno o uspešnem učinku FIGOLA

ZAKAJ so »Aiglon« kolesa tako priljubljena?

Ker so izdelana iz najboljšega materiala v prvovrstni francoski tovarni. So jako trpežna, imajo priznani najboljši tek in so v ceni brezkonkurenčna.

Prav ugodni plačilni pogoji!

Posredovanje cenik brezplačno.

Viktor Bohinec — Ljubljana, Dunajska cesta 20.

PUTNIK

Društvo za promet potnikov in turistov v kraljevini SHS, Beograd

razpisuje natečaj

za izdelavo umetniških reklamnih plakatov naše domovine in katekoliki način, pripravi pa morajo biti za reprodukcijo v barvi. Format originala mora biti 63x95, pri čemer zgornji deli 10 cm, a spodaj 20 cm, za napis in tekst.

Vpisane načrte bo pregledala posebna ocenjevalna komisija ter se bo prvih pet načrtov, ki bodo ocenjeni kot najboljši, odkupilo z vsemi pravnicami s sledečimi nagradami:

1. 5000.— Din
2. 2500.— Din
3. 2000.— Din
4. 1500.— Din
5. 1000.— Din

Za ostale načrte si »Putnik« pridržuje pravico odkupa po svojudni pogodbi. Načrte je treba vstopati najkasneje do 15. septembra t. l. »Putnik« v Ljubljani Dunajska cesta št. 1.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite najboljšo in najcenejšo pri stari, priznani tvrdki

H. SUTNER,

Ljubljana, Prešernova ulica 4, poleg franciskanske cerkve.

Največja in najsolidnejša razpošilnica. Razpošilja v vse kraje tu in inozemstva.

Zahtevajte

brezplačni cenik

H. SUTNER, Ljubljana 4.

Lastna protokolihrana tovarna ur v Švic, znamk

IKO, OMIKO, AXO

China srebrno jedilno orodje s 50-letno pismono tovarniško garancijo.

Tovarnarji sodavice in likerja, kakor tudi brezalkoholnih pijač nabavljajo svoje potrebe etno in esenc pri

DESTILERIJI d. d.

Prva jugoslovanska tovarna esenc na rum in k. kerje, eternege olja in etra. ZAGREB, B. cesta 35, poštnište pretinac 143. Ceniki in navodila brezplačno. 6791. Zastopstvo za Slovenijo pri št. Emerik Zelnar, Ljubljana 7.

Razpis nabave rezkalnež stroja in stružnice

Direkcija državnega rudnika Velenje nabavi na dan 19. avgusta 1929

1 kmd. univerzalni rezkalni stroj in 1 kmd. stružnica z vodilnim in povračilnim vretenom.

Ponudbe je predložiti najkasneje do 19. avgusta dopoldne, katere morajo biti kolkovane z Din 5.—. Natančnejši pogoji se dobe pri podpisani.

Iz pisarne Direkcije drž. rudnika Velenje št. 7447/IL 10064

Lepota očesa in las

SEVE ASIATIQUE. Z uporabo tega preparata dolimo izvanredno bujno goste in dolge obrvi in trepalnice, s tem dobijo oči tisti pikantni, dražestni in privlačni pogled Din 40. NOIR D'ORIENT ima svojo edinstveno barvo v tonu barvi Din 50.

KOPELJ ZA OČI daje očem oni samamljivi lep in bleščati pogled. Oči postanejo bistre, svetle, očene, s rdečilo, trdnost in močni pogled Din 50.

ORISOLDE nam daje po preteku ene noči naravno kodrate lasa. Kodri so dolgotrajni in dajo vsakemu obrazu dražest in samamljivost. — Din 40. CAMILLIEN EXTRACT je najboljši sredstvo za dobiranje svetlo plavih las Din 40.

EAU DE QUININE snan specialitet za nego las. — Daje lep sijaj in mehko, a zabranjuje izpadanje in odpravlja prihlaj Cens Din 22.—.

TAPPER neprecevnj za dovršeno masno in jastiv milic — Obrab postane elastičen in jako pomlajen. — Dajne prvi strizni v sva k d a m a — Din 60.

PUDER za masiranje in čiščenje obraza. Najboljša razuma za škropljiva mila Odvzema vsi masti Din 18.

SOJDEEL (MITESSER) nam odpravlja noči naravno pomočjo praktičnega instrumenta s oolg pripadajočim lotionom »Tanne Comedones« Priporočila se vsakemu Ne omaha nikakih brazgotin — Din 50.

MUGETTA LOTION odpravlja v toku ene noči vse solnne pege in omaha in rdeča madeže Din 40. CENTIFOLIA, kora iz trav, Zagreb, Jariševa 4. Zahtevajte brezplačno ilustrirane prospekti

Kyffhäuser - Technikum

Frankenhausen, Nemčija
inženjerski in delovodski oddelek za gradnjo strojev in avtomobilov, tehnika za šibki in jaki tok. »Najstarejši posebni oddelek za kmetijske stroje, avtomobilsko in letalsko tehniko.«

Zahvala.

1 092

Podpisana se tem potom zahvaljujeva neprecenljivemu društvu

„Ljudska spomogot v Mariboru“

za pripadajočo podporo, ki se nama je izplačala takoj po smrti najinega očeta, g. Alojzja Vrabčiča in priporočava to prekorsno društvo vsakomur v takojšen pristop.

Zg. Mozelj, dne 5. avgusta 1929

Rudolf in Marija Vrabčič

Mladost, svežost, lepota!

CREME DARUVARY

Najbolj dovršen proizvod moderne in znanstvene kozmetike. Kar po prvi uporabi postane koža sveža, mehka in fina, odstrani vso nečistost, mozolje, spuščanje, pege, rdečico nosu in drugo. Na zahtevo smo razposlali okoli 30.000 poskušnih puščic ter na temelju tega prejeli mnogo priznanj in nad 20.000 naročil. Ne verujte nikomur, ampak zahtevajte brezplačno poskusno posušico. Da se prepričate. Pošljemo vam jo brez plačila, ako nam pošljete za stroške v znamkah Din 2.—. Originalne trioglate puščice dobite po ceni od Din 15.— v vsaki boljši strokovni trgovini. S pošto pošlje: 112-a

Apoteka BLUM, Subotica 3.

Sadje in zelenjad

vsake vrste v kuhinjavite sapo v or gina njih weck-ovih pripravah za vkuh v m. Zahvalite

WECK-A

pri vseh trgovcih. Tovarniška zaloga FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10. — Zastopstvo v Mariboru: Carl Lotz in Pinter & Lenard, Celje: Josip Jagodič.

„Spectrum“ d. d.

tvornica ogledal in brusenega stekla

Ljubljana VII.

Celovska cesta 81. Tel. 2343

Zagreb Osijek. — Središnica Zagreb

Zrcalno steklo, portnalno steklo, masinsko steklo 5-6 mm. ogledala, brusenja v vseh velikostih in oblikah, kakor tud brusenje prozorne šipe, izbočene plošče, vstevkvanje v med. — Fina — navadna ogledala 82

Cene malim oglašom:

Za oglaš, ki služi v posredovalni in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglašni oddelček »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglaš priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din.

Telefonske številke 2492, 3492

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tličoče **2 Din** sicer ne bo se malih oglašov naj priloži v znamkah **2 Din** prejel odgovora!

Cene malim oglašom:

Zenitve in dopisovanja ter oglaš trgovske in reklamne značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglaš ne priobči. Številka čekovnega računa pri Poštni hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službe dobi

Trgovski pomočnik
izkušen v mešani stroki, dobi mesto v vsaki trgovini. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Dobro eksistencija« 26148

Kuharico

perfektno in s vsakodnevnimi opravili, ki tudi perilo pere in obavlja druge hišne posle s obarbo, sprejemne in 15. avgusta. Zagreb, k slovenski obitelji. Androja, Rimeka cesta št. 18/II. 26819

Gateristom, cirkulacijo

ki go bresposlani, preskrbam brezplačno dobro stalno službo. Reflektira se samo na dobre in prične delovati, ki se ne omenjajo. Pomočnik na naslov: Zvonimir Vrečko, Ušće - Kraljevo, Srbija, ko. Ušće - Kraljevo, Srbija, ko. Ušće - Kraljevo, Srbija, ko. 26802

Trg. vajenca

ob lastni oddelki sprejemne trgovine mešane blaga v Ljubljani. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Vajence 66«. 26766

Izučenega vrtarjara

ki bi poleg vrtarstva tudi druga majhna dela opravil, sprejemne. Zgledati se je pri trdki »Saturnus«. d. d. Moete. 26765

Natakarico

ki bi poleg bistvo po močnejši trgovini nabavljeno in s daljšo prakso, ne pod 30 let staro, sprejemne kot plačilo v prometnem kraju na delu. V Pombu bi najverjetno zahtevali, da se je na dobro moč. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra«. 26749

Pošteno dekle

20-30 let staro, ki se zna kuhati, sprejemne. Marja Štiller, gostilna in mesarija, št. 11 v Slovenjgoricah. 26742

Mizar, pomočnik

z izkušenj v steno in ploščo, sprejemne v stalno službo. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Vehovar, Celje«. 26731

Žagarja

za vancanjsko večerjo, sprejemne v stalno službo. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra«. 26729

Frizerke

dobro ozdravljene sprejemne takoj v stalno službo. Nemščina pogoj. Plača po zmotrečnosti. Slovenjgore, Zagreb, Illica 44. 27141

Fotograf, pomočnik

zmožnega vsega fotografirane dela, ki je dober operator ter negativ in pozitivni retušer — vojašine prosa, sprejemne v vsaki trgovini. Slovenjgore, Zagreb, Illica 44. 27141

Kočijaža

pridnega in zanesljivega sprejemne upravljalca. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Kočijaža«. 26744

Vzgojiteljica

gospodarska, zmožna vsaj nekoliko navadnega perila, življenja in korigiranja solskih nalog, se išče za takoj k 4 otrokom v etarosti 6-10 let. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Vzgojiteljica«. 27137

G. Th. Rotman:

Gospod Kozamurnik in njegov avtomobil

109. Naposled se mu je posrečilo. Miha je ujel kralki stroci, ki ga je imel Srček namesto repka, in se ga oklenil, kar se mu dale moči. Toda pes še vedno ni izpuštil svoje živre, in ko mu je gospod Kozamurnik vendar že ušel, je imelo to hude posledice za njegovo perilo. Baki rski se je

Fotografskega

pomočnika
zmožnega dobrih posnetkov z dobro retno, sprejemne kot poslovaljo ali pa mu odstopim stelo. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Dobro eksistencija«. 26885

Slaščičarskega pomočnika

sprejemne takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 26887

Modistinja

starejša, samostojna, 18-letna, zmožna, sprejemne. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Modistinja«. 26894

Trgov. vajenca

zdravga in aglinaga, ki je dovlil mešansko šolo z dobrim uspehom, sprejemne v svojo prodajalno. Prošci naj pošljejo svoje prošnje a priročniki šolskih spričevali, navodno osebnih podatkov in referenc. Učiteljski tiskari v Ljubljani, Francišanska ulica 6. 26978

Postrežnico

pridno in zanesljivo mlado dekle iščem za dopolnilo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 27009

Dva brivska

pomočnika
iščem za takoj. Enaga, ki je zmožen tudi ondulirana Placem 700 Din ter dam hrano in stanovanje. Druga, mlajša, plačam po sposobnosti. Mirko Zetović, Ruše pri Mariboru. 26623

Učenko

za strojno pletenje, s vso karto v hiši sprejme. P. Klemenec v Kočevju. 26693

Natakarico

dobro izurjeno, s posebno pravico sprejemne takoj v boljšo gostilno. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 26636

Vajenca

krepekga in zdravga dečka poštenih staršev, sprejemne dobro hrano pekarna v vsaki trgovini. Slovenjgore, Sin. Zeleničarja ima prednost. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Nastop takoj 33«. 26638

Kino-operator

dobro izurjen v pododdelku kinu. Prednost imajo oni, ki so zmožni kakšnega rokodelstva. Naslov pove oglašni oddelček »Jutra«. 26656

Trgovski učenko

je primerno šolelo izobrazbo, pridno in pošteno sprejemne takoj v trgovino s mešanim blagom Josip Kosmus, Loka pri Zusmu. 26639

Mesarski pomočnik

več v izdelavi vsakovrstnih salam in klobas, samo dobro moč, dobi službo. Pomočnik na »Mesar« na oglašni oddelček »Jutra«. 26694

Trg. hilpaca

zamekga, ki bi imel opravljati tudi sadni vrst, poštenega in trennega sprejemne v Ljubljani, hišo brez breme. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 26848

Potovalnega

zastopnika
za prodajo brezkonkurenčnega konzumnega predmeta po Sloveniji, z dnevnim zaslužkom po 500 Din, oziroma 10-12.000 Din sprejemne. Prednost imajo izurjeni trgovski potniki in inteligentni mlajši trgovski pomočniki mešane stroke. Pomočnik s popolnim opismenjenjem, sprejemne v vsaki trgovini. Slovenjgore, Zagreb, Illica 44. 27141

Šiviljo

ki se razume pri voženju, sprejemne »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 27038

Pletiljo

dobro izurjeno, s hrano in stanovanjem v hiši sprejemne takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 27068

Kuharico

z dobrih spričevali, etaro 20-30 let, ki zna vsa hišna dela, sprejemne s 15. avgustom. Vprašati v pisarni v Prečni ulici št. 4. Ljubljana. 27078

Služkinjo za vse

iščem za takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 27086

Potnike

zanesljive in pošteno zastopnike ter agente sprejemne proti dobri proviziji. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra«. 27109

Učenko

za strojno pletenje, tudi za krajši čas sprejme. P. Voda Ljubljana VII, Ajkova 24. 27113

Krojaškega vajenca

sprejemne trditi »Elite« — Prešernova ulica 7. 27023

Žensko moč

v trgovino sprejme »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 27038

Služkinjo

ki zna tudi kuhati, 18-letna, zmožna, sprejemne. Naslov: P. Kulterer, živilski izdelovalnik, Čakovc. 26968

2 čevljarska

pomočnika
izkušena v šitnem in šivanem delu, sprejemne takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Andrej Gradšar, Krše na Gorenjskem. 26925

Učenca in učenko

za papirno in galanterijsko trgovino sprejemne. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Trgovina 7«. 26912-a

Vajenca

pod ugodnimi pogoji sprejemne takoj parna pekarna Josip Lavtičar v Kranjski gori. 26899

Čevljarska pomočnika

v vso okrobo sprejme Josip Močnik, Tršič 194. 26876

Tapetniškega pomočnika in vajenca

sprejemne takoj Osredar & Dolinar, tapetništvo, Ljubljana, Igriška ulica št. 10. 26874

Vajenca

močnega in zdravga, s 2 dečki, ki bi imel po možnosti dve ali tri mešanske šole, ali 2 gimnazij, sprejemne v trgovino z mešanim blagom Ludvik Boltn, Logatec. 26840

Pleskarske in ličar. pomočnike

ki bi prevzeli večje akordno delo (ličenje mostov v Karlovcu), sprejemne takoj Reflektanti naj se čimprej obrnejo na Novokovčev v hotelu Struclji, Dalmatinska ulica. Vprašati pri vrtarju. 27100

Dve učenci

za strojno pletenje, s vso karto v hiši sprejme. P. Klemenec v Kočevju. 26693

Deklico

15-18 let staro — najraje Starčko sprejemne k enemu otroku. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Starčica«. 27117

Specijalista za čevapčiče

različne in drug prigizice, s orodjem sprejemne za ustvarjanje ali bič za skupno delo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 27104

Pomočnika in učenca

sprejemne takoj v trajno službo. Babin, petarstvo, Celje, Gosposka 24. 26723

Posredovalnica Pluhata v Ljubljani

najnu potrebuje privatne in gostilniške kuharice, natakarice ter pridne služkinje. 27008

Čevljarska pomočnika

dobro izurjenega sprejemne takoj Ignac Grosič, Kranj, Savsko predmestje št. 49. 27070

Služkinjo

ki zna kuhati in se razume pri gospodinjstvu, sprejemne Franc Bajtel, Ljubljana — Karlovska cesta 4. 27037

Kuharico

za opoldansko in 3 oobam. Florjanska ul. 5/10. 27050

Šiviljo

ki se razume pri voženju, sprejemne »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 27038

Pletiljo

dobro izurjeno, s hrano in stanovanjem v hiši sprejemne takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 27068

Kuharico

z dobrih spričevali, etaro 20-30 let, ki zna vsa hišna dela, sprejemne s 15. avgustom. Vprašati v pisarni v Prečni ulici št. 4. Ljubljana. 27078

Služkinjo za vse

iščem za takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 27086

Potnike

zanesljive in pošteno zastopnike ter agente sprejemne proti dobri proviziji. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra«. 27109

Učenko

za strojno pletenje, tudi za krajši čas sprejme. P. Voda Ljubljana VII, Ajkova 24. 27113

Krojaškega vajenca

sprejemne trditi »Elite« — Prešernova ulica 7. 27023

Žensko moč

v trgovino sprejme »Tribuna«, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 27038

Služkinjo

ki zna tudi kuhati, 18-letna, zmožna, sprejemne. Naslov: P. Kulterer, živilski izdelovalnik, Čakovc. 26968

Pekov. vajenca

sprejemne takoj. Prednost imajo oni, ki se že učijo. Hrana in stanovanje v hiši. Andrej Gradšar, Krše na Gorenjskem. 26925

Pisarniško praktikantino

za takoj išče neka tukajšnja banka. Pogoji: manjše strojepljenje, nemške in srbohrvaške korespondence. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Zanemljiva 18«. 27013

Sodar

(pintar) truden in pošten del takoj stalno službo v vsaki trgovini. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod šifro »Sodar«. 26969

Več dobrih šeparic

sprejemne takoj, Ivan Prešern, tovarna čevljev. — Kranj. 26963

Čevljarska pomočnika

dobro izurjenega, s hrano in stanovanjem v hiši sprejemne. Naslov: P. Kulterer, živilski izdelovalnik, Čakovc. 26968

Ključav. vajenca

sprejemne Pollak, Maribor, Aleksandrova c. 49. 26988

Vestnega nadzorovalca

je primerno nabavljeno, sprejemne Hrana in stanovanje v hiši. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Slovenjgore 18«. 26976

Učenca

kateri ima vsejeto do trgovine in ima primerno šolelo izobrazbo, sprejemne. Karel Rojnik, Slovenjgore. 26977

Pridno dekle

sprejemne k dvema otrokoma, ki bi tudi mala hišna posla opravljali in v kuhinji pomagali. A. Jurkovič v Ormožu. 26992

Kontoristino

sprejemne v vsaki trgovini, ki bi prevzela večje akordno delo (ličenje mostov v Karlovcu), sprejemne takoj Reflektanti naj se čimprej obrnejo na Novokovčev v hotelu Struclji, Dalmatinska ulica. Vprašati pri vrtarju. 27100

Kontoristino

večjo slovenščino, nemško strojepljenje, sprejemne v vsaki trgovini, ki bi prevzela večje akordno delo (ličenje mostov v Karlovcu), sprejemne takoj Reflektanti naj se čimprej obrnejo na Novokovčev v hotelu Struclji, Dalmatinska ulica. Vprašati pri vrtarju. 27100

Dobre kuharice

dekleta za hišna opravila, sprejemne s 15. septembrom. Imamo mnogo naročil. Služkinje zavajajo v Zagrebu. Marovka 13. 27150

Knjigovodnjo

za vsake polje, katero sem podalvala, večjo slovenščino in nemščino, obenem iskreno prijateljico, sprejemne takoj ali pozneje. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Priateljica«. 26996

Zastopstva!

Oddam rentabilna podzastopstva za Slovenijo — v delikatnosti in zeleznarstvu stroki. Samo resni reflektanti, ki imajo predložitve referenc na naslov: Beograd, poštanški pret. 233. 26445

Učenca za trgovino

sprejemne od dobrih staršev s popolno ali delno izobrazbo, sprejemne. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Učenca«. 26996

Zastopnika

za kolejarje in druge prednostne sprejemne Josip Lindič, Ljubljana. 27006

Požor, zastopnik!

ki se bavijo o prodajo stroki na obkroli Visok postarški zaslužek nudimo s prodajo premetla, ki se da sijajno razprodati. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« v Mariboru pod »Visok zaslužek«. 26721

Za prodajo

kombinirani garnituri za hišo in dom, iščemo zanesljive zastopnike. Lep zaslužek in eksistencija najmanj za 1 leto zagotovljena. »DeMonte«, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 7. 27063

Posredovalca

ki bi mi mogli posredovati kompanija ali finančari za zelo rentabilne stalne in kratkoročne kupnje proti popolni garanciji in lepemu dobičku, želimo poznati Plačam dobro provizijo — event. ga sprejemne tudi v stalno službo. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Lepa provizija«. 27063

Delo na dom

za strojo 10 sprejemne takoj. Strojno pletenje. Kette-Murnova 6. 26954

Zastopnik

ki se bavijo o prodajo vrednostnih papirjev, najse takoj javijo v letnem interesu Bančnemu zavodu »Merktora«, robno oddeljenje. Ljubljana, Selenburgova ulica 7. 27151

Zastopnikom

ki prodajajo šifro na platnu, ki je osigurana eksistencija imamo veliko letno in drugih prvotnih predmetov. Pomočnik na Bančnem zavodu »Merktora«, robno oddeljenje. Ljubljana, Selenburgova ulica 7. 27151

Zastopnik (ce)

za poost privatnih odmetilcev, za prodajo zlate in srebrne robe na danšnja. Nikolačeva ul. 7/I. Zagreb. 27151

Čevljarska vajenca

ep e j a Maksim Jekic, Ljubljana, Pletariškova ul. št. 19 — Bežigrad, vila Metka. 26777

Boljša dekle

ki zna dobro kuhati in drugo domače posle opravljati, s dobrim znanjem nemščine, išče manjša obitela, mešena plača 500 Din. Slavko Walder, Zagreb, Illica št. 24. 26863

2 kleparska pomočnika

zmožna stavbenega dela, sprejemne. Josip, Kranj, Tršaška cesta 36. Ljubljana — Viš. 26861

Sodarja

mlajšega sprejemne takoj. Plemenite poudbe na oglašni oddelček »Jutra« pod »Friden sodar«. 27009

Dobro šiviljo

za perilo sprejemne takoj na dom. Zgledati se na naslov: Zankar, Dvofakovska ulica 3/IV. 27061

Potnike

za razpavljanje manufakturnega blaga privatnim stranam na obroke takoj sprejemne. Zelo dober zaslužek. Naslov v oglašni oddelček »Jutra«. 26993

Prodajalko

boljšo moč, večjo vseh strokov mešane trgovine, sprejemne Hrana in stanovanje v hiši. Pomočnik na oglašni oddelček »Jutra« pod »Slovenjgore 18«. 26976

Učenca

Mednarodni velesejm v Praži

od 1. do 8. septembra 1929

Svetovni velesejm, na katerem
so zastopani narodi in države

Znižana vožnja

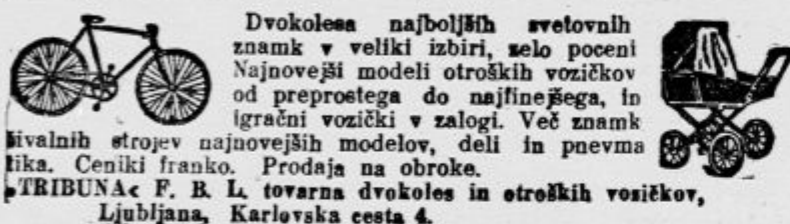
za brzovlake in navadne vlake
Jugoslavija 25%, Čehoslo-
vaska 33%, Avstrija 25%

Pojasnila in legitimacije daje:

ČEHOSLOVAŠKI KONZULAT, Ljubljana
ALOMA COMPANY, Ljubljana, Aleksandrova 2

Strešna opeka

patent BOHN, VINKOVCI, zastopnik:
„MATERIJAL“ dr. z o. z., Ljubljana,
Dunajska cesta št. 36, Telefon 27-16

Dvokolesa najboljših svetovnih
znamk v veliki izbiri, zelo poceni
Najnovejši modeli otroških vozičkov
od preprostega do najfinišnega, in
igračni vozički v zalogi. Več znamk
nivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevm-
atika. Ceniki franco. Prodaja na obroke.
TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Najpopolnejši Stoewer šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter
za vsak dom. Preden si nabavite
stroj, ogledajte si to izrednost pri
tvrdki

Lud. Baraga, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6 I.
Brezplačen pouk 15-letna garancija
Telefon št. 980.

Odvetnika

Dr. Drago Marušič in dr. Viktor Vovk
v Ljubljani,

sta se preselila s svojo pisarno iz dosedanjih prosto-
rov v Tavčarjevi ulici št. 4

v pritličje hiše v Tavčarjevi ulici št. 1

Ant. Rud. Legatov enoletni trgovski tečaj v Mariboru

(odobren od Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu.)

Učni predmeti:

Enostavno, dvostavno in ameriško
književništvo,
Trgovsko računstvo,
Slovenska korespondenca in kon-
torna dela,
Srbohrvaški jezik in korespon-
denca,
Nemška trgovska korespondenca,

Gospodarski zemljepis,
Blagovništvo,
Slovenska stenografija,
Strojepisje,
Lepopisje,
Slovenski jezik,
Nemški jezik,
Italijanski jezik,
Nemška stenografija.

Začetek dne 2. septembra 1929.

Lastni internat in lastni šolski buffet. Letni izpiti in izpričevala pod držav-
nim nadzorstvom.

Prospekti in vpisovanja v trgovini trdike

9190

ANT. RUD. LEGAT & Co., Maribor, Slovenska ul. 7, telef. 100.

Simmeringer

tovarniška d. d. za gradnjo strojev in vagonov

Wien XI.
Avstrija

Žerjavi in transportne
naprave

Zastopstvo:

Inženirska pisarna Julius Breitwieser
Zagreb, Frankopanska 8

CHRYSLER ROADSTER '75'

Opazujte Chrysler Roadster '75' na vogalu. Vas 4
kolesa so trdna in sigurna na tleh. Nikakšnega nevar-
nega guganja karoserije. Komaj vidno gibanje krmila.
Cela teža avtomobila je pod mejo nevarnosti, zer
enakomerna razdeljena. Široka vzmetna sedala zadnjih
peres, odvzamejo vse sunkne vožnje in pritiskajo
kolesa trdno na tla.

Chrysler '75' Roadster — nov tip a sportnih vozil-
dirkalska eleganca — občudovanja globoki prostorni
sedeži, sedeži z usnjem tapetirani — celozluzni lak,
krom platuranga — prostorni in udobni zasilni
sedeži — brzina 120 km na uro — motor z Silver
dom cilindričnim pokrovom z visoko turbulenco —
hidraulične notranje ekspanzijske zavore —, katere
se sameizenačijo in so takoj učinkujoče — gumijevi
ležaji in stotine drugih motornih prednosti, katere
združene, postavljajo to vozilo v poseben razred.
Dolga leta tihega, mirnega motorizma.

Poizkusite Chrysler '75' in
Videli Boste Razliko.

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD.
ZASTOPNIŠTVA: LJUBLJANA — AMERICAN MOTOR LTD. — ZA LJUB-
LJANSKO OBLAST. ZASTOPNIŠTVA: MARIBOR — AMERICAN IMPORT CO.
ZA MARIBORSKO OBLAST

Chrysler Motors Detroit Michigan

Najboljši v materialu in kon-
strukciji in najlepši v opremi so
šivalni stroji in kolesa
„Gritzner“ in „Adler“
za dom obrt in industrijo le pri

JOS. PETELINC
Ljubljana

poleg Prešernovega
spomenika ob vodi
Pouk vezanja brezplačen
Večletna garancija
Zahtevajte ponudbe

Vinski kamen

kupuje po najboljši ceni
ED. SUPPANZ, PRISTAVA

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih
pošilk oskrbi hitro, skrbno in po naj-
nižji tarifi RAJKO TURK, carinski po-
srednik, LJUBLJANA, Masarykova
cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija
pravičnega zaračunavanja carine po
meni deklariranega blaga in vse infor-
macije brezplačno.

5 nasvetov

Ako uporabljamo ono vrsto Gargoyle Mobiloil-a, ki je
izbrana po priporočilnem kazalu in ako se ravnamo
točno po spodaj navedenih nasvetih, lahko znatno po-
daljšamo mazilno sposobnost olja:

1

Takoj pri za-
četku vožnje
moramo pre-
vidno pustiti
plin in gleda-
ti, da ne bo
zmes pre-
masna, da bi
kar najmanj
goriva prodi-
ralo ob batu
v karter.

2

Zlasti pozorni
se varujte
razvode, da
bi s poplav-
ljanjem upli-
njača lažje
pognali motor.

3

Pri praznem
teku naj dela
motor z majh-
nim številom
okretov.

4

Ne puščajte
praznega te-
ka, kadar ni
potreba.

5

Dosti bolje
je, dolivati
olje pogosto-
ma v majhnih
množinah, ka-
kor pa naliti
večjo količino
po daljšem
času.

Mobiloil

Po kakovosti prvo olje na svetu

Mobiloil

REG. TRADE MARK

VACUUM OIL COMPANY D. D., ZAGREB

DIREKTORICA

velike trikotne tvornice, z večletno prakso, izučena šivilja
in prirojevalka belega perila, agilna in vestna moč, želi
službo s 15. oktobrom. — Cenj. ponudbe na Jugomosse,
Beograd, za »458«.

10.086-a

ZASTOPNIK

za Ljubljano in okolico se išče. — Ponudbe naj pošljejo
samo dobro vpeljane in ugledne osebe, z navedbo tvrdk,
katere zastopajo na Fran. Ksav. Lešnik, Maribor, razpeče-
valec Maggijevih izdelkov za Kraljevino SHS.

10.095

POZORI!

REDKA PRILIKA!

Posestvo v Kamniku

deset minut od glavnega trga, obstoječe iz vrta, njive, trav-
nika, gozda, sadonosnika, moderno zgrajene vile z 9 sobami
in 2 kuhinji, novo zidano gospodarsko poslopje z 2 stano-
vanji, skladiščem in hlevi, solčna lega, radi boleznij takoj
prodam, ali pa za hišo v Ljubljani, tudi za stavbni prostor
v centru mesta zamenjam. — S. Kmetec, Ljubljana, Res-
ljeva cesta 13.

10.083-a

Sprejme se pisarniška moč,

možka ali ženska, samska, perfektna v strojepisuju,
dvojnem književodstvu, slovenskem, srbohrvaškem in
nemškem dopisovanju. Podrobne ponudbe s sliko in pla-
čilnimi zahtevami je poslati na

JUGOSLOVENSKO TVORNIČO VOZLANIH PREPROC
Sv. Pavel pri Prebolu.

10.061

Tečaj za konserviranje sadja

zelenjadi in sadnih sokov na

Dr. Krekovi gospodinjki šoli v Zg. Šiški.

pri Ljubljani se prične 19. t. m. in traja do 25. avgusta t. l.
Plačati je za ves tečaj 200 Din; notranje za hrano in stano-
vanje še posebej 250 Din. — Priglasje sprejema vodstvo do
15. avgusta 1929.

Kostanjev taninski les

in smrekovo skorjo

kupujem stalno najugodnejše

Ernest Marinc, Celje

Zrinskega ul. 4. — Telefon 136.

Radio - tehnika

izrjenega v montaži radio-aparatur in vseh v to stroko spa-
dajočih opravil sprejme svetovna tvrdka v Ljubljani. Ponudbe
pod označko »Prvovrstna moč« na oglasni oddelek »Jutra«.

Velika avtogaraža in veliki prostori,

priljubljeni za skladišča v večjem mestu Slovenije, se oddajo
v najem. Ponudbe pod »Avto« na podružnico »Jutra«, Ma-
ribor.

10091

Manufakturna trgovina

na najprometnejši cesti, dobro
vpeljana, pripravna za začetni-
ka ali za podjetno žensko se ta-
koj odda. Potreben je majhen
kapital za prevzem inventarja
in malo zaloge.

Ponudbe pod »Ugodno 10.093« na
upravnishvo »Jutra«

10093

KOLYNOS pasta je od najboljših
najboljša, od najcenejših najce-
nejša, a vrt vsega zelo ekono-
mična.

1 cm KOLYNOSA na suhi ščetki
zadostuje. Poskusite, pa se bo-
ste uverili, da je

KOLYNOS

najboljša pasta za zobe.

Dobí se v vseh lekarnah, droge-
rijah in parfumerijah.

Reprezentant

velike zavarovalne družbe

z večletno prakso in dokazi o izredno
visoki produkciji zlasti v živilski stroki
išče v svrhu izboljšanja svoje pozicije
primerno mesto pri veliki zavaroval-
nici, ex- in interno poslovanje (organi-
zacija). Cenjene ponudbe pod »Stalna
eksisitenca 10090« na oglasni oddelek
»Jutra«.

10090